השולן

רבין

האם חיסלו אותו?

קורא יקר,

„תמונה אחת אומרת יותר מאלף מילים," טוענת אימרה עיתונאית נושנה, המשמשת בסיס לקיומם של עיתונים ושבועונים מצויירים ומצולמים. אבל לפעמים זקוקה גם תמונה טובה לתוספת של כמה מילים כדי שתגיד קצת יותר.

ליד שולחן העימוד, עליו מעוצבים עמודי העולם הזה כפי שאתה, הקורא, רואה אותם לבסוף כשהם מודפסים, אנחנו נוכחים בכך מדי שבוע. עבור כל כתבה מצולמת מצלמים עשרות תמונות, שרק חלק קטן מהן מודפס לבסוף. אבל התמונות המצולמות כולן, בתוספת אינסוף של תמונות נוספות הנמצאות בארכיון והמשמשות גם הן את העבודות היומיומיות בעיתון, עוברות לעינינו וממש מתחננות לשיפוץ קל.

מתרחצת בחוף תל־אביב

קחו למשל את התמונה של שר־האוצר פנחס ספיר (למטה) הניצב בין ראש־עיריית תל־אביב, יהושע רבינוביץ', לבין עסקן אלמוני, כשמאחוריו מציץ חצי גופו של סגן השר צבי דינשטיין. תמונה מיוחדת במינה זו, בה נראה ספיר כשהוא תוחב את אצבעותיו אל תוך הכיס הקטן של מכנסיו, היתה מונחת על שולחן העימוד חודשים רבים, כשהיא מחפשת את גאולתה. הגאולה נמצאה בשבוע שעבר, כשאורי אבנרי בחר לאייר באמצעותה את הנידון. אבל גם אז הופיעה התמונה כשמתחתיה כותרת רגילה. האם לא היתה התמונה נראית טוב יותר בתוספת ה־„בלון" שהודבק לה כאן?

או תמונתה של הדוגמנית שהדגימה לפני שלושה שבועות את אופנת בגדי־הים הסרוגים — האם אין זה מתבקש מאליו להוסיף לה את המילים שהבעת פני הנערה מעידה עליהם?

זהו אחד השעשועים של חברי המערכת בשעות הלחץ של העבודה, באמצעותם מנסים להפיג במקצת את מתח העבודה. כשתמונה עיתונאית טובה מעין זו מתגלגלת לידינו, נפסקת העבודה לרגעים, כשחברי המערכת מצטופפים סביב לתמונה ומנסים להמציא,

פנחס ספיר עם יהושע רבינוביץ וצבי דינשטיין

תוך מתן דרור לדמיונם הפרוע, מה יכלו להיות הדברים שאמרו זה לזה האנשים הנראים בתמונה, או מה המשפט המסתתר מאחורי הבעת פניו של אדם בתמונה זו או אחרת.

לפעמים אנחנו מצליחים להגניב „בלון" (כך נקראת התיבה הנוספת אל התמונה ובה הדברים היוצאים מפי האיש) בצורה זו או אחרת לעיתון. כמו הזדמנות זו שאני מנצל אותה רק מפני שחבל לי ש„בלונים" אלה ילכו לאיבוד. אבל אין כל סיבה שלא נשתף גם את הקוראים בשעשוע חביב זה. אין ספק שגם אתה, הקורא, מוטרד מדי פעם למראה תמונה המתפרסמת בהעולם הזה ושואל את עצמך: „מה יכול היה האיש לומר ברגע שצולם?" או: „מה מתאים להדביק להבעה המיוחדת הזו הנראית בתמונה?" אם צצים בך רעיונות הנראים כמוצלחים, גזור את התמונה מהעיתון, צרף אליה את ה„בלון" שלך, ושלח אלינו. את ה„בלונים" המוצלחים ביותר אנחנו מתחייבים להביא גם לידיעת שאר הקוראים.

אלי יניב

מאירופה
לאשה
שאיכפת לה

vionell

הספרי האינטימי המיוחד המשחרר
אותך מריחות ורגשות בלתי נעימים.
VIONELL מבית BAC, גדול
יצרני הדיאודורנטים המובחרים באירופה.

אריגים מובחרים
סלקטא
SELECTA
ENGLISH POLYWOOL

מרכז השיווק:
רח' נחלת בנימין 37, ת"א, טל. 625581

פרסום ר"ר יעקבסון

תשקיף

חוצאות ראשונות לביקור גולדה ברומניה

ביקורה הממוכתי של גולדה מאיר ברומניה, שנערך לפי הזמנת הרומנים, כבר החל נושא פירות ראשונים.

תוצאות הביקור ניכרות בשטח שאינו קשור כלל במטרה המוצהרת של הביקור, שהוצגה כנסיון לתיווך רומני בין ארצות ערב וישראל.

האם ניסו להשפיע על זרו?

השבוע הסתבר כי ההצעה למנותו כמנכ"ל מקרקעי ישראל הופנתה אל האלוף במילואים מאיר (״זרו״) זורע, בתקופה בה כיהן כאחד מחברי ועדת ויתקון שעסקה בחקירת פרשיות נתיבי נפט.

מובן שלהצעה ולהיענותו החיובית של ״זרו״ לא היה כל קשר למהלך הדיונים או לדעת המיעוט שכתב. **אף־על־פי־כן, נוצרה בחוגים שונים תרעומת נוכח גילוי זה, העלול להתפרש כנסיון מצד המימשל להשפיע על האובייקטיביות של חבר ועדת חקירה.**

מחווה סובייטי כלפי ישראל

אף שהדבר יצלצל מוזר בעיני ישראליים, הפכה ועידת רק"ח, הזדמנות למחווה סובייטי כלפי ישראל. **ריבוי המשלחות מכל רחבי העולם הקו־מוניסטי, שבאו לברך את הוועידה, מתפר־שים כרמז מצידה של מוסקבה להפשיר בהדרגה את היחסים עם ישראל, מבלי לחדר־גיז את הערבים.**

מק־גוברן עשוי לבקר בישראל

אין זה מן הנמנע כי באם יבחר הסנטור ג'ורג' מק־גוברן, כמועמד המפלגה הדמוק־רטית לנשיאות ארצות־הברית, הוא עשוי לקפוץ לביקור פתע קצר בישראל, תוך כדי מלחמת הבחירות שלו נגד הנשיא ריצ'רד ניכסון.

בדרך־כלל מקובל, שמועמדים אמריקאים למינוי מפלגותיהם, מבקרים כשנה לפני מערכת הבחירות במדינות שהמיעוטים הגדולים בארצות־הברית קשו־רים עימם. סיור זה כולל ביקור באיטליה, אירלנד וישראל. מק־גוברן עמד לבקר בישראל בקיץ האח־רון, אולם ברגע האחרון ביטל את ביקורו.

עתה, נוכח ההסתייגות הגוברת והולכת של היהדות האמריקאית ממועמדותו, למרות הבטחותיו להיות ידיד לישראל אף יותר מהנשיא ניכסון, זקוק מק־גוברן למחווה שיוכיח ליהודי ארצות־הברית שהוא אינו דברן בלבד.

מק־גוברן הבטיח אומנם כי אם יבחר לנשיא, יהיה הנשיא האמריקאי הראשון המבקר בישראל, אולם יועציו מאיצים כי להוכיח את אמיתות כוונותיו ובקר בישׂ־ראל עוד לפני הבחירות לנשיאות שייערכו בנובמבר הקרוב, כדי לרכוש את קולות היהודים שאבדו למפלגה הדמוקרטית.

מדוע רוצים כולם את „פאן־לון"

המירוץ אחרי השגת השליטה בחברת הבנייה הפרטית הגדולה פאן־לון, שהסתבכה בקשיי מימון, מעוררת את השאלה: אם מצבה של החברה כל־כך גרוע, מדוע רוצים גורמים כה רבים לרכשה?

הפרשה העתידה להתגלגל גם לבית־המשפט, בתבי־עה שיגיש איש העסקים אריה פילץ נגד פאן־לון על הפרת הסכם, אינה כה מיסתורית כפי שהיא נר־אית במבט ראשון.

מסתבר כי בידי „פאן־לון" מרוכזים שטי־חי קרקע במקומות מרכזיים רבים בארץ, שלא ניתן לרכשם, אפילו תמורת סכומים גבוהים במקומות אחרים. חלק מקרקעות אלה הם אומנם משועבדים וממושכנים, אך עצם החזקה עליהם נשארה בידי החברה.

זוהי הסיבה שהן פילץ והן אנשי העסקים מגר־מניה ובריטניה, קפצו על העיסקה, שאיפשרה להם תמורת השלשת מזומנים, לרכוש קרקעות לבנייה שאי־אפשר היה לרכשן בשום צורה אחרת.

50 אלף משפחות לא יחפקדו

חמישים אלף המשפחות החרדיות שלא השתתפו בשלב הראשון של מיפקד התושבים, ימשיכו בסירובם להשתתף בו. למרות שהפוקד הראשי הסכים לשנות

המצעד לא יצעד גם השנה

קרוב לוודאי שגם ביום העצמאות הבא, הוא יום השנה ה־25 לתקומת מדי־נת ישראל, לא ייערך מיצעד צבאי מרכזי.

מלכתחילה היתה כוונה לקיים את המיצעד במסגרת חגיגות ה־25 למדינה. אולם בצמרת משרד הביטחון, שם מתכננים עתה את האירועים בהם ישתתף צה"ל בחגיגות, מתגבשת הדיעה שלא לקיים את המיצעד ולחסוך בכך מיליוני ל"י מתקציב הביטחון.

בין שאר הצימצומים שנעשו כבר במיסגרת תק־ציב הביטחון, בולטים במיוחד הקיצוצים שנעשו בתקציבי האירוח של המפקדים בדרגים השונים. ברוב המקרים קוצצו תקציבים אלה לגמרי, אפילו אם כללו הקצבות לוופלות ומשקאות קלים.

לגביהם את נוסח השאלון ולהשמיט את הסעיף הדן במיספר הנפשות בכל משפחה, דחו החרדים את ההצעה.

מדוע שותקים צעירי המפד"ל?

צעירי המפד"ל, שבמשך חודשים מיררו את חיי הצמרת של מפלגתם ביוזמות בלתי פוסקות, השתתקו לאחרונה.

גם בדיונים הפנימיים בתוך המפלגה התרככה לשו־נם והשתנה סיגנון דיבורם. במפד"ל רואים שתי סי־בות למצב החדש: הגילויים על אי־הסדרים בקרב מוסדות צעירי המפד"ל והתבהרות התמונה לקראת הבחירות הפנימיות במפלגה, כשמסתבר שכוחם של הצעירים אינו עולה על 15% מחברי המפלגה.

נראה כי אחרי ועידת המפד"ל תצומ־צם השפעתם של צעירי המפד"ל עד למי־נימום. מצפים כי השפעתם של החוגים הי־מתונים במפלגה תגבר בהתאם.

בינתיים הצטרף למסע נגד צעירי המפד"ל גם ביטאון הסטודנטים של אוניברסיטת בר־אילן, בת־קול, בו התפרסמה רשימת התקפה של אחד הפעילים נגד חוגי הצעירים שאינם תורמים דבר למפלגה.

ידוע בבנית טרמינל בתל־אביב

ההצעות שהועלו בשעתו על־ידי משרד התחבורה לבניית טרמינל בתל־אביב עבור נמל־התעופה בלוד, יחודשו כנראה בעקבות השבח שנערך בלוד על־ידי הטירוריסטים היפאניים.

בזמנו הועלתה הצעה לבניית טרמינל כזה במס־גרת התחנה המרכזית החדשה ההולכת ונבנית ברחוב לוינסקי בתל־אביב. לפי התוכנית היו כל הסידורים הכרוכים ביציאה מהארץ ובכניסה אליה, צריכים להי־עשות בטרמינל, משם היו הנוסעים מוסעים ישר אל המטוסים בנמל־התעופה. משום מה בוטלה התוכנית בגלל קשיי מימון.

עתה, לאור הגברת אמצעי הבטיחות ב־נמל־התעופה יש המציעים השקעה בבניית טרמינל נוסעים בתל־אביב כאחד מאמצעי הבטיחות נגד התקפות מחבלים.

גולדה מחכה לרבין, אי־אי־אי...

חדש!
Minute Shadowmatic

מושג חדש באיפור עיניים

עבורך, לראשונה, מגישה הלנה רובינשטיין צללית־קרם ומכחול יחדיו, בגליל אחד, מהודר להפליא, נוח לנשיאה ולשימוש. משכי את המכחול החוצה והקרם נמרח בקלות מירבית, בצורה אחידה וחלקה בדיוק במקום בו רצית. אינו מש ממקומו, אינו מצטבר בקפלי העפעף. עינייך נראות נפלא למשך שעות ארוכות, מבקר יום ועד חצות ליל.

"שדומטיק" ב־6 גווני אופנה מאירי עיניים. עמידים במים. גם מילוי ניתן להשיג.

הלנה רובינשטיין· היופי בפעולה

יעוץ איפור מיוחד לבנות הנעורים בלבד ינתן חינם בכל יום שלישי בשבוע, בין השעות 3.30 עד 6.00 אחה'צ, במרכז ההדרכה של הלנה רובינשטיין, שד' קק"ל 94 ת־א. גם לבנות 20 ניתנים הדרכה ויעוץ חינם - בימי ב'ו-ד בשבוע בין 3.30-6.00 אחה'צ.

שם חדש בישראל

Bodega

מושג חדש בישראל

בּוּדֶגָה

מקום הבילוי והמפגש שלך פתוח ערב ערב!

* כל סוגי היינות בעולם
* מוסיקת רקע סטריאופונית
* בירה מכל הסוגים
* גבינות הולנדיות ושוויצריות
* דליקטסים מסוגים שונים
* אווירה אינטימית ואקסקלוסיבית

בודגה, אבן גבירול 30, ת"א, טל. 264594

תמרורים

נחוג. במסיבת הפתעה שערכו לו ידידיו בפאב התל־אביבי, יום־הולדתו ה־64 של שגריר ארצות־הברית בישראל **וולוורת בארכור.**

זכה. באות השירות המצויין, שהוענק על־ידי חברת אמפא, נהג האמבולנס **בנימין רייכלסון** (51) ששימש כמיילד ליותר מאלף נשים, ביניהן שלוש פעמים לאותה אשה. בנוסף למגילת קלף שקיבל רייכלסון, תושב עכו, מסמנכ"ל אמפא עודד גרודצקי, הוענקה לו גם המחאה על סך אלף ל"י.

נולד. לעולה מברית־המועצות ש־התפרסם לפני כשלוש שנים כאשר קיים

יאשה קאזקוב
בן בכור

שביתת־רעב ליד בניין האו"ם בניו־יורק למען העליה מברית־המועצות, **יאשה קאזקוב** המשרת עתה כחייל בשריון ולאשתו **אדי סולומונכס** אף היא עולה מברית־המועצות, בן בכור: **שרון.**

מצפים לתינוק. בעוד כחצי שנה, בת משפחת השחקנים **הילי מילס** (25) ובעלה **רוי בולטינג** הנופשים עתה בווילה שלהם בריביירה הצרפתית.

נפרדו. לאחר 10 שנות נישואין בן ובת, השחקן־במאי **פיטר** (אדם בעקבות גורלן) **פונדה** ורעייתו **סוזאן.**

מנהלים רומן. השחקן הוותיק **גרן פורד** ואחותה הצעירה של זא־זא גאבור, **אווה גאבור** החיה בנפרד מבעלה.

נידון. בבית־משפט פדראלי אמריקאי, לשנתיים וחצי מאסר ועשרת אלפים דולר קנס על חלקו בזיוף האוטוביוגרפיה של המיליונר האמריקני המתבודד הווארד יוז — הסופר **קליפורד אירווינג.**

נפצע. עת נהג במכונית שנוצרה בשנת 1900 לצורך הופעתו בסרט רגע של אמת, **רוק הדסון** שאיבד את השליטה על הגה המכונית שנסעה במהירות של 30 ק"מ לשעה, התנגש בעץ ונחבל בכל חלקי גופו.

נעצר. על־ידי משטרת לוס־אנג'לס, כחשוד בסחר סמים בינלאומי, בנו של השחקן מיקי רוני, **מיקי רוני הבן,** שהואשם בכך שעמד בראש כנופיה שפעלה בארצות־הברית ובמדינות אחרות.

נפטר. בבית־החולים איכילוב בתל־אביב, משטף־דם במוח, בגיל 75, מי שהיה חבר הכנסת הראשונה מטעם מפא"י **שרגא גורן** (גרוכובסקי). ליד רוסיה, עלה לארץ ב־1921, היה חבר מועצת המנהלים של בנק הפועלים וסגן יו"ר מועצת המנהלים של דלק ואל־אנס. נמנה עם ראשוני המארגנים של התנועה הקואופרטיבית של פועלי הבניין והמנהל הכללי של תיעוש.

מכתבים

חשבון נפש

האם ממשלה המחוקקת חוקים אשר רוב הציבור מתנגד להם, ממשלה דמוקראטית היא?

האם ממשלה המחוקקת חוקים המפלים בין אדם לאדם, ממשלה צודקת היא?

האם ממשלה המצהירה הצהרות ללא גיבוי רוב הציבור, מייצגת את העם הבוחר בה?

מדוע, למשל, חוקקה הממשלה חוקים הקשורים לעולים, מס הכנסה, וכד' נגד רצון רוב האוכלוסיה בארץ?

מדוע אין הממשלה עושה מישאל בקרב כל שיכבות האוכלוסיה בארץ בכל מה שנוגע לחוקים הכוללים את רוב הציבור? המפחדת היא מפני התשובות?

תוצאות חשבון הנפש: מישטר דמוקראטי בארץ לא קיים כיום. כדי שיתקיים חייבים לשנות את הממשלה ולהגביר את ביקורת העם עליה.

א. לפיד, אור־יהודה

כי בנפשנו

הדבר

„העולם הזה" 1815, „הם טוחנים אותם חיים!" על האכזריות כלפי חתולים וכלבים בתל־אביב.

דיווחכם על הנעשה לכלבים ולחתולים בתל־אביב, מראה התדרדרות אנושית עד לרמה הנמוכה ביותר.

עם שמתייחס בברבריות כזאת לחיות בלתי מזיקות, יזלזל בסופו של דבר גם בחיי אדם.

על הממשלה לפתוח במסע הסברה נרחב נגד ההתאכזרות בחיות.

כי בנפשנו הדבר.

יעקב קשת, רמת־גן

חתול

יפהפה

ממש מגעיל היה לקרוא על התנהגות אלה הנקראים בני־אדם, כלפי חיות בלתי מזיקות כחתולים.

אני מצרפת תמונה של חתול יפהפה,

אולי זה ירכך קצת את ליבם של שונאי החתולים.

יפה גרדי, ירושלים

התאכזרות

לבעלי חיים

ספק אם קיימת עירייה כלשהי בעולם התרבותי שמתייחסת בצורה כה ברברית לחיות בית — חתולים וכלבים — זרי־קתן בעודן בחיים לתוך מכונה טוחנת, כמו שנוהגת עיריית תל־אביב.

בתור תושבת בריטניה לשעבר, אני משערת מה היו תגובותיהם של תושביה אילו היה קורה דבר כזה שם.

אגודת „צער בעלי חיים" בתל־אביב היא דלת אמצעים. פעולותיה מצומצמות,

(המשך בעמוד 8)

8 סימנים
סיכוייך 28 צירופים אפשריים
גדולים 9 סימנים
יותר 84 צירופים אפשריים
בטפסים 10 סימנים
שיטתיים 210 צירופים אפשריים
פרטים בכל תחנות האיסוף של
לוטו

אנשים

„קרא לי זלמן," ביקש נשיא המדינה
מסגן יושב־ראש הכנסת יצחק נבון

■ ארוחה חגיגית שערך בשבוע שעבר נשיא המדינה **זלמן שזר** ליו"ר הכנסת ו־סגניו, נוצלה על ידו כדי לו־מר כמה מילים על המחלוקת שהיתה סביב בניית ביתו: „הראיתי בבניינו ושמחני ב־תיקונו. אני מודה לאלה שלח־מו על כך שיתקנו את הבית." אחר פנה שזר לסגן יו"ר ה־כנסת **יצחק נבון** וביקש מ־מנו שישא דברי ברכה. אמר נבון: „אני לא רוצה להרבות בדיבור כי עומד כבר נגדי משפט על סך מאה אלף ל"י," בהתכוונו לתביעת הדיבה ש־הגיש נגדו האדריכל **אבא אלחנני** בקשר לביקורתו על צורת הבנייה של מישכן ה־נשיא.

■ בהמשך דבריו באותה ארוחה העלה נבון, שהיה מז־כירו של ראש הממשלה לשע־בר **דויד כן־גוריון**, זכרו־נות. בפנותו לנשיא, אמר: „אני זכיתי להוביל אותך בז־מנו במכונית לביתו של ראש־הממשלה בן־גוריון. לא אתאר בפרטים איך נראית ואיך התר־גשת. ואז הציע לך בן־גוריון להיות נשיא המדינה ואתה בי־קשת חודש בשביל לחשוב ו־בן־גוריון הסכים לתת לך רק שבוע. כשיצאנו אמרתי לך ‚בעוד שבוע אתה נשיא.' ו־אתה אמרת לי ‚אתה תמיד תקרא לי זלמן.' את בקשתך זו לא מילאתי ואני מתנצל."

■ ביום חמישי האחרון אכל יו"ר הנהלת תנועת החרות **עזר וייצמן** במסעדה שבמלון ירדן בתל־אביב. באמצע הארו־חה נכנס אחד מידידיו של עזר למסעדה, ניגש אליו ואמר: „אוי ויי, אתה אוכל פה?" „למה?" השתומם עזר. „כי אני אוכל פה עם גיסך לשעבר **משה**." „למתי קבעתם," שאל עזר. „בעוד כ־10 דקות." אחד המלצרים טען כי אחרי השי־חה גמר עזר את הארוחה בזמן שיא והסתלק מהמקום.

■ מזל טוב מגיע לח"כ המערך **אריה** („לובה") **אלי־אב**, על התוספת למישפחתו, בדמות כלבה בלתי־גזעית מעו־רבת בשם ליידי. לכך יש הס־טוריה: במשך זמן רב הת־נגדה אשתו של אליאב, **טא־ניה**, לכלבים, עד שנכנעה ל־לחץ בתה, שנפשה יצאה ל־חיה כזאת. לבסוף הלכו למש־רד של צער בעלי חיים. עש־רות הכלבים שם, המחפשים אבא ואמא, התנפלו על האלי־אבים, בתיקווה למצוא מאמץ, אך טאניה אליאב בחרה דווקא בממזרה קטנה ועצובה. רק לאחר מכן נתבררה סיבת ה־עצבות של הכלבה. היא חיתה במשפחה אלמונית בסביון, אך כשהמליטה גורים קשר אותה אדונה לגדר במקום נידה, ו־נטש אותה. הכלבה בילתה שם שלושה ימים, כשגוריה מתים לנגד עיניה. היא ניסתה להי־מלט, עד שצווארונה חתך את גרונה. רק ברגע האחרון נת־גלתה על־ידי עובר־ושב רח־מן, שהזעיק את צער בעלי חיים, וכך ניצלה ונרפאה.

■ ראש עיריית ירושלים **טדי קולק** התבטא לא מכבר: „אני מוכן לזחול על הבטן כדי שמערכת דבר תעבור לירוש־לים." שמעה זאת עורכת דבר **חנה זמר** ואמרה: „אני מקווה רק שהוא לא התכוון לזחול על הבטן שלי."

■ **חיים ברי־לב** עדיין רגיל לנאום בפני מם־כפים, ולהסביר להם בסבלנות מילים ומושגים. על כל פנים, כש־דיבר בכנסת על „תקורה" נת־ברר לו כי כמה מאזיניו אי־נם יודעים מה פשר המילה העברית החדשה. בסבלנות שי־טתית הסביר להם ברי־לב את המילה (overhead, ההוצאות הקבועות של עסק, המהווה מ־עין תיקרה שמעל להוצאות השוטפות), מבחינה כלכלית ו־בלשנית.

■ על ההבדל בסוג ה־אירועים החברתיים בהם הש־תתף, סיפר חיים ברי־לב ב־טכס חנוכת המפעל החדש ל־חומרי הדברה לחקלאות, אגן, אשר הועבר מתל־אביב לאש־דוד והוקם במתכונת מורחבת בשותפות חברת כור־כימיקלים ותעשיינים פרטיים בראשותו של **מרק מושביץ**: „אירוע מסוג זה של פתיחת מפעלים, הינו תחביב חדש בשבילי. כי שהייתי רמטכ"ל, היו לי תח־ביבים אחרים: בריתות־מילה וחתונות."

■ שני אנשי רפ"י לשע־בר, **מרדכי סורקים** שהלך למיפלגת־העבודה ו**איסר הרי־אל** שהלך לע"מ, רבו השבוע. בישיבת ועדת־הפנים, שדנה בבניית מלון הייאט בירושלים, קרא הראל קריאות־ביניים נרגשות נגד המלון. סורקיס, שהוא קצר־סבלנות, אמר לו שהוא מפריע. הראל נעלב, קם והסתלק באופן הפגנתי מהחדר.

■ עובדי המכס בנמל ה־תעופה לוד הופתעו לראות ב־יום ראשון השבוע את הבדרן **דודו דותן** מגיע לנמל התעו־פה כשבמזוודותיו מספר סי־רים מלאים בתבשילים ריח־ניים. למוכס שהתעניין גילה דודו, שייצא לפריז לתקופה של חודש וחצי יחד עם אשתו הזמרת **אורית** שהוזמנה ל־מיבחנים ברדיו הצרפתי: „לפ־ני יומיים טילפן אלי האח של **אסתר עופרים, נועם זייד**, וביקש ממני לבוא לאמו ב־חיפה מפני שהיא רוצה לש־לוח קצת מאכלים ביתיים ל־אסתר בצרפת. נסעתי, לקחתי את הסירים והנה אני פה. נר־עם סיפר לי שאמו מנצלת כל הזדמנות לשלוח אוכל לאסתר."

■ ביום שהוחלט במפלגת העבודה על הצגת מועמדותו של **אהרון ידלין** למזכ"ל ה־מפלגה, הוא ניפגש עם מזכ"ל מכבי **צבי** (איצה) **מאיר** ש־ביקש מידלין, שהוא בין ה־שאר גם חבר ועדה ממשלתית המחליטה על נסיעות לחו"ל של משלחות נוער, לאשר נסי־עה של קבוצת צעירים ממכבי. ידלין לא התלהב כל־כך מה־רעיון, אך איצה העלה נימוק ששיכנע אותו: „עכשיו אתה מזכיר כללי ולמזכירים כלליים אסור לריב."

■ **בתיה שושני**, מעור־כות תוכנית גל־צה"ל, קול בו חלום, העניקה מתנת יום־הולדת מקורית לשני חבריה לעבודה **אבי קורן**, שותפה לעריכה, ו**שמואל שי** מגיש התוכנית שנולדו שניהם במזל תאומים לא באותה שנה כמו־כן. כשיצאו השניים מהאולפן, בישלה להם בתיה את חלקה בשימחה: היא צייר־פה לתחילת התוכנית קטע ש־הוקלט במסיבת יום־ההולדת ה־קודם של שמואל שי ובצמוד שיר ששר אבי קורן עוד ב־היותו חבר להקת הנח"ל, לה־קה בה היה שמואל שי חבר כמה שנים לפני אבי.

פסוק השבוע

ח"כ יעקב שמשון שפיר־א: „ישבתי במטבח של גול־דה הרבה פעמים — זהו באמת מקום נחמד..."

סבי דוד

(במרכז) השחקן הישראלי השוהה בגרמניה, החליף השבוע את השחקן הגרמני הנס הס בתפקידו בהפקה הברלינאית של „אמי הגנרלית". שחקנית נוספת שהצטרפה להפקה הברלינאית של המחזה היא ברברה קאסל (מימין) שעזבה לשם כך את ההפקה במינכן. ברברה, ידידתו של בעל המועדונים הישראלי לשעבר שמעון עדן, עברה לברלין כדי להימצא בקירבת ידידה.

יצחק שילה

(מימין) השחקן הישראלי שישב מיספר שנים בארצות־הברית, שם השתתף בסרטים תחת השם מייקל אייזיק שילו, ינהל את פסטיבל הקיץ 72' שייערך בכפר האמנים עין־הוד, בחברת מוכתר הכפר איצה ממבוש, בתמונה שצולמה במסיבה לפני ארבע שנים, כטוב ליבם של השניים ביין, הם התחפשו למנהיגים רומאיים. רק עתה, לצורכי פלקט הפסטיבל, הוציא שילו את התמונה לאור.

איבון פול

(24) שהיתה כפילתה של אליזבט טיילור בסרט „זי" בצילומי העירום (בתמונה לבו־שה), ייסדה סוכנות דוגמניות בלונדיות. הרעיון עלה במוחה כאשר הסתבר לה שסוכנויות הפירסומת מעדיפות בלונדיות. הצהירה פול במסיבת־עיתונאים לפתיחת הסוכנות: „נערותי אינן סטריפטיזאיות."

מכתבים

(המשך מעמוד 6)

ורוב תושבי העיר לא יודעים אפילו על קיומה, אולם נדמה כי מתפקידה היה להביא למוסדות בינלאומיים דומים תיאור של היחס האכזרי השורר בעיריית תל־אביב כלפי בעלי חיים.

רחלי לנדאו, תל־אביב

מצוקת הדיור ובניין הרוס

הבניין שבתמונה נבנה לפני כחמש שנים. הוא נמצא בעמישב ליד קולנוע מאור. מיום בנייתו עומד הבניין בלי שימוש, בלי שמירה. כתוצאה מזה הגיע הבית למצב חמור. הבניין בחלקו נהרס, עד שבקרוב לא יהיה כלל ראוי לשימוש.

לא ידוע לי מי מעוניין לחבל במאמצים של גורמים שונים הבאים להבטיח דיור לאוכלוסייה, אבל ברור שהאחראי למצבו של הבניין צריך לבוא על עונשו, היות והמדובר כאן על 20 דירות היכולות לשמש כפתרון דיור לעשרים זוגות

יוסף פינקו, פתח־תקווה

מי חייב למי דירה?

„העולם הזה" 1811, „הממשלה חייבת לך דירה," נאומו של אורי אבנרי בכנסת על מצוקת הדיור.

אורי אבנרי שכח גורם עיקרי בגללו אין הממשלה יכולה להרשות לעצמה לבנות דירות להשכרה.

הבית העזוב בעמישב
פתרון ל־20 זוגות

ממשלת־ישראל אשר הפקיעה את רכושם של הבונים הראשונים להשכרה, לא תוכל לדרוש דמי שכירות של 25% ממשכורת נטו, בעודה מחייבת את בעלי הבתים לקבל — 30 ל"י לחדר, מדיירים ותיקים מבוססים ועשירים, ובמקרה זה אין החוק מבדיל בין בנקאי הגר בשמונה חדרים מוגנים, לבין מיעוט־יכולת בעל

משפחה מרובת ילדים הגר בשלושה חדרים.

כמו־כן אין יכולה ממשלת־ישראל להרשות לעצמה לבנות דירות להשכרה תמורת שכירות של —.30 ל"י לחדר. זאת יכול להרשות לעצמו רק בעל הבית בישראל.

אני מציע כי נציגי הזוגות הצעירים יפנו להתאחדות בעלי הבתים ויקבלו מהם אלפי כתובות של עשירים ומבוססים הגרים כמעט חינם בצפיפות של נפש לשני חדרים ומעלה. ואז יבינו מדוע עליהם לשלם עשרות אלפי ל"י שאין להם עבור רכישת דירה, ולמי חייבת הממשלה דירה.

א. לנדאו, חיפה

■ ליכלוך

השנה

מיפקד האוכלוסיה והדיור 1972 ראוי בהחלט לתואר „ליכלוך השנה 1972", בגלל כמה סיבות:

א) הסעיף „דת" עוות, בכוונה להגדיל את מיספר הדתיים במדינה.

ב) אין דרישה לציין את שטח הבית, אלא את מיספר החדרים בלבד, וזאת למטרת הקטנת מיספר המשפחות הנזקקות לפיתרון דיור (הסטטיסטיקה הרשמית מוצאת את הגבול ב־3 נפשות לחדר — ויהיה זה חדר של 100 מ"ר, או חדרון צר של 4×4 אמות).

ג) התעלמות מן הלאום הערבי.

והחשוב ביותר: הפוקדים קיבלו הוראה לסמן ולכתוב הכל בעיפרון בלבד!

אזרח! איזה טעויות אפשר לתקן אחרי שהפוקד יצא מביתך?!

משהו מסריח כאן. יש לי הרגשה שתוצאות המיפקד הזה יראו מוזרות לרבים מאיתנו.

יש לי ההרגשה שמטרת המיפקד הזה היא תעמולה במקום מסירת מידע.

אילן עידו, תל־אביב

■ גועל

נפש

„העולם הזה" 1814, „חקומנדו נגד ר' נוביץ," על הקרב בין דתיים וחילוניים בחוף־„שרתון".

הרשימה שתיארה במלל ובצילומים את בנות חווה הנועזות הנמלטות על נפשן, חשופות בחוף־שרתון, מפני המתרחצים הדתיים לאחר שנטלו את בגדיהם — עוררה בי גועל ושאט־נפש נדירים.

אינני דתי; אני מתעב אותו חלק מן הציבור הדתי ההופך את דתו לביזנס ולפתח להשתמטות משירות צבאי. אבל מכאן ועד להתעללות ביהודים דתיים הרחק רב.

אני מניח שכתבכם שש על המציאה שנזדמנה לו בהיסח הדעת, בדמותן של מתרוממות חוף־שרתון הנועזות, שחירפו נפשותיהן מול יראי השם מטילי האימה. אך מה טעם החליט העורך לפרסם את הטינופת המחליאה הזאת — פליאה ממני ולא אדע.

יעקב גרוסמן, תל־אביב

■ אסוציאציות

בלתי־נעימות

אני אישית לא זקוק לחוף רחיצה נפרד — ובכל זאת נכון להשתתף ב„קרב"

אלכס נוביץ
מוכיח בשער

נגד הקומנדו על זכות אזרחים דתיים לחוף נפרד.

(המשך בעמוד 12)

החוטים מיוצרים ע"י ג'רוסלם ג'רסי בע"מ

דרושה התקוממות של כל מי
שעדיין לא גס ליבו
התקוממות שתטאטא מן השילטון
כל מי ששותף לפשע זה

אורי אבנרי:

זעקי ארץ אהובה!

סכין בלב ירושלים

ה יתה זאת אחת הסצינות הקולנועיות הגדולות שנחרתו בזיכרוני בימי נעורי:

על דוכן־הנאשמים עמד גארי קופר. הוא נאשם בפיצוץ בניין חדש, שהוקם על פי תוכניתו. קופר שיחק את תפקיד האדריכל החדשני, בסרט המעיין המתגבר.

במילים חוצבות־להבות הסביר גארי קופר לבית־המישפט שחובתו היתה לפוצץ את הבניין המכוער, אחרי שלקחו את תוכניתו והשחיתו אותה.

איני זוכר מה היה סוף הסוף. נדמה לי שקופר זוכה מכל אשמה. אבל אני זוכר שיצאתי מן הקולנוע, נרגש ונלהב, משוכנע לחלוטין שכך צריכים לעשות: לקחת מיטעי־דינאמיט ולפוצץ את יציורי־התועבה של בני־הבליעל.

רצח בדם קר

ב זכרתי כסצינה זו, מפני שבדיוק כך אני מרגיש בימים אלה. כשאני מסתכל בתוכנית מלון הייאט על הר־הצופים, דמי עולה לראשי, ואני חש דיגדוג באצבעותי: לפוצץ את המיפלצת!

המיפלצת עדיין אינה עומדת על תילה. עדיין אין צורך לפוצץ אותה. עדיין אפשר למנוע את הקמתה.

אבל שום נאומים בכנסת, שום מילחמת־גרילה ב־וועדות, לא יעכבו את גלגליה של מכונת־ההשחתה הגדולה, ולא יקרעו זחלי הדחפור ההורס את ירושלים ואת הארץ כולה.

דרושה התקוממות. התקוממות של בני ירושלים. התקוממות של כל מי שעדיין לא גמ ליבו. עדיין לא קהו עיניו מראות מה נעשה לארץ הזאת. התקוממות שתרעיש עולמות, התקוממות שתטאטא מעל במת השילטון כל פוליטיקאי עקוב, שהעז להניף את ידו על עיר זו, שאין שנייה לה.

היכן היא?

הארץ רועשת סביב פרשת נתיבי נפט. מנכ"ל נזרק, ושר נאלץ להתפטר. הכל בגלל כמה מיליוני לירות. אולם מהם המיליונים האלה לעומת תיפארת ירושלים?

יש מהומה סביב תחבולת־בחירה קטנה של הליברלים העצמאיים. אך מה ערכה ומה חשיבותה, לעומת הפשע הנתעב המבוצע בחסותו של שר־התיירות משה קול, ראש הליברלים העצמאיים, הרוצה את ירושלים?

שנים רבות אחרי שאיש לא יזכור את מוטי פרידמן, את יעקוב שימשון שפירא, את משה קול, את כולנו — תעמוד המיפלצת על הגיבעה הלבנה, תועבה לדורות, מצבה למעשה־הרצח, עדות לפשע של כולנו העומדים כיום בבדי־פה וחסרי־מעש מול המזימה!

בלב ליבה של ירושלים

ל פני כמה שנים הצעתי לכנסת להחליף את ההימנון הלאומי המיושן, התיקווה, בשירה של נעמי שמר, ירושלים של זהב.

ירושלים היא, מזה 3000 שנה, ליבה של ארץ־ישראל.

אך מהי ירושלים?

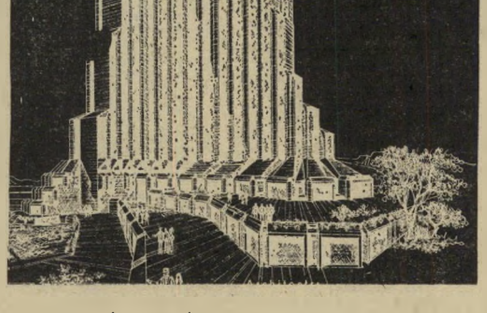
לא שם מופשט. אלא עיר קיימת, עיר חיה, עיר המכנסת בתוכה אוצרות המעלים את זכרונות כל תקופותיה — ימי היבוסי ועיר־דויד, הבית הראשון והשני, הכיבוש המוסלמי ומלכות־ירושלים הצלבנית, תקופות הממלוכים והעותמנים, עד ימינו שלנו.

כל זה פרוש למבט ממרומי ההרים שסביב לה.

זהו ליבה של ירושלים: המשוש של העיר העתיקה, הר־הצופים והר־הזיתים. בתוך הי משוידש הזה רוצים להקים את המיפלצת, הגוש הענקי שישטוש עד אזור זה כולו, שיגמד את הר־הבית והר־הצופים והר־הזיתים כאחד, שיחפוץ משעת הקמתו למרכז החזותי של העיר.

גארי קופר: „ואזי ידבר דינאמיט?"

תוכנית הייאט: המיפלצת על הגיבעה

לא ליום, לא לשנה, לא לדור. אלא לדורות.

שום משורר לא ישיר: „מעל מרפסת מלון הייאט, שלום לך, ירושלים!"

כאשר שוגה רופא, שגיאתו נקברת מתחת לפני האדמה. כאשר שוגה אדריכל, שגיאתו מתנוססת לעיני כל לדורות.

כאליף, גנרל ודחפור

כ אשר נכנעה ירושלים לכאליף עומר, בפברואר 638, ירד הכאליף מעל סוסו, חלץ את נעליו ונכנס לעיר יחף.

כאשר נכנעה העיר לגנרל אלנבי הבריטי, נתמנה כמושלה הראשון איש־רוח דגול (אף שלא היה אהוד על היהודים), המיורחן סר רונלד סטורס. הוא אהב את ירושלים ושמר עליה כעל בבת־עינו.

הבריטי האחרון שניהל את העיר היה ריצ'ארד גרייבס, אחיו של הסופר הגדול רוברט גרייבס. בספר זיכרונותיו תיאר איך הגן בחירוף־נפש על העיר, ומנע את הקמתם של בנייני־בטון ורבי־קומות. באירוניה מרה סיפר שהותקף על־ידי היהודים כאנטי־שמי וכאוייבי הציונות, על שמנע מספסרי־הקרקעות וקבלני־הבנייה להרוס את העיר.

(זה לא השתנה עד היום. כאשר באו אנשי מישרד־הפנים ומישרד־התיירות אל ועדת־הפנים של הכנסת, כדי לעשות שם את מלאכת בעלי־ההון המשמידים את ירושלים, הם העלו את הטענה כי „השמאל החדש" הוא העומד מאחורי הניסיון הנואש להציל את העיר. הצלת־ירושלים היא אנטי־ציונית, אנטי־יהודית...)

כאשר כבשנו את העיר ב־1967, היינו צריכים לתת לות שלטים במבואותיה: „של נעליך מעל רגליך, בהי כנסך לירושלים!"

אכן נכנסנו לירושלים כנער מסומרת, ברגע גאווה. הכובש לא ירד ממוסו, כאותו באיזיק הומאני, הזכור לטוב אחרי דורות רבים. נכי נסנו רכובים על דחפור, לדרום ולהשמיד.

ועוד לפני שגוועו הדי היריות האחרונות בין הר־הבית והר־הצופים, הרס הדחפור את שכונת־המוגרבים ויצר את מיגרש־החנייה הענקי, המגמד את הכותל ונוטל ממנו כל הוד של מיסתורין וגדולה.

המקדש ע"ש ינקלביץ

מ ייד עם כיבוש ירושלים השמיע דויד בן־גוריון דרישה מחרידה: להרוס את חומת העיר העתיקה. **בן־גוריון אמר שהחומה אינה שייכת לירושלים. מכיוון שנבנתה על־ידי התורכים, לפני כ־400 שנים בלבד, היא זרה לעיר.**

באותו יום תמך תלמידו של בן־גוריון, טדי קולק, בהצעת מורו ורבו. אמנם, כעבור זמן קצר חזר בו, וההצעה צללה לתהומות הנשייה. אך מה היה גורלה אילו ניתן היה להרוס את החומה תוך כמה שעות, כפי שנהרסה שכונת־המוגרבים?

נשארה השאלה: איך עלתה בכלל הצעה כזאת על דעתו של בן־גוריון, האיש המכונה „אדריכל המדינה"?

„מחרבייך ומהרסייך ממך יצאו!" לפסוק של הנביא ישעיהו יש משמעות חדשה בימינו.

נוכחתי בכך בשעת הוויכוח על המיפלצת. מתגלה בו תופעה, הידועה לנו זה מכבר: שדווקא הדתיים־המיקצועיים, שרוממות ירושלים בפיהם מבוקר עד ערב, אדישים לחלוטין ליופייה של העיר. לא רק שר־התיירות ה„חילוני" וראש־העיר ה„ביצועיסטי" שותפים לרצח העיר, אלא גם שר־הפנים הדתי. פקידיו שלו, רובם חובשי־כיפות, הם המניפים את המאכלת.

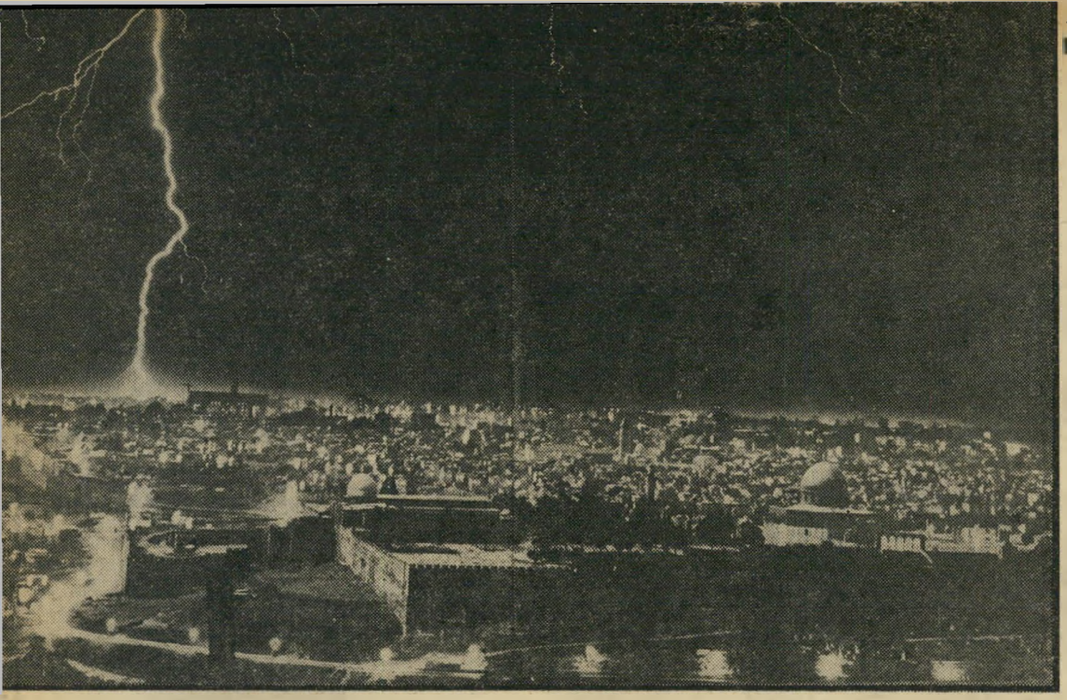
האם זוהי סתם אדישות, קהות־עיניים של אנשים השקועים בספרי־תפילות, ואינם יכולים להרים מבט ולראות — פשוטו כמשמעו — את אחד המראות המעטים בעולם המרוממים את הלב, המפעימים את הנשמה?

נדמה לי שהתשובה חמורה הרבה יותר. אין כאן אדישות. יש כאן שינאה, שינאה אמיתית ותהומית, השורצת בנככי היא־מודע של אנשים אלה. בגלל ירושלים של־מעלה, הם שונאים את ירושלים של־מטה.

בן־גוריון רצה להרוס את החומה, מפני שאינה יהודית. מחריבי העיר ומהרסיה רוצים להחריב ולהרוס כל דבר שאינו יהודי בה. מתחת לסף הכרתם, הם שונאים כל אתר, כל בניין, המזכירים להם שירושלים היא בת תקופות רבות, בת דתות רבות, בת עמים רבים.

אילו יכלו לגדוע את הר־הבית, היו מקריבים את בית־המיקדש עד־שם ינקלביץ, עם קודש־הקודשים על שם אייזיק ווילפסון והכרובים עד־שם רוזנקראנץ וגילדנשטרן, הכל יצוק בבטון לפי מיטב הגאון האדריכלי של בוני השיכונים בקטמון ג'. והם יעמדו ויסתכלו וישתאו: כמה זה יהודי! כמה זה ציוני!

שמעתי במו־אוזני חבר־כנסת מדבר בזעם ובתיעוב על „בית־החולים הנוצרי שעל הר־הזיתים", כשהדגש על

תצלום מאלבום צה"ל: האם ישמש כיבוש ירושלים פתח לחורבן העיר?

המילה „נוצרי". וחברי־כנסת אחר תקף בשצף־קצף את שונאי־ישראל המבקשים לשמור על ירושלים „בחורבנה ובשיממונה", ודרש לסתום בשיכונים־שיכונים כל חלל ריק שעוד נותר בין הרי הבית־הצופים־הזיתים.

ומנכ"ל משרד־התיירות, חנוך גיבתון, תבע להקים המיפלצת בגלל „הרכבה היהודי והציוני" של ירושלים.

זהו ההבדל בין מחריבי ירושלים, ובין מחריביהן של ערים אחרות.

גם בלונדון ובפאריס נטושה מערכה נואשת להצלת ייחודן, מול מזימות הספסרים והקבלנים, רודפי־הבצע, המבקשים להתעשר על חורבנן.

אבל שם מתנהלת המערכה כולה בשם „הקידמה".

בירושלים אין מדברים רק בשם „הקידמה". אמנם, גם שם מדברים אנשי־ציבור וחברי־כנסת על הצורך להקים בניינים של בטון וזכוכית, בנוסח מנהאטן העי־לית או ברוקלין התחתית, למען הקידמה. והאדריכל של המיפלצת, המבקש להקים בלב ירושלים מלון בנוסח העיר אטלנטה במדינת ג'ורג'יה, דיקלם בפני הוועדה על „תפיסה מעוותת... רומנטית... הרוצה בקיקיוני־בתים דמויי־מיזרחיים..."

אבל הפאתוס העיקרי של המשחיתים ושכיריהם שלהם, העטים על ירושלים שאחרי־האיחוד כמו זבובים על פגר, הוא „לאומי", „יהודי" ו„ציוני". כדברי הגזענית־הדיעות הבריטי, הדוקטור ג'ונסון: „הפטריוטיזם הוא המיפלט האחרון של הנבזה."

צריכים „לייהד" — ותוך כדי כך לגרוף כמה עשרות מיליונים. צריכים „ליצור עובדות" — כדי להוכיח לגויים. (מה? שאנחנו יכולים להשחית במהירות־שיא את העיר שמאות מיליונים מתפללים אליה ברחבי תבל?)

אילו האמנתי, שכך הפקידים והפקידונים שקידמו פרוייקט זה קיבלו שלמונים, הייתי נרגע קימעה. כי שחיתות פשוטה אינה כה נורא כמו לאומניתם של דבילים, ציונותם של גמדי־הרוח.

ט'יטוס, קולק וקול

מי נתן את ההוראה? מי קבע לראשונה שיש לייעד מקום זה, החולש על לב־לבה של ירושלים, להקמת בית־מלון?

אילו קם אותו בניין בהרצליה־פיתוח, יתכן שהיה יפה. אילו קם ליד הדסה החדשה במערב ירושלים, או אף ליד מלון גני־יהודה בדרומה, לא היה כל־כך נורא. המקום, המהות והממדים הם ההופכים אותו למיפלצת.

מי חזה לראשונה את המיפלצת הזאת במקום הזה?

קשה להתיר את פקעת השקרים של פוליטיקאים המקמקים האומרים דבר והיפוכו, פקעת הפילפולים של פורמליסטיים של הפקידונים המתחבאים מאחורי סעיפי־החוק. אך בעבודה סבלנית אפשר להגיע ללב העניין.

עריסתה של המיפלצת עמדה בוועידת־המיליונרים, שהתכנסה ביוני 1969.

ועידה זו היתה תערובת של יהודים טובים, שהיו מוכנים לעשות הון כאן כמו במקום אחר, ושל רודפי־בצע מהסוג הגרוע, שהריחו שאפשר לגרוף כאן מיליונים מבלי להשקיע דבר, על חשבון הנדיב הידוע: אתה.

בעיצומה של הוועידה לקח טדי קולק כמה „משקיעים", הוביל אותם בסיור והגיע ל„גיבעה הלבנה" שבשיפולי הר־הצופים. הוא הציע להם את האתר הזה, המכיל 29.5 דונם, להקמת בתי־מלון.

החטא הקדמון הוא של טדי קולק — האיש המסמל את הביצועיזם העיוור המשתולל בירושלים. מאז ימי טיטוס, לא היה איש שגרם לירושלים אסון כזה.

במהירות הבזק נתקבלו האישורים של משרדי התיי־רות, האוצר והפנים. ל„משקיעים" אושרה הלוואה של 40 מיליון לירות מכספנו, והמכונה הביורוקרטית העליזה התחילה להתגלגל, מוועדה חוקית אחת לשניה, כשראש־העיר ומנכ"לי שלושת המישרדים דוחפים ומאיצים. ה־מלון עדיין לא אושר סופית, אבל כבר ניתן אישור לביצוע עבודות־העפר. מנוי וגמור עם כל הגורמים לבצע את התוכנית ויהי מה?

הכוח הדוחף הוא שר־התיירות, נצר נכבד כדנצר.

טיטוס קולק נבהל כשקמה הסערה, שיגר מיכתב נגד המלון, אך הורה טלפונית לגנוז אותו לפני שהובא לישיבה. הוא עדיין לא בטוח מניין נושבת הרוח, ויצטרף למחנה המנצח — כמו תמיד.

נבוכדנצר קול מגמגם, ומשתדל להטיל את האחריות על אחרים.

הוא לא אשם. הוא לא קבע את המקום. הוא רק רוצה שיהיה חדרים לתיירים. מנכ"לו אמר שלא נורא, ממילא „הר־הצופים לא קיים יותר", ואחרי שהתקוממו נגד פסוק זה, הוסיף: „יש עכשיו הר־צופים אחר."

חלקו של הדריאנוס הרמן

איזה הר־צופים? זה של שיכונים וקוביות מצו־פות אבן. עליהם מנצח גיבור אומלל אחר של פרשה זו — נשיא האוניברסיטה העברית, אברהם הרמן.

מי היה מאמין שאיש זה יהיה ראשו של המוסד, שאבן־הפינה שלו הונחה במקום נשגב זה על־ידי ארתור בלפור וחיים וייצמן!

האם חלמו שניים אלה, כאותו טכס שהונצח בתצלום היפסטורי, שגישה המופר יהיה באחד הימים שותף לרצח העיר?

הנשיא, שנתמנה לתפקיד זה בפקודת המימסד הדואג לאנשי־שלומו, כתב ביוני 1970 מיכתב שבו הביע הס־כמה להקמת המלון. לכאורה כתב רק כבעל־הבית של הקרקע. אך הוא ידע כי למיכתבו יהיה ערך מוסרי — אם האוניברסיטה, בעלת הפיקדון של הר־הצופים, מס־כימה — מי יתנגד?

ואכן, מייד עם קבלת המיכתב המוזמן החליטה הוועדה המחוזית לבניין ערים לייעד את השטח למלי־נאות, בניגוד להחלטה שנתקבלה רק חודש לפני כן.

מדוע כתב הרמן מיכתב זה? אפשר לנחש. פינחס ספיר רצה בכך, ופינחס ספיר שולט בכל. גם בתקציב השנתי של האוניברסיטה העברית.

כשקמה הסערה, התחיל גם הרמן (איזי נקרא לו הדריאנוס הרמן?) לגמגם, כמו טיטוס קולק ונבוכדנצר קול.

לפני חודש שיגר עוד מיכתב, ובו התלונן על כך, שממדי המיפלצת גדולים מדי. צריכים להוריד ממנה כמה מטרים. אבל גם במיכתב־אליבי זה לא העז הרמן להת־נגד לעצם הקמת המיפלצת, שתהפוך את מיבני האו־ניברסיטה שלו לביקתות של שוערי־טירה.

מלאכת־ההשחתה, שכבר בוצעה על הר־הצופים ב־ניצוחו של הרמן עצמו, משמשת אליבי לאחרים. אמר רפי לוי, הממונה על המחוז מטעם שר־הפנים הלא־איכפתי: „כל המקוריות של הר־הצופים כבר השתנתה." ומוסיף הפרופסור דנציגר, המספק את האליבי האדריכ־לי: „הר־הצופים איבד את תדמיתו הקודמת."

כלומר: הר־הצופים כבר נהרס, אז כדאי להרוס גם את כל השאר.

רדינג ד' והייאט א'

מכאן והלאה אפשר לנחש את ההמשך. **העיתונות תציץ קצת, ותעבור לסנסציה הבאה. אם לא תתלקח התקוממות ציבורית גדולה, שהארץ לא ראתה עוד דוגמתה, יתקדם הרחפור אל יעדו.**

ראינו את התהליך בשעה שהמכבש השילטוני רצה בהקמת רדינג ד' בלב תל־אביב. הופעל טרור ללא־תקדים בכנסת, איימו על הארץ בתוצאות נוראות אם לא יאושר הבניין, ולבסוף הוקמה הארובה המסמלת עתה את העיר — מיגדל־אייפל דמוי סמל־זכרות המפליט עשן.

(איזו מיקריות: גם אז היה זה משה קול, בתפקיד שר־הפיתוח, שהיה אחראי לתועבה. הוא תמך במיפעל, חרף כל האזהרות הביטחוניות, האקולוגיות והאסתטיות, וקפץ מן העגלה רק ברגע האחרון, כשנתברר לו שזה לא פופולרי.)

אולם רדינג ד' בתל־אביב אינה ולא כלום בהשוואה לרדינג ה' הירושלמית. כי תל־אביב היתה גם קודם לכן אחת הערים המכוערות ביותר עלי אדמות, ואילו ירושלים היא פנינת העולם.

האסון הולך ומתרגש עלינו.

גוליבר הירושלמי נקשר ונכבל על־ידי הגמדים, ה־שולטים בו. כל יום העובר מבלי שהציבור יתקומם, הוא יום הרה־אסון.

אפשר להוריד ראש־עיר. אפשר אפילו לחו־ריר ממשלה. אך מי יוריד את המיפלצת, אחרי שתקום על תילה?

המלון בנוף: תצלום טלסקופי זה מקרב את האתרים, מדגיש את החורבן

מכתבים

(המשך מעמוד 9)

שיסוי נערות מעורטלות מעורר אסוסיאציות בלתי־נעימות בשיסוי שנעשה ע"י שונאי ישראל בגולה על יהודים.

לדעתי חייב העולם הזה להיות מוכיח בשער עבור כל אזרח: כולל זכותם של אזרחים דתיים.

אלכס נוביץ, רמת־גן

■ שאלה

לעולה החדש

מה עם אותם בחורים שיצאו מן המלחמה בחיים? היכן הם כיום? לבטח תמצא רבים מהם נשואים וגרים עדיין אצל הוריהם.

ואילו עולה חדש הבא לכאן, נקלט ביומו הראשון בדירה חדשה.

לא שעיני צרה בהם. קליטת עלייה זה דבר חיובי, וחובה לאומית כאחד. אבל דבר לי אליכם רבותי: רוצה אני להודות לכם על כל התרומות, והסכומים ששלחתם לנו בשעת הדחק, זו היתה ההשתתפות שלכם במאמץ המלחמתי שלנו. אבל: מה דעתכם לפעול פה בארץ לבטחונה?

מדוע לא תתיישבו באזורי ספר וביישובים מרוחקים המשוועים לידיים. מדוע שובת אותו עולה שלא ניתנה לו דירה במרכז הארץ? מדוע לא תרגישו עצמכם שותפים פעילים בגופכם לבניין ארצנו ארצכם?

רמי גדעי, ירושלים

■ מי

האחראי?!

„העולם הזה" 1814, „מי אחראי" לכישלון בלוד?

נמאס, נמאס, נמאס, ובאמת נמאס לקרוא השמצות על דיין.

ולעניין מי אחראי? כמובן שהכתבה באה רק בכדי למשוך תשומת־לב.

ולו לא היתה התקפה מהסוג הזה

מתי סער
נמאס!

והיתה זו פצצת תופת במזוודה, האם גם אז היינו אשמים.

ברור כשמש שצרפת ובעיקר נציגתה התעופתית איר פרנס אשמים ברצח המתועב.

בדיקות בכלי הנוסעים חייבות להתבצע בנמל־האם ואין עוררין על־כך ורק אדם הרחוק כל־כך מהנושא, יכול לסלף את האמת.

מתי סער, תל־אביב

■ „מציר"

בטלוויזיה

הסרט מצור שהוצג בשבוע שעבר בטלוויזיה הוא סרט מגוחך. אני לא מבין מדוע השביתו בגללו את בתי הקולנוע.

המסקנה: הקהל הישראלי הרעב לבידור, מוכן לאכול כל מיני זבל, כי לא ראה טוב מזה.

משה מצליח, רמת־גן

●

קוראים חשובים מכתבים מתבקשים לנסח אותם בקצרה. עדיפות תינתן למצרפים תמציתיים.

דיר יאסין

ה טלוויזיה הישראלית הוסיפה לסידרת הישגיה המזהירים המצאה מקורית חדשה: האוטו־ויכוח.

תחילה לקחו את אלופי הפלמ"ח, כינסו אותם באולפן ופיתחו ביניהם ויכוח מרתק על הנושא: כמה הפלמ"ח היה נהדר, נאמן, אמיץ ומפואר.

כתום דיון נוקב הגיעו כל המתווכחים למסקנה ש„ראשונים תמיד אנחנו".

במדינה יש צדק. על כל פנים, יש חלוקה צודקת של השלל, וגם של שלל הפירסומת העצמית בטלוויזיה.

לכן לקחו בשבוע שעבר את ראשי אצ"ל, כינסו אותם באולפן ופיתחו ביניהם ויכוח מרתק על הנושא: כמה אצ"ל היה פנטסטי, עולמי ולא־נורמלי.

כתום דיון נוקב וממצה הגיעו כל הנוכחים פה אחד למסקנה שמר מנחם בגין צודק תמיד.

אפשר לחייך על הפחדנות העגומה של הטלוויזיה, ועל חוסר אומץ־הלב של ראשי הפלמ"ח ואצ"ל, שלא היו מוכנים, כנראה, לעמוד באש צולבת של ויכוח אמיתי. לחייך ולשכוח.

אולם בוויכוח השני היתה נקודה אחת, שאי־אפשר לעבור עליה, לסדר־היום.

דיר־יאסין.

■ ■ ■

מ י שעומד בוויכוח מתמיד עם ערבים, פלסטינים ואחרים, יודע שאין שם המעורר רגשות כה עמוקים כמו שמו של כפר זה, שנמחק מעל פני האדמה.

ולא רק בקרב הערבים. כמעט בכל ויכוח עם סטודנטים במערב ובמיזרח, עם נוער אינטליגנטי המתעניין בבעיות המרחב שלנו, עולה במוקדם או במאוחר שמה של דיר־יאסין.

דיר־יאסין רודפת אחרינו.

אפשר לשאול: מדוע דווקא דיר־יאסין? האם היה זה פשע־המילחמה היחידי שבוצע (או נטען שבוצע) במילחמת־תש"ח? וכי חסרו אז מעשי־זוועה של הערבים?

שאלות אלה אינן לעניין. קורה לא פעם בהיסטוריה שמעשה מסויים מרתק את דימיון הדור והדורות, נשלף מריקמת המאורעות הגדולים והופך לסמל בפני עצמו. ההיסטוריה שלנו מלאה דוגמות כאלה. גירוש ספרד, למשל. יהודים גורשו מארצות רבות, אך גירוש ספרד הוא שנחרת בזיכרון הלאומי. או הפוגרום של קישינב — עיר ההריגה — שלא היה גרוע יותר מהרבה פוגרומים אחרים.

דיר־יאסין הפך בעיני מיליונים, ערבים וזרים, לסמל של פשע־מילחמה ישראלי.

לא נסלק אותו בכמה מליצות וחיווכים, או בדברי־כזב מאולתרים.

מ ש ה ו קרה בדיר־יאסין, ביום השישי, 9 באפריל, 1948.

■ ■ ■

מ ה קרה? האדונים באולפן הטלוויזיה, שהתווכחו עם עצמם בצורה כה נוחה ושבעת־רצון, השתדלו להחליק את פני הדברים בכמה מישפטים יפים.

כן, כן. הכל היה בסדר. הזהירו את הערבים ברמקול, שעליהם להסתלק מן הכפר. אם לא נהגו כך, הם אשמים בעצמם. ובכלל, לא נהרג איש, מלבד כמה אבידות מצערות בעת פיצוץ הבתים שמתוכם באו יריות.

בסך־הכל: עניין של מה בכך.

מר בגין אף הסתמך על חוברת רשמית של מישרד־החוץ על פרשת דיר־יאסין. כתוב שם שחור על גבי לבן שאצ"ל היה בסדר. ואם מישרד־החוץ של אבא אבן כותב טובות על אצ"ל, מי יעז לעורר ספק?

אלא שמר בגין שכח לספר למאות אלפי צופי־הטלוויזיה, שרובם לא היו כלל בחיים או בארץ ביום דיר־יאסין, איך נולדה חוברת זו.

והנה הסיפור:

באחד הימים חזר שר הליכוד הלאומי, מר בגין, מסיור בחו"ל. כמו כולנו, נתקל שם בקריאת־הקרב „דיר־יאסין" הוא התקשר עם מישרד־החוץ. הציע באדיבות האופיינית לו שהמישרד יפרסם חוברת־הסברה מוסמכת על נושא זה.

פקידיו של אבא אבן אינם גיבורים כאלה, שהם ילכו לריב עם השר בגין. לכן הציעו לו שיכתוב בעצמו את החוברת. אחרי ככלות הכל, מי מומחה לדיר־יאסין יותר מאצ"ל? ומי מומחה לאצ"ל יותר ממנחם בגין?

כצורה גי־נטימנית זו נולדה החוברת. מר בגין המציא אותה למישרד־החוץ, ומישרד־החוץ פירסם אותה כמיסמך ממשלתי, בלי חתימה.

אלא שבזה לא נגמר הסיפור. כשהופיעה החוברת, קראו אותה אנשי ההגנה, וביניהם איש־הביטחון הוותיק והמיסתורי, שאול אביגור. הוא התקשר עם מישרד־החוץ ושאל בזעם: האם ערך מישרד־החוץ מחקר כלשהו, לפני פירסום החוברת? האם עיין, למשל, במיסמכים השמורים בארכיוני ההגנה וצה"ל? האם הוטל על היסטוריון מוסמך לבדוק את החומר העובדתי?

הפקידים נאלצו להודות ששום מחקר כזה לא נערך.

ומכיוון שפקידיו של אבא אבן אינם גיבורים כאלה שיילכו לריב עם אישיות בכירה כמו שאול אביגור, היכול חלילה לטלפן ישר לראש־הממשלה, הם החליטו החלטה נבונה: לגנוז את החוברת בשקט, בלי רעש. וכך היה.

אלא שגם בזה לא נגמרה הפרשה. כשנוכח מנחם בגין לדעת שהחוברת אינה מחולקת עוד, הוא פשוט הדפיס אותה בעצמו, תוך ציון שזהו תדפיס של חוברת רישמיה של מישרד־החוץ הישראלי.

ועוד „מיסמך" זה הוא הפתמך כטלוויזיה, כהוכחה ניצחת שלא אירע שום מעשה־זוועה בדיר־יאסין!

■ ■ ■

א ם כן, מה באמת אירע בדיר־יאסין?

א בימים אלה חוגג את ניצחונו ספר הנושא את השם הזה, ירושלים, יציאתם של לארי קולינס ודומיניק לאפייר (בעלי האם פאריס בוערת?) שהפכה רב־מכר בצרפת ובארצות־הברית. זהו תיאור פרו־ישראלי קיצוני, שזכה לתמיכה נלהבת מצד המימסד הציוני בחו"ל.

בול ירדני: טבח „דיר־יאסין"*

הספר כולו? תיאור מזעזע של פרשת דיר־יאסין.

הנה תמציתו:

דיר־יאסין היה כפר שליו במבואות ירושלים (במקום בו נמצאת כיום גיבעת־שאול ב'). הוא שמר על יחסים טובים עם היהודים, כמו כפר אבו־גוש. לכן לא הותקף הכפר על־ידי גדודי ההגנה.

בהתקפה עליו השתתפו 132 אנשי אצ"ל ולח"י מירושלים.

הוסכם להזהיר את התושבים לפני פתיחת האש, באמצעות מכונית־רמקול. אולם המכונית לא הגיעה. בדרך לכפר נפלה לתוך תעלה, שכבה על צידה. משם שודרו כמה קריאות, שאבדו בלילה, הן לא הגיעו אל אוזני התושבים בכפר.

כסך־הכל נהרגו ארבעה מן המתקיפים. אך מכיוון שהכפריים הגנו על בתיהם בעקשנות מפתיעה, בעזרת הנשק הישן שלהם, היה ח' קרב מר: מפקדי אצ"ל ולח"י נפצעו בזה אחר זה, ועל התוקפים הבהתי־מאומנים השתלטה היסטריה קולקטיבית.

התושבים, גברים, נשים וילדים, הועמדו אל הקיר ונורו. כמה מן הילדים ניצלו, לדבריהם, מפני שהסתתרו מאחורי גוויות הוריהם.

לדברי הערבים ששרדו בחיים, הרגו התוקפים, שדדו ואנסו ללא אבחנה.

רוב בתי הכפר פוצצו על ראשי הנשים והילדים שהסתתרו בהם. כשאזל חומר־הנפץ, פרצו התוקפים לתוך הבתים הנותרים, הוציאו את תושביהם והרגו אותם.

פרטי המעשה הונצחו למחרתו במיסמכים של ההגנה; בעדותו של ישורון שיף, השליש של מפקד ירושלים;

* בולים זהים יצאו, ערב מילחמת ששת הימים, בכל מדינות ערב, לפי החלטת הליגה הערבית.

בדו"ח הצלב־האדום הבינלאומי; ובדו"חות החקירה של המישטרה הבריטית, שחקרה את הניצולים.

כך אלה הסכימו שבדיר־יאסין בוצע מעשה־זוועה מחריד, פשע־מילחמה ממדרגה ראשונה.

■ ■ ■

ב שנים עברו, לא הכחישו אנשי אצ"ל שאמנם קרה משהו נורא בדיר־יאסין. להיפך, הם התפארו בכך.

לפי גירסתם, היתה למעשה דיר־יאסין תוצאה מבורכת. כי השם דיר־יאסין עורר אימה נוראה כזאת בלב הערבים ברחבי הארץ, שמאז נמלטו על נפשם בהתקרב כוחות ישראליים לכפריהם.

מאות אלפי ערבים, כפריים ועירוניים, ברחו מבתיהם בגלל דיר־יאסין. הודות לכך כבשה ישראל במילחמת־העצמאות שטחים נרחבים, כשהם ריקים מאדם — ונוצרה בעיית הפליטים המרעילה מאז את אווירת המרחב.

למען הצדק, יש להוסיף לגורמי הישג זה מעשי־זוועה נוספים, שלא בוצעו על־ידי אצ"ל דווקא. אחד מהם, הטבח בלוד, בוצע על־ידי צה"ל. משורר־המצפון נתן אלתרמן כתב עליו: „חצה עלי ג'יפ / את העיר הכבושה, / נער עז וחמוש, נער כפיר. / וברחוב המובר / איש זקן ואשה / נלחצו מפניו אל הקיר. / והנער חייך בשיניים־חלב: / „אנסה המיקלע..' וניסה. / רק הליט הזקן את פניו בידיו / ודמו את הכותל כיסה. / זהו צילום מקרבות החרות, יקירי / יש עזים עוד יותר, / אין זה סוד."

אך השאלה אינה אם מעשה דיר־יאסין היה יחידי־במינו, או שמא חטאו גם אירגונים אחרים.

השאלה היא מה אירע בדיר־יאסין — הכפר אשר הפך ראגדת־זוועה כלב דור שלם של ערבים, המקומם נגדנו את ליבם של רבים וטובים מבני העמים, שהפך מקור לשינאה אפורה כשק.

■ ■ ■

א ינני בא לחרוץ מישפט. לא הייתי בדיר־יאסין, אם כי הגעתי לירושלים כעבור כמה ימים, כאשר ליוותה פלוגתי שיירה שהגיעה לעיר במיסגרת מיבצע־נחשון. שמעתי אז מה ששמעתי.

אני בטוח שאם תיערך חקירה אמיתית, אחראית וממצה, תתגלה תמונה שלא תהיה כולה שחורה וחד־צדדית. בוודאי ייחשפו הנסיבות שהצטברו יחד כדי ליצור את המאורע המחריד — גורמים פסיכולוגיים ומעשיים, הנוגעים לטיב משתתפי הפעולה, רמת המוראל שלהם, מחדלים בתיכנון ובביצוע, ההיסטריה שהשתררה ביחידה.

ניתן לערוך חקירה אובייקטיבית. ניתן לגלות את עדויותיהם של התוקפים ושל תושבי דיר־יאסין, שמאות מהם נמצאים עדיין בפלסטין בגדה המערבית. ניתן לשחזר את יום־הדמים, לקבוע מה אירע באמת, ולהפריד בין העובדות ובין פרי הדימיון והתעמולה.

מליצות חלקות בטלוויזיה, בהיעדר מומחים המסוגלים להציג שאלות ולחקור שתי־וערב, אינן מוסיפות דבר.

הן רק יוצרות את הרושם שאנחנו, הצד־עקים חמס על כל מעשה־זוועה הנעשה לנו, הננו אדישים לחלוטין למעשי־זוועה הנעשים לזולתנו.

■ ■ ■

א ני סבור שיש לערוך את החקירה, במיסגרת רישמית ואחראית.

אני בטוח שהדבר הוא לטובת המדינה, לטובת בריאותנו הנפשית וחינוך הדור הבא, וגם לטובת אנשי אצ"ל ולח"י עצמם.

אני משוכנע שהתוצאה אשר תתקבל — תהיה אשר תהיה — טובה יותר מן הגימגום הנוכחי של המדינה בוויכוח על דיר־יאסין, גימגום המגלה את מצפוננו הרע כאלף עדים.

נהיה־נא די אמיצים ודי ישרים כדי לומר: הנה, זהו מה שהיה. איננו מתכחשים לאמת. זה קרה במילחמה אכזרית, שבה היו מעשים מחרידים בשני הצדדים, שבה נהרג אחוז אחד מבני היישוב היהודי — שיעור־אבידות המקביל לשני מיליוני אמריקאים הרוגים כיום.

כשם שחשפנו את טבח כפר־קאסם, ויצאנו מחוזקים מן הבירור האכזרי והכן, כן מוטב לברר אחת ולתמיד את פרשת דיר־יאסין, ליטול ממנה את ההגזמות, לאתר את האחריות, למיין את העובדות.

העובדות הן, מן הסתם, מחרידות למדי. אך מוטב להתמודד איתן פעם אחת ולתמיד, תחת לעמוד לצמיתות מול נחשולי־השינאה שמקורם בתערובת של אמת ודימיון.

התיאטרון הקטן מציג:
דליה פרידלנד (הבימה) זאב רווח (הקאמרי)

פוטיק השקדים

כתב וביים: יואל זילברג
עפ"י י. וולטר

נהריה, הוד,
יום ד' 21/6 ב־9.15.
תל־אביב, בית־החייל,
יום ה' 22/6 ב־8.30.
חיפה, שבים,
יום ו' 23/6 ב־9.00.
ירושלים, בית־העם,
מוצ"ש 24/4 ב־9.00.
אשקלון, רחל,
יום א' 25/6 ב־8.30.
תל־אביב, בית־החייל,
יום ב' 26/6 ב־8.30.

כרטיסים: תל־אביב, „לאן", „רוקו" וביתר המשרדים.
חיפה, „קופת־מכבי", „גרבר".
ירושלים, „כהנא" ו„לאן הערב".
הפצה ראשית: „לאן", טלפון 231655.

מפיק: יצחק בן־ניסים(ניזחי), טל 244044

נוער העולם הזה
כח חדש — מודיע
בשבת ה־15.7.1972 ייערך
מפגש — פיקניק ארצי
של נוער כיער חדרה.
המפגש ייערך משעות הבוקר עד 17.00 אחה"צ. במהלכו יופיע הח"כ
אורי אבנרי
וראשי תנועת העולם הזה — כוח חדש.
הכנס יעסוק בנושאים הבאים:
(א) צה"ל — צבא הגנה או צבא כיבוש?
(ב) מה עושה לך החינוך הישראלי.
צעירים ונוער המעוניינים להשתתף בכנס, יפנו אל ת. ד. 136 תל־אביב, או לטלפון 84—45—90 (03) בין השעות 16.00—18.00.
תחבורה מן הערים הגדולות מובטחת.
פרטים נוספים יבואו.

השם: _____
הכתובת: _____
טלפון: _____

הנני מעוניין להשתתף במפגש — פיקניק חדרה.

במדינה

העם

הכל בגלל

הצעת־חוק קטנה

צל של משברון ממשלתי בזעיר־אנפין שוב ריחף השבוע על המדינה.

מקורו היה בהצעת־חוק פרטית של איש ל"ע. המערך איים על בעליו בגירוש מן הממשלה.

שרשרת המשברים. משברון זה מצטרף לשורה ארוכה של משברים ממשלתיים, שהיה להם רקע משותף — רקע מישפטי.

ב־1955, ערב הבחירות לכנסת השלישית, פרשו הציונים־הכלליים (גילגול קודם של הליברלים) מן הממשלה. הם התנגדו להחלטת ממשלת משה שרת להגיש עירעור על פסק־דינו של השופט בנימין הלוי, שקבע כי ישראל קסטנר „מכר את נשמתו לשטן".

לאחר מכן פרשו הדתיים מן הממשלה, על רקע הוויכוח המשפטי על „מיהו יהודי".

ב־1961 פיטר בן־גוריון את ממשלתו, וגרם לבחירות חדשות, בגלל דרישתו להקים ועדת־חקירה משפטית בעניין פרשת־לבון.

כעבור שנתיים התפטר בן־גוריון סופית מן הממשלה, בגלל אותו עניין.

כעבור שנתיים נוספות נאלץ משה דיין להתפטר מתפקידו כשר־החקלאות, אחרי שבן־גוריון פילג את מפא"י על אותו רקע.

בשבוע שעבר התפטר יעקב שמשון שפירא מן הממשלה, בגלל ספיחיה של ועדת־חקירה משפטית.

לא נותקה השרשרת. יתכן שרוב המשברים האלה היו נמנעים, אילו היתה קיימת בארץ חוקה כתובה, שהיתה מספקת גם מוצא קבוע ממשברים בעלי אופי משפטי. אולם גם בימי כהונתו של שפירא כשר־המשפטים לא נוצרה חוקה כזאת.

יתכן שחקיקת חוקה כרוכה במשבר חדפעמי חריף. אך בהעדרה, תתמשך שרשרת המשברים, הגדולים והקטנים, עד אין סוף.

הבדיחה

הלאומית

עד לפני שנים מיספר היה ברור לכל כי העימות בין שני המועמדים לרשת את כס ראש־הממשלה בישראל, משה דיין ויגאל אלון, ייערך במישור הפוליטי.

ככל שחלפו השנים, וסיכויים של השניים לירושה פחתו והלכו, גבר תיסכולם. הם עדיין מתחרים זה בזה, אבל רק ברדיפה אחרי הפירסומת. המירוץ בין השניים הפך כבר לבדיחה לאומית.

דיין גנב את ההצגה כאשר נחת מטוס סבנה החסוף בנמל־התעופה בלוד. יגאל אלון מיהר להגיע ראשון לנמל־התעופה, אחרי שנודע על הטבח שערכו בו היפאניים ועוד לפני שהתבררו מימדי האסון.

משה דיין העדיף לקבל את פני המלאך, רוג'ר מור, ולקבלו בלשכתו ערב יום־העצמאות, במקום להשתתף בכנס החטיבה שעל אחד מגדודיה פקד במלחמת העצמאות. יגאל אלון חיכה להזדמנות המתאימה כדי להחזיר לו מהלומה גם בתחום זה.

הזדמנות זו נקרתה לפניו השבוע, כאשר הגיעה לישראל כוכבת הקולנוע האמריקאית היהודיה ברברה סטרייסנד, שתוך זלזול גמור בציבור הישראלי סרבה להתראיין בפני נציגי העתונות הישראלית.

אבל סגן ראש־הממשלה מצא לנכון לארח אותה מול מצלמות הטלוויזיה בקיבוצו, גינוסר. זהו אותו סגן ראש־ממשלה ושר־חינוך, שבמשך החודשים האחרונים לא מצא אפילו רגע אחד של פנאי כדי לקבל לראיון מנהל תיאטרון ישראלי, שאיים לסגור את תיאטרונו, בגלל התנכרות משרד־החינוך כלפיו.

היה עצוב לראות כיצד שני המנהיגים הצעירים, שהתחרו פעם זה בזה מי מהם יהיה נערץ יותר, מתחרים עתה מי מהם יהיה נלעג ומגוחך יותר.

ההסתדרות

המזכיר הכללי --

יוק!

גילוי מרעיש היה כלול השבוע במיכתב שיגרתי: לא קיים בהסתדרות בסיס חוקי לתפקיד המזכיר הכללי. יצחק בן־אהרון

שר־החינוך מקבל את ברברה סטרייסנד כגנוסר
מירוץ לכתר הגיחוך

מכהן בתפקיד שאינו קיים בשום חוקה.

העובדה נתגלתה עקב דיון בתלונתו של אלכס מיסס, חבר הוועד הפועל מטעם סיעת העולם הזה—כוח חדש, שהתלונן בוועדת הביקורת המרכזית על כך שבן־אהרון התפטר אצל ראש־הממשלה, וחזר בו אצל נשיא־המדינה, מבלי שהוועד הפועל של ההסתדרות נקרא לדון בהתפטרות ובביטולה.

השיב ברוך אזניה, יו"ר ועדת־הביקורת המרכזית, חבר קיבוץ גיבעת־חיים (איחוד), בנושא השייך לחברו, יצחק בן־אהרון מקיבוץ גבעת־חיים (מאוחד): „לא היתה התפטרות פורמלית. אפשר להגיד כי הודעתו (של בן־אהרון) על התפטרותו, בישיבת הוועדה המרכזת, היתה גילוי כוונה להתפטרות, שכאקט פורמלי היא צריכה היתה להיות מובאת בפני הוועד הפועל של ההסתדרות..."

הוסיף אזניה, למען הזהירות: „... הח' יצחק בן־אהרון חזר בו מגילוי רצונו להתפטר בפני הוועדה המרכזת, וזה נעשה על־ידי מה שנקרא „חזרה מהתפטרות'..."

אם כן, צריך או לא צריך לדון בכוונת ההתפטרות, ובמה שנקרא ה„חזרה מהתפטרות"?

לא צריך היה לדון, מסיים אזניה את מכתבו, כי „יש עוד להוסיף שהמוסד מזכיר־ההסתדרות אינו כלול בחוקה."

הגיון פשוט: אם מזכיר ההסתדרות אינו כלול בחוקה אין מזכיר הסתדרות. אין התפטרות ו„לכן לא היתה כאן הפרת חוקה."

כיצד תוכל להפוך את השבת הקרובה לסוף שבוע נפלא?

עוזבים ביום שישי אחה"צ את העיר, השכנים, ההמולה ואת כל ההתחייבויות, ויוצאים לנוח, להתפרק מהמתח ולבלות ביחידות.

יוצאים אל נופים עוצרי נשימה, אל אתרים היסטוריים אפופי הוד, אל האוויר הצח של המדבר —
יוצאים לערד המקסימה והשלווה לבלות בחדר זוגי באחד ממלונותיה החדישים של העיר, המשקיפים לעבר ים המלח וההרים.

בנושך חודש יוני נוציעים מולונות ערד סופי שבוע* בחדר זוגי בהנחה מיוחדת:

מצדה	****, טל' 057-97140	—	130 ל"י
נוף ערד	***, טל' 057-97056	—	120 ל"י
מרגוע ערד	***, טל' 057-97191	—	120 ל"י
ערד	*, טל' 057-97040	—	100 ל"י

המחירים הם לזוג וכוללים פנסיון מלא, מסים ושירות.

טיול מודרך למצדה - חינם
העליה — דרך הסוללה

השבת הקרובה-בערד המקסימה

* מיום שישי אחה"צ עד מוצאי שבת.

ועדת התיירות ערד-תמר

מיוחד

במשך דור היו הל"ע נשואים לשילטון בנשואין

קאתוליים - מדוע החליטו לפתע להסתכן בגירושין?

מתחתנים? מתגרשים?

דריאן

א נשי המערך לא האמינו למראה עיניהם. "איך תחול־הבית הזה הפך פתאום לאריה?" השתאה אחד מהם.

גם לשאר חברי־הכנסת היה קשה להאמין לשינוי הפיתאומי שחל בל"ע — הסיעה ה־ממושמעת ביותר בכנסת, והשותפה הנאמנה ביותר של מיפלגת־השילטון.

לכאורה, סותרת התנהגות המיפלגה השבוע את כל דרכה. קו־מנחה אחד הדריך את ראשיה בכל הגילגולים, מן הפרוגרסיבים בראשית ימי המדינה, דרך המיפלגה הליברלית המאוחדת, ועד למיפלגה הליברלית העצמאית, כשזו התפלגה.

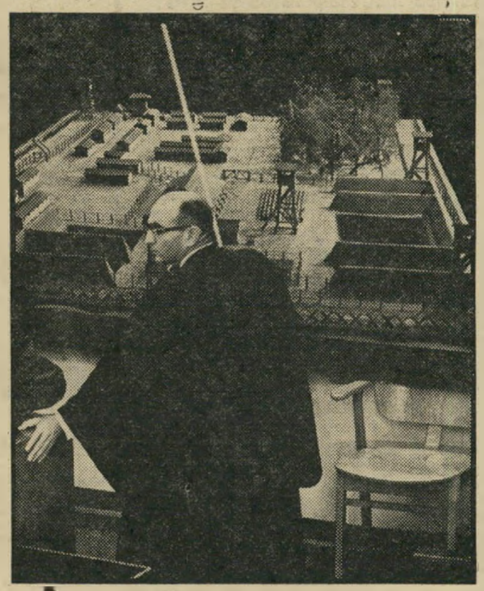
קו־מנחה זה היה: שיתוף־פעולה עם מפא"י, גם היא בכל גילגוליה, עד למערך הנוכחי. שותפות מובנת־מאליה, הכדאית לשני הצדדים — מעין נשואין אזרחיים שאין כהם גט.

נגד נשואין אזרחיים

ל מערך היו ל"ע תמיד השותף הנוח והזול, ביותר, שהנחיל לה רוב מוחלט ואיפשר לה לרכוש שותפים נוספים במחיר זול.

בתמורה היה המערך נדיב. תיק אחד או שניים, שר וסגן־שר, ואפילו מקום בוועדת־החוץ־והביטחון שלא הגיע לל"ע לפי המפתח. כיום יושב על כיסא זה, השייך למערך, ח"כ גדעון האוזנר.

אם כן, מדוע עלה לפתע על דעת ל"ע לסכן

גדעון האוזנר (כתובע במישפט אייכמן)
ההפך חתול־בית לאריה?

את כל זה תמורת הצעת־חוק שאין לה שום סיכוי להתקבל?

הדבר קרה כמעט במיקרה.

ערב לפני פחות מחצי שנה הצביעה סיעת ל"ע נגד הצעת־חוק של אורי אבנרי להנהיג בארץ נישואין וגירושין אזרחיים.

היא לא הסתפקה בהימנעות, כמו מפ"ם, אלא הרימה את היד נגד, תוך הכרזה מפורשת שהיא מתנגדת בהחלט לנשואין אזרחיים.

אולם ל"ע יונקת חלק ניכר מקולותיה מן הציבור המתנגד לכפייה דתית, הרואה בל"ע את אחד הכוחות הפעילים בשטח זה. לכן חששו אנשי ל"ע כי ההצבעה נגד נשואין אזרחיים עלולה להעביר קולות למיפלגות שהן עיקביות יותר במילחמה נגד הכפייה.

כמוצא מכובד הוחלט להגיש הצעת־חוק, שאינה באה להנהיג נשואין אזרחיים ממש, אלא רק לספק דרך ממלכתית לנשואי זוגות יהודיים חריגים, שאינם יכולים להינשא לפי ההלכה. למשל: כהן וגרושה, ממזרים וכיוצא באלה. על ההצעה חתם ח"כ גדעון האוזנר. (הצעות־חוק פרטיות מוגשות, רשמית, על־ידי ח"כים, לא על־ידי הסיעות.)

זהו תיקון קטן, אך יש לו משמעות לטווח ארוך. אילו היה מתקבל, היה קם בארץ לראשונה מוסד של "רושם נשואין" אזרחי — וכך היתה מובקעת פירצה בחומה, שניתן להרחיב כה בעתיד.

באמצעות הצעת־חוק זו קיוותה המיפלגה כי ישכחו לה את חלקה באחריות לחקיקת חוקי "מיהו יהודי", והכנסת הגדרה אורתודוכסית נוקשה לחוקי השבות.

יתכן שאילו ציפו הל"ע מראש לתגובה חריפה מצד גולדה, היו מוותרים על כל העניין בעודו באיבו. אבל היה נראה להם כי הצעת־תיקון כה קטנה לא תעורר רעש ממשלתי רב מדי.

אך ברגע שהסיעה הודיעה על כוונתה להגיש את הצעת־החוק, היא נגרפה כתחליך שלא היה לה עוד שליטה עליו.

דרך הנסיגה נותקה

ה הודעה על הכוונה הפכה לסנסציה, גרמה להכרזות והכרזות־נגדיות. הל"ע, שנשכחו כמעט במשך שנתיים וחצי, מצאו את עצמם לפתע במרכז זרקורי הפירסומת. משה קול וגדעון האוזנר רואיינו בטלוויזיה וברדיו, פורסמו בעיתונות. אפילו עסקני־מישנה השתזפו לפתע באור הזרקורים.

להפתעתם, נוכחו לדעת שהעניין הקטן אינו קטן כלל — וכי נגעו במיקרה בעצב רגיש מאוד של הגוף הציבורי. רגישות זו גברה בגלל פרשת "הממזרים" — האח והאחות לנגר.

במשך כמה שבועות נהנו מן הפירסומת. יום אחד היה נדמה שיגישו את ההצעה, למחרת היום שלא יגישו — וכך הלכה הפירסומת ורבתה.

אמר אז ח"כ קנאי: "שום הצעת־חוק שהוגשה לכנסת לא קיבלה כל־כך חרבה פירסומת כמו הצעה זו שלא הוגשה עדיין."

אחרי פירסומת זו, לא יכלו הל"ע להיסוג עוד. הם הגישו את ההצעה, בלווית תזמורת גדולה של פירסום.

מאז מונחת ההצעה על דוכן הכנסת, כמו פיצצת־זמן מתקתקת. כדי לחסום בפני הל"ע את דרך הנסיגה, הגישה סיעת העולם הזה — כוח חדש הצעה משלה, הזהה מילולית עם הצעת האוזנר. אילו נסוג האוזנר מהצעתו, היתה עולה הצעה שנייה זו, ומעמידה את ל"ע בפני הצורך האכזרי להחליט איך להצביע עליה — בעדה, ולהסתכן באותה סכנה כאילו הצביעו בעד הצעתם של עצמם, או נגדה, ולהיות ללעג בעיני המדינה כולה.

הסטאטוס־קוו הקדוש

ב מצב שנוצר, שוב לא יכלו ל"ע להיסוג.

לפי תקנון הכנסת, רשאית הממשלה לעכב במשך חודשיים את הדיון על הצעת־חוק פרטית. סעיף זה בא כדי לתת לממשלה את האפשרות לבדוק את ההצעה מבחינה מישפטית, ולהחליט עליה מבחינה פוליטית.

בעוד שבועיים יכלה סיעת העולם הזה — כוח חדש להעלות את הצעתה שלה. הצעתו של האוזנר, שהוגשה במועד מוקדם יותר, כבר היתה מוכנה לדיון לפני כמה שבועות.

השבוע החליטו להעלותה — ויהי מה.

אולם ל"ע לא היה כל חשק לפרוש מן הקואליציה, המנחילה לה תועלת כה רבה, ובכלל זה ההטבות הכרוכות בשיתוף עם מיפלגה הכובעים של הממשלה, ההסתדרות והסוכנות.

כדי למנוע זאת, העלו את הטענה כי ההצעה אינה מפרה, בעצם, את הסטאטוס־קוו המקודש, הקבוע בקווי־היסוד של הממשלה. אולם זוהי טענה מופרכת.

ברור שקביעת מוסד של רושם־נשואין מפרה את הסטאטוס הזה — וכך כל החיוב שבהצעת־החוק. אילו שמרה על הסטאטוס־קוו, לא היה בה כל ערך.

המיפלגה יכלה, כמובן, לטעון כי הסטאטוס־קוו הופר פעמים רבות על־ידי הממשלה עצמה, לטובת הכפייה הדתית. למשל: שינוי חוק השבות בסעיף "מיהו יהודי" היה הפרה קיצונית של הסטאטוס־קוו.

אולם קשה לל"ע להעלות טענה זו — מכיוון שהם עצמם היו שותפים לאותה יוזמה חוקית, שנועדה לרוקן מתוכנה החלטה של בית־המישפט העליון, בפרשת רס"ן בני שליט.

גולדה, הגידי לנו כן

א נשי ל"ע מופתעים מתגובת גולדה. בסתר ליבם חשבו כי תסתפק בנזיפה קלה, מבלי להסיק מסקנות.

כך היה הכל מסתדר בסדר. הל"ע היו מעלים את ההצעה, רוב הכנסת היה מסיר אותה מסדר־היום. הל"ע היו זוכים באהדה וכסיפ־מה מצויינת לקראת הבחירות הבאות, ושום דבר לא היה משתנה.

מכיוון שהסיעה קיבלה בבחירות האחרונות רק כ־40 אלף קולות, ואין כל פרופורציה בין מעמדה בציבור ובין חלקה בשלל השילטון, היתה עלייה בכוחה, בעיקבות פרשה זו, דרושה לה מאוד.

אולם גולדה לא רצתה להתחשב בשיקולים אלה. בליבה כירסמה דאגה אחרת: אם תיתן חופש ל"ע בעניין זה, ידרשו צעירי המפד"ל המשתוללים, או אף ראשי המפד"ל, זכות דומה כדי לשפר את מצבם לקראת הבחירות. הקואליציה היתה הופכת לאנארכיה, וגולדה היתה טובעת בתוהו־ובוהו.

לכן החליטה גולדה להיות נוקשה, לאיים על ל"ע בגירוש מן הממשלה.

לתוך המידבר?

ב התקרב מועד ההכרעה שאין ממנה נסיגה, עמדו הל"ע בפני ברירה אכזרית.

מצד אחד קסמה להם הפירסומת העצומה לה זכו, והיתרון העצום שפרשה זו תיתן להם לקראת הבחירות. בן לילה חל, לדעתם, שינוי מוחלט בסיכוייהם בבחירות.

מצד שני חששו מפני התוצאות המיידיות. אפילו למען תכסיס בחירות, לא היה להם חשק להתגרש מן הממשלה, לשבת למעלה משנה במידבר האופוזיציוני — ואולי להתחייב בנפשם גם לקראת הקואליציה הבאה, אם גולדה תעמוד שוב בראשה.

זרקורי הפירסומת הפכו את חתול־הבית לאריה זמני. השבוע ציפו בכנסת להיווכח אם החיה תתנהג, כפופו של דבר, כחתול או כאריה.

צבא

קצין בכיר

מאוד

מה דינו של קצין בכיר מאוד, המפר את פקודות הממשלה האזרחית, או המבצע על דעת עצמו פעולות מבלי לקבל על כך אישור ממשלתי?

השבוע נתנו האמריקאים תשובה על כך: דינו של קצין כזה הוא הורדה בדרגה ופיטורים.

פקודה הנשיא. הגנרל ג'ון לאוול היה בעל ארבעה כוכבים — הדרגה הגבוהה ביותר בצבא ארצות־הברית, מלבד הדרגה הנדירה של חמישה כוכבים*.

לאוול, המפקד העליון של כוחות חיל־האוויר בוויאט־נאם, קיבל בשעתו פקודה מפורשת מטעם המפקד הראשי של הכוחות המזוייינים — הנשיא — שלא להפציץ מטרות בצפון ויאט־נאם, אלא אחרי שנפתחה אש מן הקרקע על המטוסים האמריקאיים.

הגנרל התנגד לפקודה זו. לדעתו היה על חיל־האוויר להפציץ את כל ריכוזי הצבא הצפוני, מבלי לחכות לפתיחת־אש מצידם. הוא הביא דעה זו בפני הממונים עליו, אך היא נדחתה.

כוכב אחד פחות. לאוול לא נכנע להחלטה. הוא עקף אותה בדרך פשוטה: פקודיו נצטוו פשוט לזייף את הדו"חות של הטייסים, לרשום שבכל מיקרה נפ־

אזוף־פיקוד שרין
שבחים מגולדה

תחה עליהם אש. בדרך זו ביצע מאות פעולות צבאיות חמורות, בניגוד למדיניות ממשלתו.

הדבר היה חמור במיוחד, כי הממשלה שקדה באותו זמן, מאחורי הקלעים ומבלי שהגנרל ידע זאת, בייוום משא־ומתן עם הצפוניים — וזאת על סמך ההנחה שאין חיל־האוויר מפציץ את הצפוניים אלא אם נפתחה עליו אש. מעשי הגנרל יכלו לחבל קשה במאמץ זה, לערער את האימון בדברי הממשלה.

הדבר נתגלה כאשר סמל, מפקודיו של לאוול, שיגר מכתב לסינאטור של מדינתו וגילה לו מה קורה. הדברים הועברו לידי המטכ"ל, וזה החליט להוריד את הגנרל לדרגה של בעל שלושה כוכבים, ולהוציאו לפנסיה.

מדוע? כשנתגלה הדבר השבוע, לא הסתפקה דעת־הקהל בעונש שהוטל. שאל וושינגטון פוסט רב־ההשפעה: מדוע מעמידים סתם חייל לדין, כשהוא מפר פקודה, ואילו גנרל יכול לקבל פנסיה שמנה, אחרי שנמצא אשם במעשה כה חמור?

מחאות חריפות, מחיאות סוערות

ועדת־חקירה צבאית קבעה כי גירוש הבדואים מפיתחת־רפיח בוצע ללא פקודה ממשלתית, ותוך ביצוע מעשים "חריגים". הוועדה המליצה על "נזיפה" בקצין בכיר מאד, מבלי שיתיה מותר להזכיר את שמו, ומבלי שיוטל עליו כל עונש אחר.

איך מגיבה ממשלה על מעשה, שבוצע בלי פקודתה?

גולדה מהדלת. השבוע ערכה גולדה מאיר ביקור הפגנתי לאורך רצועת־עזה. הנושא המרכזי בסיור זה היה גירוש הבדואים, אשר נגדו מחו כמה מן החברים הצעירים של קיבוצי הסביבה.

אף במילה אחת לא גינתה גולדה את הפעולה, או את הדרך הבלתי־חוקית שבה בוצעה. להיפך, היא הזמינה אליה בקיבוץ נירים את אלוף פיקוד הדרום, אריק שרון, שמעה מפיו הרצאה על הסכנה שהיוו הבדואים לביטחון המדינה.

לאחר מכן הכריזה גולדה שמותר להזין אוכלוסיה, אם הדבר מועיל לביטחון ישראל. היא לא השאירה כל ספק בכך שהיא מצדיקה לחלוטין את הפעולה שבוצעה בלי פקודת הממשלה, ועל דעתו הפרטית של קצין.

היתה זאת הפגיעה החמורה ביותר שפגע אי־פעם ראש־ממשלה ישראלי במשמעת של צה"ל, ובמרות הממשלה האזרחית על הכוחות המזוייינים.

בגין משבח. מעשה זה של גולדה היה רק צליל אחד בתזמורת, שנשמעה כאילו הוכנה מראש.

בנח"ל־ים נאם מנחם בגין, הרים על נס את מעשיו של אלוף פיקוד המרכז, אריק שרון. כאשר הזכיר את שמו של האלוף, פרץ הקהל הבית"רי במקום במחיאות־כפיים סוערות.

באותו יום עצמו הקדיש ידיעות אחרונות מאמר ראשי לאותו אלוף, שיבח את מעשיו.

עברית מדוברת לא נורמלית

נואת דן בן־אמוץ ונתיבה בן־יהודה

פַּרְצוּף מְפַזֵּר הַפְגָּנוֹת ביטוי הבא לתאר פנים מכוערות, מרתיעות, מפחידות.
„פרצוף מפזר הפגנות, אבל יש לה תחת אלוהי." * „יש לה פרצוף מפזר הפגנות. אני במקום המישטרה הייתי משתמש בה."

תִּתְפַּרְדֵּל! הסתלק, לך לך, אסוף רגליך, סור מעל פני.
„ילדה, תתפרדל מפה, לפני שאני מפרק אותך!" * „מספיק עם הדיבורים, תתפרדל!"

מַחְלוֹא ת' ז', מושחת, מעורר שאט־נפש, בל־תי־מוסרי.
„המחליא הזה הצטרף למפלגת העבודה רק בשביל לעשות כסף."

פִּצְּץ פ', בא במגע מיני, שיגל, הזדווג.
„איזה דיבורים, מה דיבורים, לפני שהספיקה להגיד ג'ק רובינזון פיצצתי אותה!"

שְׁרֶגָא ת' ז', כינוי מלגלג לבן־טובים, נער מהוגן וממושמע; אחיו של „יורם".
„צריך לרקום לו, שרגא־ירושלים' על הכיפה." * „איזה מעשן?! השרגא הזה — אפילו סיגריות לא מעיז לעשן!"

שֶׁן חוֹלֶצֶת ש', שן קדמית, מן החותכות, כשהיא גדולה ובולטת במיוחד.
„זה היה פותח בקבוקים עם השן החולצת שלו."

מִשְׁנַת אֶלֶף־תְּשַׁע־מֵאוֹת וְכִלּוּם ביטוי המציין יושן, עתיקות יומין, חלוף־זמן־רב.
„בא לקונצרט עם חליפה מאלף־תשע־מאות וכלום." * „נפרדה מאחד משנת תרפ"ו, והתחתנה עם אחד מאלף־תשע־מאות וכלום."

שְׁמִינְקָה ש', איפור, צבעי קוסמטיקה.
„אז יוז'ק אומר לי, עם שמינקה אני לא מתנשק." * „אני באה הביתה, אני רואה שהכר במיטה שלנו מכוסה בשמינקה. ואני בחיים שלי לא שמתי ליפסטיק אפילו. חוצפה שכזאת!"

סַחַר־מַכָּר ש' או ת', עסקים מפוקפקים, בלתי־כשרים, או העוסק בעסקים אלה.
„יום אחד הוא לא עבד בחיים שלו, כל היום סחר־מכר, והוא חי לא רע, ברוך השם." * „הסחר־מכר הזה קונה גפרורים בארבע גרוש ומוכר אותם בחמישה גרוש בבתי־קפה. חוץ מזה, מכל קופסה הוא מוציא חמישה גפרורים, ועושה קופסה חדשה."

סַנְדְוִיץ' ש', בחברה המתירנית, יחסי־מין קבוצתיים, של קבוצות בנות שלושה משתתפים, בדרך־כלל מבני שני המינים (או שני גברים ואישה, או שתי נשים וגבר, ולהיפך).

על הפרייר הזה כתבו ספר שלם

הכניסו לו את השפיץ לתוך הלב כול!

חייך להם את השבת

מדור זה הוא תוספת למזון המפורסם של דן בן־אמוץ ונתיבה בן־יהודה. הקוראים מוזמנים לשוחח למערכת מלים וביטויים משלהם.

דיעות

מי צריך נבחרים?

מינויו של חיים בר־לב לשר בממשלה עורר בשעתו רוגז רב בין עסקני מיפלגתו. הם התנגדו לעצם השיטה שאדם, שלא נבחר מעולם על־ידי הציבור לשום תפקיד, יקפוץ מעל לראשי הנבחרים ופעיליי־המפלגות, ישר אל שולחן הממשלה.

מכיוון שבר־לב ידוע כאדם שקול, סברו הכל כי יתאפק לפחות עד אחרי הבחירות הבאות, לפני שיכריז הכרזות על ענייני הבחירות.

למי זה מועיל? אולם נראה שכוח־ההתאפקות של בר־לב אינו כה גדול. השבוע, כשענה לשאלות קהל, נסתבר כי לשר הבלתי־נבחר יש מה להגיד — על אחרים שנבחרו.

לדעתו, נבחרים אלה הם מיותרים לחלוטין.

טען בר־לב: יש להעלות את אחוז־החסימה, כדי לחסל את הסיעות הקטנות. בסיעות הקטנות אין כל תועלת.

ואכן: אין בכוחה של סיעה קטנה לקחת קצין או פקיד, ולהקפיץ אותו ישר למרכז האחריות הלאומית, מבלי שאיש בחר בו אף לתפקיד חבר המועצה המקומית בעקרון.

מפלגות

מה חדש

אצל רק"ח?

ועידה של מפלגה קומוניסטית מסורתית היא גם הזדמנות מתאימה למנהיגיה לעשות חשבון־נפש, וחשבונות אחרים עם יריביהם האידיאולוגיים במדינה בה פועלת המפלגה, ובכל העולם.

לקראת ועידת ה־17, הוכיחה רק"ח שהיא מקפידה לשמור על מסורת זו, ומתייחסת אליה ברצינות גמורה. על פני יותר מ־120 עמודים של „ראשי פרקים", שהפכו להחלטות פה־אחד של הוועידה, בתיקונים קטנים, עוסקת רק"ח הישראלית בענייני אורוגוואי, סין העממית, בנגלדש, ארצות־הברית, ומדינות באפריקה, אסיה ואירופה. אין כמעט בעייה בינלאומית אחת, פרט לזיהום האוויר והסביבה, שראשי הפרקים של רק"ח אינם עוסקים בה בפסקנות, ובחריצת מסקנות מוחלטות שאין עליהן ערעור.

מה שנעדר לחלוטין מראשי הפרקים הוא הביקורת העצמית. בניגוד למסורת החדשה של המפלגות הקומוניסטיות, שהחלה אחרי הוועידה ה־20 המפורסמת של המפלגה הסובייטית, אין ראשי רק"ח בישראל סבורים כי ישנו עניין או מעשה כלשהו בין ועידה לוועידה, שיש לתת עליו את הדעת, תוך כדי ביקורת פנימה, על מוסדות או חברים. כל שעשתה רק"ח, למיקרא ראשי־הפרקים, היה נכון, הגיוני ו„משרת את ענייני הפועלים" והתנועה הקומוניסטית הבינלאומית. כל שעשו יריביה ומתנגדיה היה בלתי־נכון, בלתי־הגיוני ובשרות „האימפריאליזם והציונות".

אצ"ל תמך באנגלים. חלק גדול של ראשי הפרקים מוקדש, כמובן, לישראל ולמרחב. באיזור זה אין לרק"ח כל ספקות. מלחמת ששת־הימים, המכונה ב־לשון ראשי הפרקים כ„מלחמת יוני", היתה „קנוניה מילחמתית בין שליטי ארצות־הברית וישראל, שאחד מאמצעי הכנתה היה להוליך שולל את עם ישראל."

רק"ח מכירה בזכות קיומה של מדינת ישראל, מותחת ביקורת על מדינות ערב והפידאיון שאינם מכירים בה. בפרק זה אפשר למצוא גם חידושים, לגבי הגדרות קודמות של המפלגות הקומוניסטיות שפעלו בארץ־ישראל. רק"ח מותחת ביקורת על המפלגות הציוניות, טוענת שהמאבק של אירגוני־המחתרת היהודיים לפני הקמת המדינה לא היה מאבק אנטי־אימפריאליסטי, אלא היה מכוון לשכנע את הבריטים להישאר בא"י, תוך כדי שינוי עמדתם כלפי החוקים שהיו מכוונים נגד העליה וההתיישבות.

באותו פרק, מתנגדת רק"ח לכוחות הפרועים בישראל, הנאבקים להכרה בזכות ההגדרה העצמית של העם הפלסטיני. רק"ח סבורה שמאבק כזה, בעת הכריבוש, משרת את אינטרס הכיבוש הישראלי.

שינוי אחר בעמדות המוצהרות, אפשר

(המשך בעמוד 22)

* לפי השיטה האמריקאית, גנרל של חמישה כוכבים מקביל לדרגת מרשל ב־אירופה. בעל ארבעה כוכבים הוא דרגה אחת מעל לדרגת רב־אלוף בישראל, שהוא מקביל לגנרל בעל שלושה כוכבים.

הצעיר המבטיח

יצחק רבין כפי שנראה בתחילת שנות החמישים, כשהיה בראשית שנות השלושים שלו, מהמפקדים הבכירים בצה"ל, בעל דרגת אלוף־משנה, שכולם ניבאו לו עתיד מזהיר בשל הכושר המבריק שלו, יכולת החשיבה שלו, ותכונות המנהיגות הבולטות שבאישיותו.

„הבטחות? הב־טוחס!"

אמר יצחק רבין והוא ידע מה הוא שח

השגרירות הישראלית בוושינגטון ועוב־דיה. באותה כתבה צוטט השגריר רבין כאשר הביע דברים חריפים ביותר על טיבם של הדיפלומטים המקצועיים.

נגד „גימגום מלוטש"

„דיפלומטיה המקצועית," אמר רבין באותו ראיון, „התגוננה לגמ־רי. ההוכחה הטובה ביותר, האו"ם, שאינו אלא מועדון ויכוחים דימגוגי, אשר העולם התרגל אליו... דיבור ישיר ולענין, הוא תכליתי יותר ומתקבל ביתר הערכה מא־שר גימגום דיפלומטי ולוא המלוטש בי־תר."

לא היה צריך לחפש הרבה למי התכוון רבין. אין מי שמסוגל להשמיע גמגומים מדיניים בצורה מלוטשת מאשר שר־החוץ צוענית פירושה תוצאות — אני בעדה."

יתכן ולוא היה רבין מסתפק בכך, היו דבריו נשארים בגדר הפולמוס האישי, הנמשך זה שלוש שנים בין השגריר לבין השר הממונה עליו, שר־החוץ אבא אבן. אבל דברים נוספים בכתבה, שיוחסו לרבין אם כי לא צוטטו ישירות מפיו, סייעו לקומם נגדו את כל הפקידות הבכירה וה־זוטרה של משרד־החוץ. היה זה כאשר נאמר, על פי דבריו, כי מדיניות החוץ הישראלית חשובה מכדי להשאירה בידי דיפלומטים מקצוענים, שיצאו מבית־מד־רשו של משרד־החוץ, או כאשר תוארו צוותו של רבין בשגרירות בוושינגטון, כמי שפועמים בתוכם רגשי עליונות כלפי משרד־החוץ בירושלים, רגשי ביטול כלפי המשלחת הישראלית באו"ם ולעג לרגישות שמגלים בירושלים למה שכותב הניו־יורק טיימס.

הקש ששבר את גב הגמל הפקידותי

לא מחכים לרבין

ב משך מיספר שבועות, בחודשים האחרונים, פשט גל של לשונות רעות זדוניות ומרושעות, ועבר מפה לאוזן בצמ־רת המדינה. במיוחד עסקה בו הפקידות הממשלתית הבכירה וכל אלה העומדים עימה בקשר. במרכזו של גל הרכילות משו־ללת היסוד, עמד שגריר ישראל בארצות־הברית, יצחק רבין.

גל הרכילויות הגיע לשיאו עם בואו של רבין, לפני מספר שבועות, לחגיגת נשואיה של בתו. „זה הסוף," אמרו המרכ־לים, שכל תחזיותיהם הקודמות בנושא זה התנפצו מול עובדות המציאות, „עכ־שיו, כשהשיא את בתו, יוכל רבין סוף סוף להתגרש מאשתו לאה."

לא היתה זו שמועת־הכחש היחידה ש־רבין שימש כנושאה במשך חמש השנים האחרונות, מאז תום מלחמת ששת־הימים. גלים גלים הציפו השמועות את הארץ, במחזוריות כמעט קבועה. עדיין זכורות היטב השמועות שפשטו מיד אחרי המל־חמה, ושהפכו את הרעלת הניקוטין וה־חולשה שתקפה בעקבות כך את מי שהיה הרמטכ"ל ביום פרוץ המלחמה, להתמו־טטות עצבים ולהיסטריה.

שיא המסע

ג ם השנה, ביום השנה החמישי לפרוץ המלחמה, שוב נמצאו כאלה שהתבוססו בתאווה במהלכים שקדמו למלחמה, כדי לדלות מתוכם קווים חדשים לדמותו של מי שהיה אז הרמטכ"ל. תיאורים אלה נועדו לצייר תדמית חדשה של רבין, שונה מזו המקובלת על ידי העם: תדמית של פחדן, הססן, שאין מוצא פיו דומה למה שחש בליבו, טועה ומטעה.

השבוע הגיע המסע להכפשת דמותו של יצחק רבין לשיאו. היה זה כאשר גוייסו למסע גם כלי התיקשורת האמרי־קאיים, כדי לתאר את רבין כשגריר חסר טאקט, נעדר תבונה פוליטית ומפר מש־מעת, שסיבך את ארצו במאבק הפנימי המתנהל עתה בארצות־הברית. כאילו לפי את שניתן להם מישראל. עטו כמה מכלי התיקשורת החשובים בארצות־הברית על דברים שנשא רבין באזני אזרחי ישראל כדי להוכיח באמצעותם את מעורבתו ה־ישירה של רבין במאבק הבחירות שלהם. כשנקלטו חזרה בישראל, נופחו דברים אלה, מצאו דרכם במהירות אל הכותרות הרא־שיות, יצרו את הרושם בקרב אזרחי יש־ראל כי יצחק רבין הפך לנושא הוויכוח העיקרי והמרכזי במערכת הבחירות המת־נהלת בארצות־הברית, כששתי המפלגות הראשיות, הדמוקרטית והרפובליקאית, מתחרות על חסדיו ואל אפוטרופסותו, כמי שבחסד האל מבטיח את הנצחון בבחירות הקרבות ובאות.

תוך חודש אחד עמד יצחק רבין במרכזן של שתי שערוריות מפוברי־קות. הראשונה פרצה באמצע חודש מאי, אחרי שבמוסף הארץ, פורסמה כתבה על אבא אבן. אין בסגל הדיפלומטי הישראלי מי שמדבר יותר ישיר ולענין, ותכליתי מאשר יצחק רבין.

רבין לא הסתיר באותו ראיון את שבי־עות רצונו העצמית מהצלחתו כדיפלומט. בדבריו על הכישורים הנחוצים לדיפלומט ישראלי, אמר: „עדיף שיבוא מעולם הע־שיה ויחשוב במו־שגים של מעשים. נסיון צבאי טומן בחובו צירוף של שטחי פעולה רבים: מנהיגות, הסברה, חינוך למחשבה מ־סודרת ותכליתית. אם דיפלומטיה מק־בילרוחלים היתה הפיסקה שאמרה: „עד לבואו של רבין, היתה השגרירות כסניף של הסוכנות היהודית. כשהתעוררה בעיה חמורה, נהוג היה להפעיל יהודים חשובים שיילכו למימשל וישתדלו למען ישראל. רבין הפסיק נוהג זה. יש שגרירות ויש מימשל. שום יהודים שתדלנים באמצע."

אלה היו דבריו של כו־תב הכתבה. אבל כל מי שמכיר את רבין מקרוב לא יכול היה שלא לזהות מיד את סגנונו החד, הקצר, הישיר והקולע.

כך התחילה שערוריה מיספר אחת. כאשר הגיע רבין לחגיגת נשואיה של בתו, נמצא מי שקומם נג־דו את ועד העובדים של משרד־החוץ, שהציגו את עצמם כנעלבים עד מעמקי נפשם מדבריו של השג־ריר. תוך שעות מיספר הת־עוררה סערת רוחות „ספונ־טאנית", שכללה, לפי די־ווחי העיתונות, שרים, פקידים בכירים ואנ־

נשיקת אשה

לאה רבין, אשת השג־ריר, מנשקת את יצחק רבין, שבמרס האחרון מלאו לו חמישים שנה, ביום בו השיאו שני בני הזוג את בתם, בחודש שעבר. הבעת פניו של רבין בתמונה זו, משקפת יותר מכל את שרשרת האכזבות שלו בשלוש השנים האחרונות.

14 באוקטובר 1949

אביב. שר־הביטחון, דוד בן־גוריון, אסר על קציני צה"ל בשירות פעיל להשתתף בכנס, אבל יצחק רבין, אז בדרגת אלוף־משנה, הסיר את מדיו, לבש חולצה לבנה, הפר את הפקודה והשתתף בכנס. הוא נראה כאן צועד בשורה השנייה שני מימין. בשורה הראשונה, בה צעדו מפקדי הפלמ"ח, נראים משמאל יצחק שדה וישראל גלילי. בן־גוריון לא סלח ליצחק רבין הפרת פקודה זו, לא מינה אותו לרמטכ"ל בתקופה שהוא כיהן כראש־ ממשלה ושר־ביטחון. רק כשעזב דוד בן־גוריון, מונה יצחק רבין.

(המשך מעמוד 17)

שים שכיהנו בעבר בתפקידים שונים בוושינגטון (הכוונה לאברהם הרמן, נשיא האוניברסיטה העברית בירושלים, מי שקדם לרבין בתפקיד). כולם נפגעו, לדברי העתונות הישראלית שקיבלה תדרוכים מדוייקים בענין זה, מדברי הזלזול של אנשי השגרירות בוושינגטון לגבי מי שכיהנו שם לפניהם.

ועד עובדי משרד החוץ שלח מברק לרבין, תבע לקיים עימו בירור על דברי הביקורת שמתח על „דיפלומטים מקצועיים". רבין, שאי־אפשר לייחס לו התנשאות או שמירת מרחק בינו לבין הכפופים לו או הנחותים ממנו בדרגה, נפגש עם עובדי משרד־החוץ, ניהל עימם משא ומתן על פירסום הודעה משותפת. נציגי עובדי משרד־החוץ דרשו מרבין שיכלול בהודעתו שבחים על כישרם של עובדי משרד־החוץ. רבין סירב. הדבר היחיד שהסכים לכלול בהודעתו היתה פיסקה שנועדה לומר כי לא התכוון בדבריו לפגוע בעובדי משרד־החוץ.

„דרך להוקרה"

זמן ההודעה המשותפת כבר הוכן לפירסום, כאשר למחרת היום קרא רבין בעתונים כי אחרי שנפגשו עם הנהלת משרד־החוץ החליטו חברי ועד העובדים לא לאשר את הנוסח. הוא התקשר עם נציג הוועד, הד"ר דב שמורק, והטיח בפניו מילים חריפות ביותר על חוסר עצמאותו של הוועד, ועל תלותו המוחלטת בהנהלת משרד־החוץ ובשר הניצב בראשו.

אולם עוד בטרם שככו הדי השערוריה, כבר פרצה השערוריה השניה. היה זה כאשר השמיע רבין בראיון שהעניק לשידורי ישראל לפני שבוע, את הפיסקה הבאה, ממנה השתמעה, כביכול, התערבות בענייניה הפנימיים של ארצות־הברית:

„אינני זוכר שאיזה שהוא נשיא אמריקאי בעבר נטל על עצמו התחייבות פומבית, כפי שעשה זאת הנשיא ניכסון אחרי הפיסגה במוסקבה כאשר אמר: ‚הדגשתי וחזרתי והדגשתי בפני הרוסים את התחייבותו של העם האמריקאי לגבי מדינת ישראל.' כיום יודעים הרוסים שיש להם עסק עם נשיא שמוכן ליטול על עצמו סיכונים ומוכן לקבל החלטות נועזות."

כאשר נשאל רבין על זכותו של הנשיא ניכסון להמשיך בתפקידו כנשיא, אמר באותו ראיון משודר: „ישראל צריכה להודות לאלה, שמוכנים לסייע לה וצריך להביע ולמצוא דרך להוקיר זאת... עלינו לדאוג שנביר תודה לאלה שעשו למען ישראל ולא רק דיברו למען ישראל."

משרד־החוץ והכשלת רבין

קשר בין שתי השערוריות, שפרצו עקב התבטאויותיו הפומביות גלויות־הלב של רבין, היה תפור בחוטים גסים מדי, מכדי שלא יבחינו בו. למרות שנעשה ניסיון ליצור את הרושם, כי תגובת השרשרת בארצות־הברית, שנסערה כביכול מתמיכתו של רבין בניכסון, נולדה על דפי הוושינגטון פוסט, הובילו עקבות ברורים לעבר כמה משרדים ממשלתיים בירושלים, שם בושלו שתי הדיסות.

להרבה הרבה אנשים בירושלים היו סיבות טובות לשים רגל ליצחק רבין, אפילו אם יפגע הדבר באינטרסים ובתדמית של המדינה. היו אלה יחידים וקבוצות, בעלי רקע שונה, שמה שאיחד אותם היא האיבה כלפי רבין. את יריביו של רבין בירושלים אפשר לחלק לפי הקבוצות הבאות:

* כמה מאנשי רפ"י לשעבר ותומכיו של משה דיין, הרואים ברבין עד היום מתחרה פוטנציאלי למשה דיין. אלה זוכרים כי מועמדותו של רבין כשר בממשלה הועלתה לראשונה על־ידי פנחס ספיר כמשקל נגד לשיקוליו הבטחוניים של דיין בממשלה.

* כמה מצעירי מפא"י לשעבר במפלגת העבודה, שקפיצת הגנראלים של ברלב ורבין אל החיים הפוליטיים, נראית להם כעקיפת מסלול הקידום הפנימי בקאריירה המפלגתית וכדחיקת רגליהם מעמדות שלטוניות שנראו מובטחות להם. אלה, למרות שהם קרובים אל רבין בדיעותיו הפוליטיות, מאשימים אותו בחוסר אחריות ובאי־יכולת להשתלב בעבודת צוות.

* קאריריסטים אישיים דוגמת שמחה דיניץ, יועצה של ראש־הממשלה שהפך למנכ"ל משרדה, הרואים ברבין מתחרה אישי, מקנאים באהדתה הגלויה של גולדה אליו למרות התנהגותו החריגה, ונפגעים מהזלזול הגלוי של רבין בהם.

* ואחרונים אחרונים חביבים, שהם הבוחשים העיקריים בקלחת: שר־החוץ אבא אבן, חבורת עוזריו הקרובים בראשות אפרים („אפי") עברון, מי שהיה ציר ישראל בוושינגטון כאשר מונה רבין לשגריר, וכל חוג ההנהלה והדיפלומטים המקצועים של משרד־החוץ, הרואים כיום בהכשלתו של יצחק רבין את אחד התפקידים העיקריים שעוד נותרו למשרד־החוץ.

מדיניות פרטית של שר־החוץ

אלה האחרונים יש סיבה גלויה להלחם ברבין, שכן מה שגרם יצחק רבין בשנות כהונתו כשגריר, הוא ניטרול גמור של שר־החוץ ומשרדו מכל פרשת היחסים והמגעים המדיניים והאחרים עם ארצות־הברית.

מה שהתחיל כזלזול בשר־החוץ ובעקיפתו ונמשך דרך העברת דיווחים ישירים לגולדה ולא דרך השר הממונה עליו, הפך בהדרגה לניתוק יחסים גמור בין השר והשגריר עד להוצאתם המוחלטת של אבא אבן ועוזריו מהתמונה לגבי מה שקורה עם ארצות־הברית.

אם לפני שנתיים עוד שיגר אבא אבן מברק לרבין בנוסח: „מפי עמיתי, שר־הבטחון, שמעתי כי אתה מטפל בנושא הפסקת־האש. עליך לדווח בנושא זה אלי," — הרי עתה יודע אבן שלא רק רבין אלא אפילו גולדה והשרים הבכירים האחרים, אינם מדווחים לו על כל הדברים החשובים באמת המתרחשים ביחסים עם ארצות־הברית והטעונים סודיות.

מה שגרם לכך היתה אינפורמציה שהגיעה בדרך מקרה לידי ראש־הממשלה לפני כשנתיים. גולדה, שמעולם לא נטתה חיבה אישית מיוחדת לאבן, זועזעה כמנהגה, כאשר הובא לידיעתה דו"ח, שהושג בדרך מקרה ולא כתוצאה ממעקב או האזנה לאבן. דו"ח זה הבהיר לגולדה שבכמה משיחותיו עם עמיתיו בחו"ל מייצג אבן מדיניות שאינה תואמת בדיוק את מדיניות הממשלה מתבטא בצורה מסתייגת מחבריו בממשלה. מאותו רגע חדלה לתת בו אימון, עניינים בעלי דרגת סודיות עליונה הוסתרו מעיניו.

מאז הפכה המלחמה הנסתרת בין רבין לאבן למלחמה גלויה. הנשק שנשלף נגד רבין השבוע, כדי להוכיח שאין הוא יכול לכהן כשגריר בארצות־הברית כיוון שנקט עמדה לצד אחד המועמדים לנשיאות, הוא נשק חלוד וישן שכבר נשלף נגד רבין מספר פעמים במרוצת השנה האחרונה.

עוד בינואר השנה האשימו אבא אבן ועוזריו בגלוי את יצחק רבין, שהוא נוטה חסד יתר למפלגה הרפובליקאית, דבר המסכן את מעמדה של ישראל.

היה זה כאשר הזכיר רבין בביקורו בחודש ינואר השנה בארץ, כי כשכיהן כרמטכ"ל אחרי מלחמת ששת־הימים, הטילה ארצות־הברית „השעיה" על משלוחי נשק לישראל, אבל בירושלים סוכם להטיל איפול על הידיעה ולא להביאה לידיעת הציבור.

לא להיות כפויי־תודה

בריון שך רבין עורר סערה בממשלה. אפרים עברון, שהיה ציר בוושינגטון כשאברהם הרמן כיהן כשגריר, ושאינו יכול לסלוח לרבין כי הוא הדיחו מתפקיד המומחה מספר 1 של משרד־החוץ לענייני ארצות־הברית, גילה אז כי רבין טעה. אומנם היתה השעיה זמנית של משלוחי נשק לישראל ב־1967, אולם היא נגרמה אחרי שהקונגרס האמריקאי טען כי המינהל עוקף את בית המחוקקים והחליט להשעות משלוחי נשק לכל המדינות הידידותיות, כולל ישראל.

באמצעות מספר סנטורים היו פניות אל הנשיא ג'ונסון להמשיך במשלוחי הנשק. ישראל כבר תיכננה מסע ציבורי בארצות־הברית נגד ג'ונסון. לא היתה, לטענת משרד־החוץ, כל השתקה, אלא

7 ביוני 1967

הרמטכ"ל רב־אלוף יצחק רבין (מימין) צועד עם שר־הביטחון ועם אלוף פיקוד המרכז עוזי נרקיס, דרך שער האריות אל העיר העתיקה בירושלים, שעות מיספר אחרי שנכבשה בידי הצנחנים. בתקופה זו היה יצחק רבין בשיאו, הגיע לשיא הפופולאריות שלו כרמטכ"ל הניצחון.

„החלטה מדינית להמתין בהפעלת אמצעי התיקשורת האמריקאיים עד למחצית אוקטובר 1967. עובדה שאחר־כך חודשה אספקת הנשק ללא ויכוח עם הממשל."

על רקע זה פרץ ויכוח חריף בין רבין לאבן. רבין טען כי הממשלה, הניזונה ממידע והערכות מוטעות של משרד־החוץ, אינה מבינה את תהליכי החשיבה בוושינגטון. לדעתו נוצרה במשך שנים מסורת מזיקה לפיה צידדה תמיד ישראל במפלגה הדמוקרטית. לדעת רבין היה זה משגה חמור. ישראל, לדבריו, נהגה להסתיר במתכוון עובדות ולצבוע בצבעים ורודים את יחס המימשל הדמוקרטי ליישראל, וזאת כדי לשאת־חן בעיני עסקני הייהדות האמריקאית, מתומכי הדמוקרטים, שהם התורמים הגדולים ביותר לישראל.

לדעת רבין, נוח המימשל הרפובליקאי לישראל מקודמו ונענה לכל הצרכים הבטחוניים של ישראל.

נגד טענות אלה של רבין ניסו אבן ועברון לטעון כי הפריצה למחסן הנשק האמריקאי נעשתה בתקופת כהונתם של נשיאים דמוקרטיים דווקא: היה זה ג'ון קנדי שהעניק לראשונה לישראל טילי הוק, וג'ונסון הוא שהעניק את מטוסי הקרב האמריקאיים הראשונים לישראל.

על התבטאותו האחרונה של רבין באותו ענין בפני תושבי ישראל, כמעשה מפוברק ומתוכנן דווקא על ידי ישראלים בירושלים, שנועד להבאיש את ריחו של רבין הפופולארי, בעיני הרחוב האמריקאי.

הממשלה
מוליכה שולל

בדיוק לפני שנה, ביולי 1971, הסעיר „משבר רבין" אחר את הממשלה. היה זה אחרי שבשידור בג'י־צה"ל, האשים רבין את הממשלה בכך שהיא מטעה את העם ביוצרה תמונה מסולפת מעמדתה האמיתית של ארצות־הברית לגבי הסכסוך במזרח התיכון.

רבין, שבאותה עת היתה מונחת בכיסו הבטחה אישית מפורשת מגולדה למישרת שרות בממשלה בתחילת שנת 1972, נאלץ לשלם את המחיר עבור כנותו ויושרו האישי, שחייבו אותו לומר ישירות לעם כי הממשלה מוליכה אותו שולל. מינויו כשר נדחה, חיים בר־לב הועדף על פניו וצורף לממשלה לפניו.

לרבין ניתנו אומנם הבטחות חדשות, אבל הוא למד להתחיח אליהן בזלזול.

השגריר
יצחק רבין ליד הדגל האמריקאי ב־

אחת מעצורות קבלת הפנים שנערכו לכבוד גולדה מאיר באחד מביקוריה בארצות־הברית. רבין הוא השגריר הראשון שיצר קשר ישיר אל המימשל האמריקאי, ללא תיווכה של היהדות המקומית.

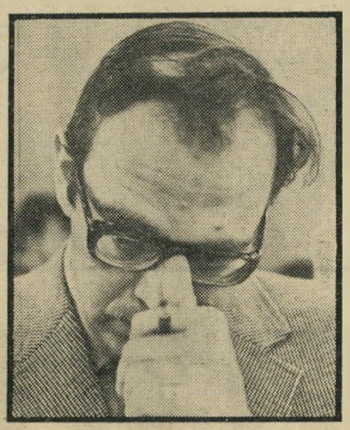
נראה כי הסיפור חוזר על עצמו שנית. הקאריירה של השגריר בעל המוח הפתוח, וגלוי הלב (פעם הטיח, כך מספרים, בפני הממשלה כי הוא סבור כי בממשלה יושבים גם מטומטמים) התדרדרה לנקודת שפל חדשה.

התחמקות
ממילוי הבטחות

האיש שלפני חמש שנים ניצב בשיא תהילתו, נראה אז כמועמד אפשרי אפילו לראשות־הממשלה, הגיע למצב בו הוא צריך להלחם על הזכות לשבת לצידם של שרים כורהפטיג או שלמה הלל, כשאפילו חבריו לשעבר, כמו ישראל גלילי ויגאל אלון, מתחמקים מההבטחות שניתנו לו. ההתפתחויות האחרונות נותנות להם סיבה טובה שלא למלא את התחייבותם כלפי רבין.

אין ספק כי המערכה המתנהלת עתה נגד רבין באמצעות כלי התיקשורת האמריקאיים, אינה סוף פסוק. אבא אבן ועוזריו מנהלים נגד רבין מלחמה לחיים או למוות, כשברור להם שבעתיד הלא רחוק תהיה הבריחה בינו לבינם. בינתיים נותר רבין במאבק זה ללא עורף וללא תומכים כמעט. הסיכוי הוורוד ביותר הנשקף לו עתה בחיים הפוליטיים הוא להתייצב בראש מטה הבחירות של המערך בבחירות הבאות, לזכות במקום ריאלי ברשימת המערך בכנסת, ולהמתין לתורו לשרות בממשלה, כשלשם כך יהיה עליו להיאבק באלף ואחד יריבים ואוייבים.

הפלמ"חניק שפקד על „החוחח הקדוש"
ממשיך להרוג פרות קדושות

מוכ"ל דיניץ

שר אבן

ציר לשעבר עברון

„התערבותו של רבין בחיים המפלגתיים האמריקאיים מיותרת," טענו מומחי משרד־החוץ באוזני הממשלה. „אם עז רצונו לעשות זאת, הוא יכול לשבח את הרפובליקאים, אבל אסור שמדבריו תשתמע בירקורת על הליברלים הדמוקרטיים. אפשר לשבח אחד ולשחוק כלפי השני — אבל רבין לא מסתפק בשבח לאחד אלא מותח ביקורת על השני."

רבין ציפצף על דעת משרד־החוץ גם בענין זה. הוא המשיך להתבטא בצורה שניתן היה לפרשה כתמיכה במימשל הרפובליקאי, שלדעת רבין, עשה יותר מכל מימשל קודם למען ישראל.
דוגמאות מספר:

* ב־18 באפריל השנה, בהופיעו בסעודה עם חברי הקונגרס האמריקאי לרגל חג העצמאות של ישראל, אמר רבין: „ישראל מליאת הכרת תודה לנשיא ניכסון על הבטחתו לתרגם את עקרון שמירת מאזן הכוחות לאספקת ציוד צבאי ליישראל. כל בקשות ישראל לציוד צבאי נענו בזמנו." באותה סעודה נאמו יעקב יעבץ (רפובליקאי) ומנהיג הסיעה הדמוקרטית קרל אלברט.

* באותה רשימה בהארץ שעוררה, כביכול, את זעם עובדי משרד־החוץ, אמר רבין בגלוי: „ישראל צריכה לאמץ לעצמה מדיניות של מתן תודה. אין זאת אומרת [illegible] צריכים להשתעבד. אבל אנו לא [illegible] כפויי תודה. מה שמעניין [illegible] נתן מה לישראל, ואני [illegible] לישראל."

[illegible] מתוך שפע [illegible] בשנה האח[illegible] הגובה

לא מכבר התבטא רבין: „איזה הבטחות? אלה הב־טוחס!" כתוצאה מכך הוארכה תקופת כהונתו כשגריר עד לתום מערכת הבחירות לנשיאות בארצות־הברית בנובמבר הקרוב. גם כשיחזור ספק אם יצורף לממשלה, נוכח ההתנגדות הגוברת והולכת למינוי בקרב שרים נוספים שאבן הצליח לגייסם לעמדתו.

אין זו הפעם הראשונה שקידומו של אחד המוחות הפוליטיים המבריקים ביותר במדינה מעוכב ונדחה משום שאין הוא מוכן לעשות שקר בנפשו.

כך, למשל, איבד רבין את סיכוייו לכהן כרמטכ"ל בתקופת שלטונו של דוד בן־גוריון, משום שבשנת 1949 הפר פקודה מפורשת של ביג'י, שאסרה על מפקדי צה"ל בשירות להשתתף בכנס הפלמ"ח שפורק. רבין הפר את ההוראה. כמי שהיה מראשוני הפלמ"ח, מפקד חטיבת הראל במבצע נחשון במלחמת העצמאות, וראש מטהו של יגאל אלון בחזית הנגב, העדיף אז רבין את הנאמנות לחבריו מאשר את הציות העיוור לפקודה.

מפקד
„התותח הקדוש'

בן־גוריון חיבב את רבין, אותו כינה „העילוי", באופן אישי. הוא היה בין אלה שניבאו לו עתיד מזהיר. כידידם האישי של הוריו — נחמיה רבין, מאנשי הגדודים העבריים במלחמת העולם הראשונה, ורוזה כהן, עסקנית פועלים שהיתה חברת מועצת עיריית תל־אביב — העריך ביג'י את רבין ואת כשרונותיו. צריך גם לזכור כי היה זה יצחק רבין שמילא אחר הוראתו של בן־גוריון ופקד על „התותח הקדוש" שירה באוניית הנשק של האצ"ל אלטלינה.

למרות זאת נשבע ביג'י כי נוכח הפרת המשמעת של רבין הוא לא יגיע לכהונת הרמטכ"ל. ואומנם קצינים שפיגרו אחריו בטיפוס בסולם הדרגות בצה"ל, מונו רמטכ"לים לפניו.

ייתכן ורבין, שבראשון במרץ האחרון מלאו לו 50 שנה, לא היה נעשה רמטכ"ל לעולם, לולא אותו תרגיל גיוס מילואים אומלל באפריל 1959, ששינה את גורלותיהם של הרבה אישים במדינה.

ישר, כנה
ובעל מוח פתוח

אותו תרגיל של גיוס מילואים באמצעות שידור סיסמאות ברדיו, אירעה תקלה, ומישהו שכח לציין כי המדובר בתרגיל בלבד. בציבור נוצרה בהלה תוך אמונה כי מלחמה חדשה פרצה.

כתוצאה מתקלה זו נקטעה הקאריירה של שני אלופים: ראש אמ"ן יהושפט הרכבי, וראש אג"ם, האלוף מאיר („זרו") זורע, שהועבר מתפקידו והוצב כאלוף פיקוד הצפון. רבין, שכיהן באותו זמן כאלוף פיקוד הצפון, נקרא למלא את מקומו של זרו כראש אג"ם תחת פיקודו של חיים לסקוב כרמטכ"ל.

הוא המשיך לשמש ראש אג"ם גם כשמונה צבי („צ'רה") צור כרמטכ"ל. אילו מליא אותו תרגיל גיוס לא היה רבין מגיע לכהונת ראש אג"ם, שכן הוא עמד אז ערב פרישה מצה"ל לצרכי השתלמות ולימודים באוניברסיטת הארוורד. ייתכן והיה פורש משירות צבאי וישראל היתה מאבדת אז לא רק את אחד המוחות הצבאיים הטובים שלה, אלא מדינאי ישר, כנה ובעל שיעור קומה.

23 שנים אחרי פרשת כנס הפלמ"ח,

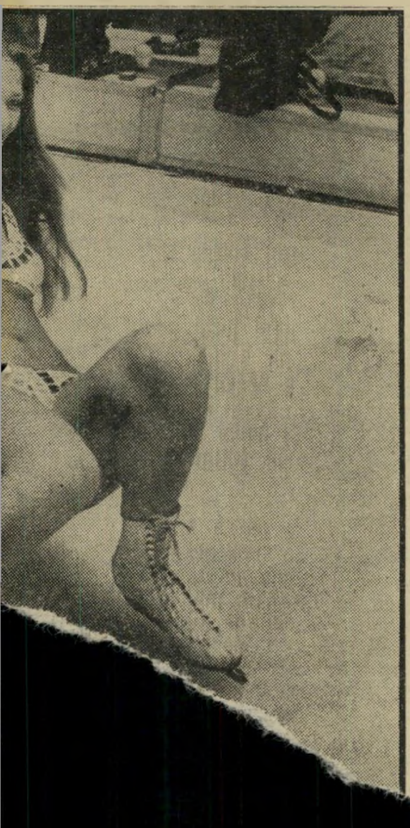
ארבע חתיכות יצאו השבוע להגשים

שיתחלקו

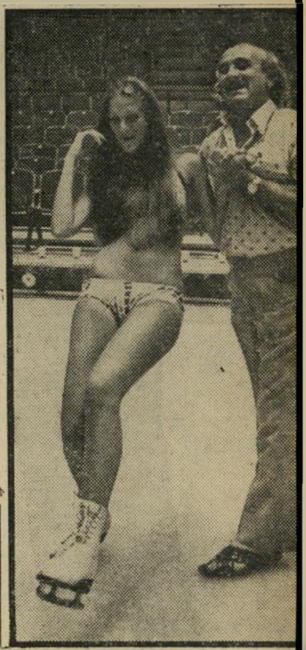
החובבות והמקצועיות דוקי, דנה, ויהודית — שלוש מהמתחרות העתידות על כתר מלכת המים 1972 — מצליחות לעמוד, כל עוד נפשן בן, על המחליקיים, במסגרת ניסיונן ללמוד להחליק על הקרח. בתמונה משמאל: שלוש מבנות הלהקה במופע.

כ אשר טבע האלוף זורע המפורסם את מטבע הלשון המפורסמת שלו. התכוון בסך־הכל לממשלת ישראל ולגבו שלו, הרחב. הוא לא יכול היה לנחש ש־

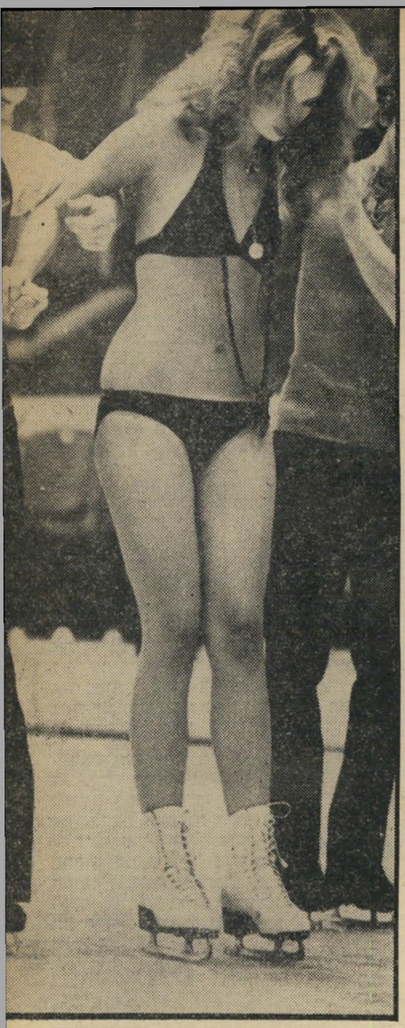
עופי עופי ציפורי אורי יעקב, האמרגן שהביא לארץ את לה־קת „הבלט על הקרח" היקרה (92 משתתפים, 30 עובדי במה, תלבושות במחיר מיליון דולר) מנסה לעזור לדוקי להפליג: משחרר אותה — מציל אותה ממפולת בהמשך — זוכה לראותה עפה שניות ספורות — ואחר נוחתת מפוזרת לכל צד

ת אימרתו של זרו:

לי...

התפשטות איריס, דנה, יהודית, ודוקי חולצות את סנדלי המחליקיים, בתום החווייה המפרכת, כשעקבות המאמץ נראות בפניהן. הארבע קיבלו את שיעור ההחלקה שלהן מידי כוכבי להקת „בלט על הקרח" האמריקאית ב„היכל הספורט" ביד־אליהו, שהפך לקראת מופע הלהקה.

התחלקות דוקי ויהודית (גב למצלמה) מתמוגגות מצחוק, לאחר חש־ תטחות רצינית על מישטח הקרח שהקימה להקת הבלט ב„היכל הספורט". ארבע שנים חלפו מאז ביקורה האחרון בארץ של הלהקה האמרי־ קאית, הגדולה בעולם. הנערות הישראליות ניסו ללמוד את תורת ההחלקה.

המלכה איריס דוידסקו, מל־ כת המים 1971, מקב־ לת שיעור בעמידה מידי שניים מהלהקה.

יותר מכולן חששה איריס מכל העניין. העניין שלה בכל עניין ההחלקה היה ספורטיבי בלבד. היא בהחלט לא היתה מעוניינת לשבור, או אפילו רק לנקוע, רגל או יד — שלושה ימים לפני שהיתה אמורה להתחיל לעבוד בהסרטת מתנה מְשמיים, סרט חדש שבו היא תככב. אולם לאחר כמה התיישבויות בריאות, פגו ה־ חששות, והיא התחילה מגלה דביקות ראוייה לציון במטרה.

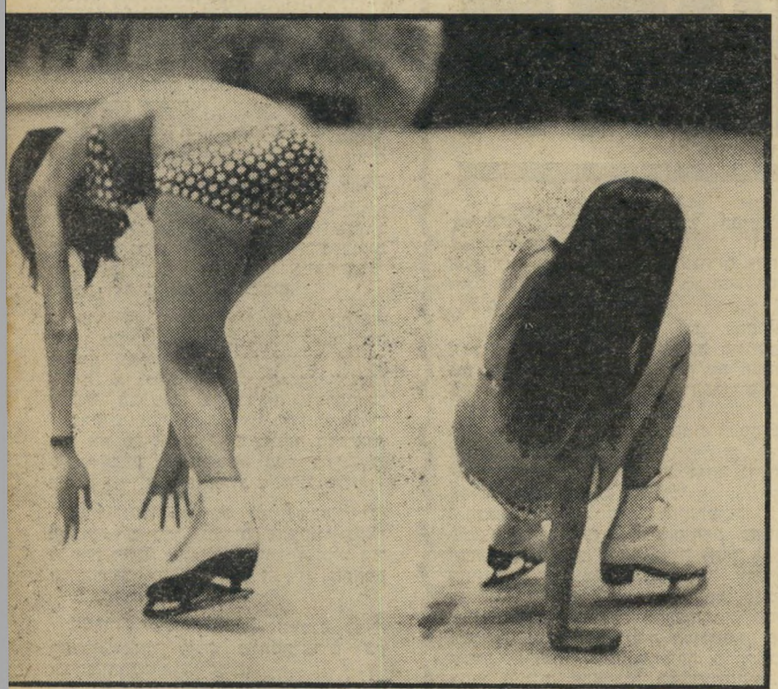
ארבע חתיכות ישראליות — אחת מהן מלכת המים של 1971, איריס דוידסקו — יקחו אותו ברצינות, יילכו להתחלק פת־ אום באמצע הקיץ. אמנם לא על גבו, אלא סתם על הקרח — אבל.

שלוש החתיכות, מלבד איריס, היו יהודית כחלון, דוקי אוניגמן, ודנה כץ. הקרח שעליו הן התחלקו היה מישטח המופעים של להקת הבלט על הקרח הא־ מריקאית, והרעיון שמאחורי ההתנהגות המוזרה היה — לנסות ללמד אותן לנוע, בצורה מתקבלת על הדעת, על המחלי־ קיים, כדי שתוכלנה, ב־16 לחודש הבא, להופיע בצורה כזו בטקס בחירת מלכת המים 1972 — דוידסקו כמוסרת הכתר, שלוש האחרות כמתחרות עליו.

הנסיון הראשון, שהתקיים ביום הרא־ שון השבוע — שעות ספורות לפני הצ־ גת הבכורה של הבלט, בהיכל־הספורט ביד־אליהו בתל־אביב — היה טרגי־קומי. קומי לצופים המעטים, טרגי לנועזות, ש־ סיימו את השיעור הראשון בישבנים דו־ אבים וכחולים.

רק שלוש מהן, ליתר דיוק. דנה, שהיא עדיין חיילת בסדיר, התגלתה דווקא כ־ מתמצאת בעסק. הסוד: היא נסעה כבר מספר פעמים לחו"ל, בין היתר לשווייץ, למדה שם את המקצוע.

שלוש האחרות, לעומת זאת, נאלצו להתייסר שעתיים ארוכות, עד שהשתלטו על חתילת קצתו של העסק: בתום היום הראשון המפרך, ידעו כבר, בכוחות עצמן — ל ע מ ו ד על המחליקיים.

התרוממות לאחר ההתחלקות (למעלה), מתחילות דוקי (ימינית) ויהודית בתהליך המסובך של התרוממות, שאינו פשוט כלל על המחלקיים. הדריכו את הבנות סולני הלהקה, שהם מגדולי המקצוענים בעולם.

(המשך מעמוד 16)

למצוא בהגדרה ברורה המופיעה בתוך הפרק הדן בזכויות העם הפלסטיני: „תוכנית הבנוייה על חיסול מדינת ישראל היא תוכנית לא רק בלתי־צודקת ובלתי־ריאלית, אלא משמעותה היא גם פיתרון בדרך המלחמה, בניגוד לאינטרסים של שני העמים, של כל עמי האיזור ושל שלום העולם."

אני ואפסי עוד. בעשרות אלפי מילים, משפטים החוזרים מדי פעם על עצמם וניסוחים מקבילים וצולבים, חוזרים ראשי הפרקים על התיזה העיקרית שהציונות משתפת פעולה עם האימפריאליזם האמריקאי, וכי הציונות היא שורש כל רע, והקומוניזם הסובייטי הוא תיקוות האנושות.

רק"ח, המכנה את מק"י כ„קבוצת מיקוניס־סנה" למרות שראשי־הפרקים פורסמו אחרי פטירתו של ד"ר משה סנה, מסווגת את חבריה, בעבר הלא רחוק, במחנה המיפלגות הסיפוחיסטיות. במחנה המתנגד לסיפוח היא מסווגת את שי"ח, ברית השמאל ואת העולם הזה — כוח חדש. על תנועה זו פוסקים ראשי־הפרקים את דינם כי „בחוסר־עיקביותה הכריזה דבר והיפוכו." כשהכוונה לתמיכה בצידוקת מלחמת ששת הימים תוך פסילת מדיניות הכיבושים וההגנה על זכות ההגדרה העצמית של העם הפלסטיני.

ראשי־הפרקים מוכנים להכיר ב„קבוצות ואישים" הפועלים למען השלום, למרות שאינם חברי רק"ח, אך בעת ועונה אחת אין, לדעת המפלגה הקומוניסטית החדשה, שום גורם ישראלי אחר, מלבדה, הפועל בתחום המאבק על צדק סוציאלי, דימוקרטיה וזכויות־האזרח. קו זה של אני ואפסי עוד עובר כחוט־השני בכל ראשי הפרקים, מתחילתם ועד סופם.

אירגונים לקראת מלחמות אחים?

חוליית השוטרים המתוגברת, במכונית בעלת המיספר האזרחי, עשתה את דרכה במהירות, בליל השלישי שעבר, לעבר הבית מוקף הגינה בשדרות בן־מימון, השכונה הירושלמית האקסקלוסיבית. הבית הפינתי, שבקומת המרתף שלו שוכנים משרדי הליגה היהודית להגנה, היה מוכר להם היטב מסיורים קודמים. בסמוך לבית, איתרו הבלשים את מכונית המיניי־מיינור האדומה של צלם־העיתונות, דורם תמרי. במכונית ישבו אותה שעה דורם (25) ואברהם ביטון.

השניים היו מוכרים למישטרה: דורם היה עוזרו של אבי (ברדוגו) הכרמלי בסוכנות לצילומי עיתונות כתם (כרמלי — תמרי) — שהתמחתה בצילומי הפגנות וגילוותה באורח קבע לכל פעולה של האירגונים השמאליים בארץ. תמרי הוזמן על־ידי הפנתרים לכסות את חלוקת החלב המפורסמת שלהם.

אברהם ביטון היה מוכר לאנשי המדור המרכזי כאחד מפעילי הפנתרים השחורים בירושלים, ואחיו של צ'רלי ביטון, מעמודי התווך של הקבוצה.

בקבוקי מולוטוב. בחיפוש שנערך במכונית הקטנה, התגלו שני בקבוקים מלאים בנזין בעל אוקטן 94. צוואר הבקבוקים היה סתום בסמרטוטים.

בעוד שחלק מהבלשים טיפלו בתמרי, ביטון והבקבוקים, ניפנו היתר לעבר כמה דמויות שעמדו ליד הבית מיספר 26 בשדרה. הדמויות הסתלקו כאשר הופיעה מכונית הבלשים, אך בדו"ח שערכו השוטרים מאוחר יותר, טענו כי זיהו בבורחים את פעילי הפנתרים סעדיה מרציאנו, כוכבי שמש — המשמש כעת כיו"ר ה־אירגון — אפרים וולוביט ודני לויט.

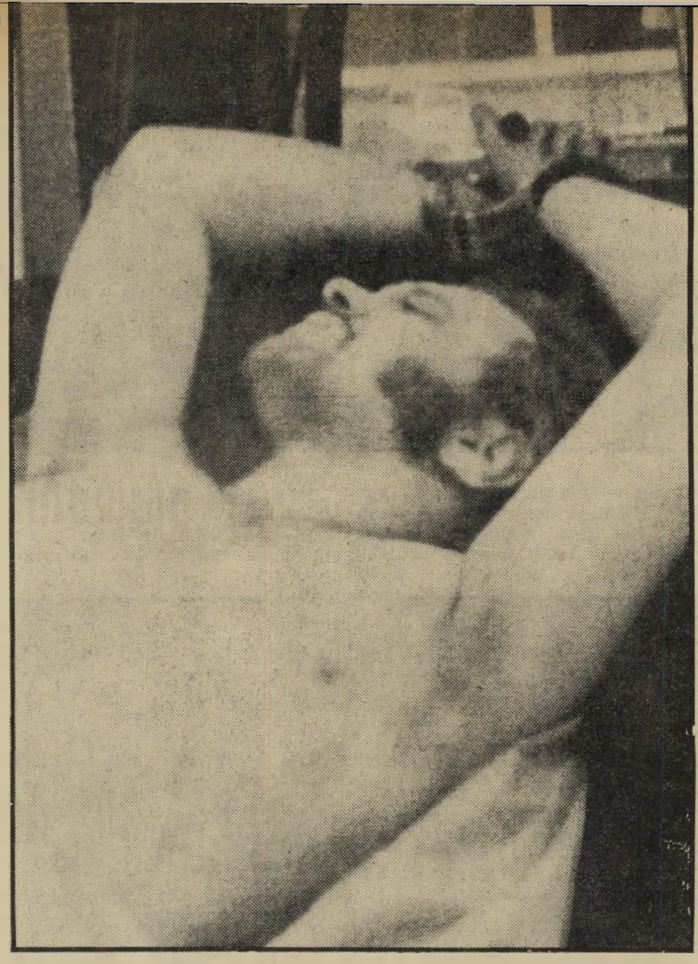
שמש נעצר בארבע לפנות בוקר יום הרביעי, בדירתו. סעדיה מרציאנו נעצר למחרת היום, בטעמון. אפרים וולוביט נעצר בן ברחוב. רק דני לויט הצליח להתחמק — בינתיים.

מסורת של הצתות. האמנם עמדה לסרוק, אותו לילה, מלחמת־אחים בין שני האירגונים היריבים.

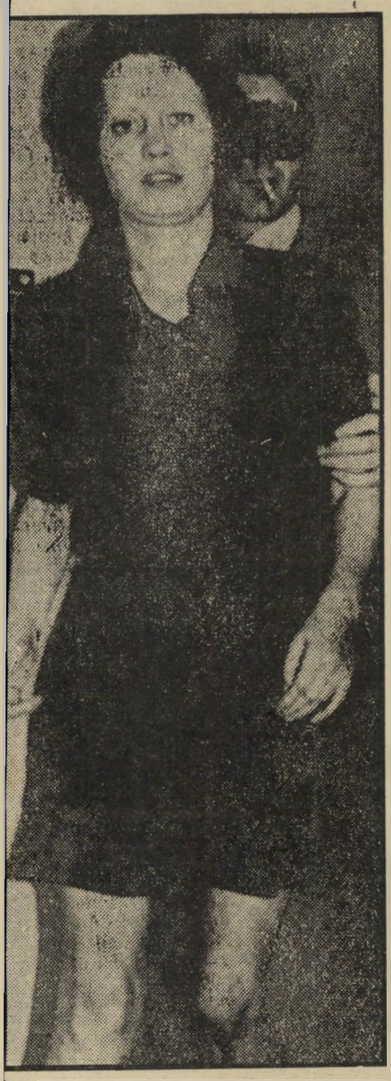
בהודעה שמסר לעיתונות סגן־ניצב אב־

(המשך בעמוד 26)

כאשר חש השבוע ג'ורג' חבש לעזרת העיתונאית־המרצחת מיינהוף נתגלה אגף נוסף של האוי"ב החדש של ישראל:

המנהיג אנדריאס באדר, שותפה של אולריקה מיינהוף, שוכב פצוע וכבול באזיקים לאחר תפישתו. האיש, שהתחיל את הקריירה הפלילית שלו בנהיגה ללא רשיון — סיים אותה כטרוריסט שהפיל אימתו על כל גרמניה המערבית. „כל מגע איתנו יסתיים בהריגה," כתב לשר־הפנים שביקש אותו להיכנע.

אינטרנציונל המטורפים

המנהיגה אולריקה מיינהוף, מנהיגת כנופיית הטרוריסטים הגרמנית, בעת שנתפסה השבוע, לאחר מירדף שנמשך שנתיים.

כאשר הסתיים השבוע בגרמניה התקדים, שנמשך למעלה משנתיים והתחולל על פני אירופה כולה — יכלו ישראלים רבים לנשום לרווחה.

הם לא ידעו זאת, כמובן. שכן, בתחילת השבוע, כאשר נתפסה אולריקה מיינהוף, מנהיגת הכנופיה — לא נראה מה הקשר בין ישראל לבין כנופיית הטרוריסטים המרצחים הגרמנית.

גילה את הקשר מנהיג החזית העממית, ד"ר ג'ורג' חבש.

הכרזתו הדרמטית, השבוע, היתה נדירה אפילו בעולם הפוליטי.

חבש, האחראי לטבח בנמל־התעופה לוד, שבוצע על־ידי יפנים, יצר תקדים, כאשר הצהיר בפני עולם נדהם, מייד לאחר לכידתה של הפושעת הגרמניה, כי יחטוף מטוס־נוסעים גרמני — כדי לסחוט מממשלת מערב־גרמניה את שיחרורה של מיינהוף, מנהיגת הכנופיה הפוליטית, שדדה, פוצצה, רצחה והטילה טרור ברחבי גרמניה המערבית במשך שנתיים.

על הצהרתו זו, מגיעה לרופא־שהפך רוצח תודה מפיהם של ישראלים רבים.

שכן עד השבוע, חיו ישראלים אלה בגן־עדן של שוטים. תפיסתה הדרמטית של מיינהוף, גרמניה, גרושה בת 37 ואם לתאומות, נראתה לישראלי הממוצע כסיומו הדרמטי של סרט־מתח מרתק על שודדים ושוטרים. סרט־מתח שלו, לצופה הישראלי, אין כל קשר אליו. במשך שנתיים מעשי הטרור של אנשיה של הגרושה עגלגלת־הפנים. עשרות בתים פוצצו בנקים נשדדו, חיילים אמריקאים ושוטרים ואזרחים גרמניים חפים־מפשע נרצחו ונפגעו. אולם כל זה התחולל בגרמניה הרחוקה, ולא היה רלוונטי.

קשר נפשי

ד"ר שבא מנהיג החזית, גאה בהצלחתו היפנית, ועידכן את הישראלים, הבהיר להם כי קיים קשר הדוק מאוד בין אותה כנופיה מרוחקת — לבין אירגוני המחבלים.

קשר נפשי, אידיאולוגי — שיכול כל רגע להפוך לקשר מיבצעי, ולהניב תוצאות בדיוק כמו הקשר הנפשי־שהפך־למיבצעי בין אירגוני המחבלים הפלסטינאים לבין אנשי הצבא האדום היפני.

לוא היתה כנופיית באדר־מיינהוף הגרמנית ממשיכה להתקיים, סביר להניח שאנשיו של ג'ורג' חבש היו מצליחים לשכנע את ראשיה לפעול גם בישראל — בדיוק כמו ששיכנעו את ראשי הצבא האדום ביפן.

חיסולה השבוע של הכנופייה, חיסל גם אפשרות זו.

בינתיים, משום שתפיסתה הדרמטית של אולריקה מיינהוף אינה בהכרח סוף פסוק, היא יכולה עוד לחזור לחופש — ולפעולה. בגרמניה — וגם בישראל. אולי אפילו רק כאות־תודה לחבש, על הצעת העזרה מצידו. אולי על העזרה הממשית, אם אכן יבצע את

משום כך, מעניין לנסות ולבחון חברי כנופיית באדר־מיינהוף. רים אלה הם אויביה הפוטשים של מדינת־ המוזעזע

חבר הכנופייה

הולגר מיינס, חבר כנופיית באדר מיינהוף, הסגיר עצמו למישטרה, לאחר שמנהיג הכנופיה נפצע בקרב עם השוטרים. כשצעק שהוא מסגיר עצמו, דרשה המישטרה שיתפשט ויצא אליה ערום. בתצלום: בידי שוטרים, דקה לאחר תפיסתו מובל למכונית המשטרה.

צבים חברי אינטרנציונל המטורפים — אתמול יפנים, מחר גרמנים, מחרתיים שוודים, ברזילאים, אמריקאים — ומי לא.

קבוצת באדר־מיינהוף היתה קבוצה של צעירים וצעירות גרמניים שכינו עצמם אירגון הצבא האדום.

בסיסמאות פאציפיסטיות־אידיולוגיות — שהעיקרית בהן היתה התנגדות למלחמת ויאט־נאם — הם הפעילו טרור חסר־תקדים בגרמניה. בראשם עמדו אולריקה מיינהוף, שסיפקה את התחמושת האידיאולוגית, ו־אנדריאס באדר, שניהל את הצד הביצועי.

בילדותו לא היה באדר תלמיד טוב במ־יוחד, לא השאיר רושם על חבריו ומוריו. מכיריו הכירוהו כשחצן. פני התינוק שלו הדביקו לו לימים את הכינוי בייבי. בהע־רות שכתב מחנך הכתה במינכן, כשסיים אנדריאס את לימודיו ביסודי, ציין: „בלתי חברתי ולא מקובל בחברה, אבל בעל חוש־הומור חריף.״

בפנימיה בפרנקן, שם המשיך בלימודיו החל להתפרע, היה מעורב בקטטות, ברח לעתים קרובות אל אמו האלמנה במינכן. מנהל הפנימיה אמר עליו: „עוד אחד כמוהו אצלי בבית־הספר, זה אסון!״ לב־סוף גורש באדר מהפנימיה.

ההתנגשות הראשונה

ג'רוש מבית־הספר גרר אחריו את ההתנגשות הראשונה עם החוק. אנ־דריאס נתפס נוהג אופנוע ללא רשיון. כך החלה הקאריירה הפלילית של מושיע־העולם לעתיד. שלושת השבועות מאסר שקיבל לא הרתיעו אותו מנהיגת רכב ללא רשיון מאז ועד סוף ימיו. התפרעויותיו הפכו תכופות יותר ויותר. הוא עבר לברי־לין, החל מבלה בבתי־מרזח, שוהה בירה בכמויות, גורם לקטטות. הוא נהג להמשיל עצמו ל„מרלון ברנדו בצעירותו״, אהב לבלות שעות בבתי־קולנוע. לכולם בילף שאמו היא שופטת במחוז מינכן. לאמו כתב שהוא עובד על כתיבת ספרו.

את בעיית הקיום פתר על־ידי מגורים משותפים עם זוג ציירים, מנפרד הנקל ואלינור מיכאל, שלרשותם עמדה דירה בת שמונה חדרים. היה זה ב־1965, אלי־נור, שנחשבה עד אז לאשתו של מנפרד, והיתה אם לבתו בת השלוש, סוזן, התאה־פתח רומן, והזוג המאוהב שהחל לכנות עצמו בוני וקלייד.

הרומן בין השניים נמשך שנתיים בשקט. גורדון היתה פעילה שמאלנית פוליטית, משכה אחריה את אנדריאס לכל הפגנה פוליטית וסטודנטיאלית. הצעד ה־ראשון בקריירת הפשע שלהם אירע באפ־ריל 68'. ביחד עם עוד זוג סטודנטים, הציתו שני בתי־מסחר בפרנקפורט.

הצתה כמחאה

כשמכבי־האש הגיעו למקום עמדה הרביעיה במקום והסתכלה בששון. הם התגאו בפומבי כי הם המציתים, ונעצרו. במשפטם, אמרה גורדון: „עשינו זאת כמ־חאה על המלחמה בוויאט־נאם.״ אמר אנד־ריאס: „איני יכול יותר לאכול את עצמי, נוכח צורת החיים של המימסד. זאת המחאה שלי.״ הנוכחים באולם בית־המשפט תהו לקשר שבין ויאט־נאם לבתי־המסחר המוצתים.

העצורים, נידונו למאסר של שלוש שנים עם עבודת פרך, שוחררו, כנהוג בגרמניה המערבית, עד עת המאסר בפועל, שה־ה צריך לחול לאחר ימים ספורים. גורדון ובאדר ניצלו את השיחרור הזמ־ני, ירדו למחתרת.

בשלב זה הכירה אותם עיתונאית ידועה בשם אולריקה מיינהוף, שהתקשרה איתם כדי לראיינם. לאולריקה וגורדון היה הר־בה מהמשותף. שתיהן היו אקדמאיות, שתיהן באו מבתים מכובדים, שתיהן הא־מינו במהפיכה פציפיסטית. ההבדל היחי־די, באותה פגישה ראשונה: גורדון היתה פושעת. אולריקה, אזרחית שומרת חוק שרק מדברת. למרות זאת, עזבה אולרי־קה את פרנקפורט מליאת רשמים.

באדר וגורדון לאחר הראיון, גייסו כס־פים, קנו מרצדס, וברחו לאיטליה. שנתיים לא שמעו מהם דבר. אחר חזרו לגרמניה — במחתרת.

אותה עת נעצר בברלין, כחשוד בהצתת בית־דפוס של המו"ל המפורסם אקסל שפרינגר, עורך־הדין קרל מאלר — שהגן בזמנו על באדר במשפט־ההצתה ב־פרנקפורט. הוא נמצא אשם, חטף קנס של

הציירת

אלינור מיכאל, האשה הראשונה בחייו של אנדריאס באדר. ביתה הפך למקום מיפ־גש למורדים. את מקומה תפסה גודרון.

בוני וקלייד

באדר וחברתו השנייה בכנו־פיה, גודרון אנסלין, בצילום ישן מתחילת הרומן שלהם, שהתחיל בהפגנות סטודנ־טים — ונגמר בשדידות בנקים, ברציחות, זיכה אותם בגרמניה בכינוי בוני וקלייד.

67,000 מרקים ועשרה חודשי מאסר.

לאחר שיחרורו, אסף סביבו הפרקליט־המצית חלק גדול מחבריו — כולל באדר וגורדון — הפך עצמו למדריכם הרוחני. אנדריאס וגורדון קיבלו תפקידים בכירים בכנופייה.

מה שמאלר לא ידע, זה שהמשטרה שת־לה ביניהם סוכן בשם פטר אורבך. הקבו־צה הקטנה תיכננה פיצוצי בתי מסחר ובנייני ציבור, אך כבר ערב המיבצע הראשון טמנה לה המשטרה מלכודת, עצ־

(המשך בעמוד 27)

המצוד האחרון

חיפושית מרוסקת ושוטר צבאי באתר הקרב האח־רון. עשרות מכוניות מישטרה וצבא הקיפו את הבית, שבמוסך שלו הסתתרו מנהיג הכנופיה באדר וחברו מיינס. המיבצע המיש־טרתי הגדול ביותר של גרמניה נמשך למעלה משנה, הביא בסופו ללכידתם של הטרוריסטים אשר יצרו לעצמם שם של „גנגסטרים־פוליטיים״. במשך שנתיים מלאי טרור של פיצוץ ורצח, איימה כנופית „אירגון הצבא האדום״ על כל גרמניה המערבית.

האם פיתו בני תרשיחא

רונים. המדיניות שאנחנו עיצבנו במקום — מדיניות של שיתוף פעולה ואחווה, בי־קורים הדדיים וידידות אישית, שהגיעה לשיאה בקייטנות המשותפות — מדיניות זו הפכה מיחסי ידידות ליחסים הדוקים של חבר וחברה. הבנים של תרשיחא והס־ביבה נקשרו ביחסים הדוקים עם בנות ממעלות.

דוגמה לכל המזרח התיכון

„ה מדובר בבנות בגיל 12—14. לשמ־חתנו אין עדיין הוכחה שהם באמת שכבו, למרות שיש בנות שהודו בפני שהן קשורות ביחסים הדוקים עם בנים מתרשיחא. הולכים יחד לסרט, וגם עברו נסיונות של קירבה יותר הדוקה. אני, כי־אז מה בכל זאת גרם להתפוצצות?

לדעת בעלי רצון טוב משני הצדדים, פרצה הסערה בגלל בחישה פוליטית של צדדים מעוניינים, שניסו לגנח יריבים פוליטיים.

12 שנה שררה אחוות אחים מופתית בין ערביי תרשיחא ויהודי מעלות. 12 שנה היוותה המועצה המקומית — המשותפת לעיירה מעלות ולכפר תרשיחא — דוגמה יחידה בארץ. כשהוקמה בזמנו המועצה, הכריז בהתרגשות הסגן הערבי, מיכאל מו־סא: „יראו שכנינו הערבים שמעבר לג־בול, כי ערבים ויהודים יכולים לחיות יחד בישראל, ואף להקים שלטון מקומי משותף. יראו שכנינו וילמדו, כי ניתן לחיות בשלום לא רק במעלות ותרשיחא. אלא ברחבי המזרח התיכון, כפי שאנו חיים באחווה ובידידות בפינה זו.״

„אנחנו רוצים באחוות־עמים – אבל שלא יגעו בילדות שלנו!"

„עבד!" אומר קאמל נאחס, שמיניסט שהדריך ב־קייטנת־המריבה. „לא קרה שום דבר כזה בין בנים מתרשיחא ובנות ממעלות."

מעון מרק (25) הוא נציג גח"ל במועצה המקומית המשותפת תרשי־חא־מעלות, וסגן היו"ר שלה. השבוע, הוא רתח מזעם:

„שיתוף פעולה ואחוות אחים — זה הכל יפה וטוב. אבל יחסים אינטימיים — לא! אם בחורה יהודיה בת 18 מחליטה לצאת עם בחור ערבי, זה עניינה ואני לא אפריע לה לעשות מה שהיא רוצה. אך אם ילדה בת 12 עומדת בפני סכנת פיתוי — אז אני, כנבחר הציבור, אמנע זאת! באיזו מדינה אנחנו חיים? זו המ־דינה שלנו, והדת השלטת היא שלנו! מספיק עברנו את בעיות ההתבוללות בגו־לה. במדינת ישראל לא תקום ולא תהיה התבוללות!

„מה הם בכלל רוצים, הערבים? אנחנו משתפים אותם בכל דבר ומתייחסים לתר־שיחא בדיוק כאילו זה מעלות. אז מה — הם רוצים גם את הבנות שלנו? שיצעקו כמה שהם רוצים, אבל שלא יגעו בבנות שלנו. כשם שאנחנו מכבדים אותם ואת דתם, הם חייבים לכבד אותנו. הנה, לפני כמה זמן הופיעו כאן פתאום שליחי ה־מיסיון וניסו לגייס אנשי מעלות לעבור לנצרות. זאת לא חוצפה? עד היכן נגיע, אם נמשיך להיות פשרניים וממותרים על כל דריסה ערבית?"

גם ראובן רוברט הוא חבר באותה מוע־צה. בנוסף, הוא גם המפקח, מטעם משרד החינוך, על בתי־הספר באיזור. הכריז הש־בוע רוברט, מורה במקצועו:

„נדהמתי מהגילויים של השבועות האח־רונים. המדיניות שאנחנו עיצבנו במקום — מדיניות של שיתוף פעולה ואחווה, בי־קורים הדדיים וידידות אישית, שהגיעה לשיאה בקייטנות המשותפות — מדיניות זו הפכה מיחסי ידידות ליחסים הדוקים של חבר וחברה. הבנים של תרשיחא והס־ביבה נקשרו ביחסים הדוקים עם בנות ממעלות.

„ה מדובר בבנות בגיל 12—14. לשמ־חתנו אין עדיין הוכחה שהם באמת שכבו, למרות שיש בנות שהודו בפני שהן קשורות ביחסים הדוקים עם בנים מתרשיחא. הולכים יחד לסרט, וגם עברו נסיונות של קירבה יותר הדוקה. אני, כי־

„אחווה!" מבקש מנהל בית־הספר היסודי ב־תרשיחא, פרימי נאחס: „ביטול הקייטנה המשותפת היא סכנה למדינת־ישראל."

„התבוללות!" הסגן היהודי של ראש מועצת מעלות־תרשיחא, שמעון מרק, זו־עק נגד סכנת ההתבוללות, לדבריו.

יהודי, לא מוכן להסכים לכך."

למה בדיוק לא מוכנים להסכים שני היהודים הטובים הללו? מה בדיוק הרתיח את דמם? מהם „הגילויים של השבועות האחרונים?"

קשה לדעת. העובדות, כפי הנראה, הן החלק הפחות חשוב בכל הסערה. האמנם קיימו צעירים ערביים, תושבי תרשיחא, יחסי־מין עם ילדות יהודיות בנות 12־13 ממעלות? גם ראשי המשמיצים אינם מו־כנים לקבוע זאת. העובדה היחידה, הק־שורה אולי איכשהו לנושא: הליכה משו־תפת של צעירים מתרשיחא וצעירות מ־מעלות לסרט בקולנוע של מעלות.

12 שנה תמימות נתקיימו דבריו. בשבוע שעבר, נשברה האידיליה: יהודים במעלות האשימו ערבים בתרשיחא ב„הוצאת בנו־תינו לתרבות רעה". ערביי תרשיחא הא־שימו את יהודי מעלות ב„עלילות שקר וכזב".

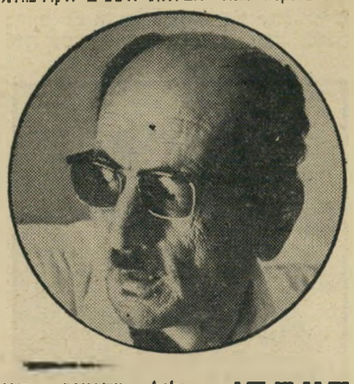
בין הפעולות של המועצה המקומית,

את הבנות של מעלות?

פעלה גם, במשך שנים בחודשי החופש הגדול, קייטנה — משותפת לילדי שני הישובים. החניכים והמדריכים כאחד היו בני שני העמים.

אשתקד, לאור הצלחת השנים הקודמות,

הערבי חליל דקוואר, סגן ראש המועצה, איים בהתפטרות אם לא תיערך חקירה בעניין.

לות (בית־ספר יסודי שלישי במקום, הוא חילוני), הגיש לחברים במועצה דין־וחשבון שחיבר אודות „יציאתן לתרבות רעה של ילדות יהודיות ממעלות והתחברותן לנערים ערביים מתרשיחא". לדבריו, נוצ־

היהודי ראובן רוברט, לשעבר ראש המועצה, שיום רעיון הקייטנות, נתפס להירהור שני.

הרוחות במועצה המקומית. המועצה, המור־כבת מקואליציה מקיר אל קיר, ובה חברים ארבעה ערבים ושבעה יהודים, הועמדה בפני ניפוץ 12 שנות שיתוף ואידיליה. שני סגני היו"ר הערביים, מיכאל מוסא וחליל דקוואר, וחבריהם חדי עומר ובוטוס דיאז, דרשו חקירת הכרוז והוצאת כרוז נגדי.

היהודיות? מדובר כאן על ילדים בני 13—14, שאין להם אפילו בראש דברים כאלה. נער ערבי לא חושב על בנות עד גיל 18. אני דרשתי מראש המועצה, אלי בן־יעקב להעלות את הנושא לסדר־היום ולדון בכרוז. אז ראש המועצה אמר לי: ‚אל תקחו ללב, זה לא כל־כך חשוב.'

הקייטנה שגרמה לסערה

במשך שנים התקיימו, מדי קיץ, קייטנות־יום משו־תפות לילדי תרשיחא הערביים ומעלות היהודיים. אשתקד קויימה לראשונה, באכזיב, קייטנה־פנימיה לחטיבת־הביניים של ילדי תרשיחא ומעלות. בתצלום: ילדות יהודיות וערביות במופע שהתקיים בקייטנה באכזיב. לדברי המדריכים הערביים, היתה זו קייטנה נחמדת, תמימה מכל צל של קשרים אסורים — לא בין נערים ונערות מתר־שיחא, ולא בין צעירים ערביים וצעירות יהודיות. הקייטנה שימשה נקודת־מיפגש נדירה להידוק הקשרים בין צעירי שני העמים — קשרים שאינם קיימים כמעט ברחבי ישראל. למרות היעדר כל עובדות מוכחות, יצאו אישי־ציבור במעלות בזעקות־אימים בדבר היותה של הקייטנה מקור להתבוללות של נערות יהודיות תושבות המועצה.

הוחלט לנסות ולקיים קייטנה־פנימיה לח־טיבת־הביניים (כיתות ז' ח'). הקייטנה התקיימה באכזיב והיתה הצלחה גדולה, אולם השנה, בהתקרב ימי החופש הגדול, יצא לפתע שמה לשימצה.

אסון נורא — סכנת התבוללות

אברהם דיימי, מורה באחד משני בתי־הספר העממיים־דתיים של מע־רו בקייטנה באכזיב, בשנה שעברה, „חב־רויות הדוקות למדי," והדבר מהווה סכנה של התבוללות.

בד בבד עם המצאת הדו"ח, פורסם ב־מעלות כרוז הקורא לביטול הקייטנות המשותפות לכל ילדי תרשיחא־מעלות. הכ־רוז, שהיה חתום „בשם צעירי מעלות", הזהיר את תושבי העיירה העברית מפני הסכנה של שליחת בנותיהם לקייטנה המ־שותפת עם נערי תרשיחא „אשר מפתים את בנותינו לדבר עבירה."

דו"ח המורה והכרוז המשמיץ חיממו את אייטו להתפטר ולתבוע ממשרד הפנים כינון מועצה עצמאית.

לא כל־כך חשוב

סיפר השבוע בהתרגשות חליל דק־ווא (50): „קיבלתי שוק כשראיתי את הכרוז. אף פעם לא שמענו על שום דברים כאלה. זהו שקר וכזב. רוב הבנים שלנו אפילו לא מדברים עברית — אז איך הם יכלו בכלל להתחיל עם הבנות

„מה זאת אומרת לא כל־כך חשוב?! מאשימים ילדים שלנו בפיתוי ילדות של מעלות — והוא עונה ככה? עמדתי על דעתי שהמועצה תצא בכרוז נגדי. הם דחו את זה."

טוען לעומתו ראובן רוברט (30), נציג המפד"ל במועצה — שעד לפני חצי שנה היה בעצמו ראש המועצה, והוא זה שיזם אז את הקייטנות המשותפות: „ביקשתי לסטות מהנוהג של קייטנות משותפות, על־מנת לבדוק מה בעצם קרה כאן. דבר אחד אני יכול להגיד בבטחון: לא הקיי־

(המשך בעמוד 26)

פקיד!

יש מי שקורא לך להצביע

הצבעת מחאה

נגד "המערך": בעד מפלגות הימין.

שים־לב: גח"ל מנסה לבלבל את הבוחר בסיסמאות.

דע: בין ראשי גח"ל יש כאלה הגורפים רווחים שמנים במשטר שאותו הם מבקרים כביכול.

זכור גם זאת: גח"ל, ל"ע, וע"מ, הם בעד בוררות־חובה והגבלת חופש המאבק של השכירים.

לשם הפעלת לחץ לשינוי המדיניות לטובת העובדים - תמוך במק"י - הצבע ק

אל תתבלבל, סימנה של רק"ח

(בהנהגת וילנר ותופיק טובי) הוא — ו

סימנה של מק"י, מפלגת המאבק הפועלי, מפלגת השלום והבטחון, הוא — ק

שלא יגעו

(המשך מעמוד 25)

טנה גרמה לפיצוץ המועצה המשותפת. „הנציגים שלנו — והרי יש הרבה מזוכיסטים במדינה הזאת — הבינו שהסוס של קייטנות משותפות הוא סוס טוב לרכב עליו. הם מנסים עכשיו להפוך את זה לקש ששבר את גב הגמל."

איפה התרבות הרעה?

לעומת הצהרותיהם הנרעשות של עסקנים יהודים וערבים, גילה האזרח הפשוט, ברחובות שני הישובים, בורות מוחלטת בכל הרעש המוקם במועצה. אמהות ממעלות גילו כי לולא הכרזו המרשיע, לא היו יודעות דבר על יציאתן הנוראה לתרבות רעה של בנותיהן. אמרה ג.ט., שרצתה בעילום שמה: „קיבלתי את הכרזו ונדהמתי. לא ידעתי שדברים כאלה מתרחשים כאן. הבת שלי היתה בקייטנה. וכשחזרה לא אמרה כלום על הערבים. תמיד היה נדמה לי שאנחנו מסתדרים כאן עם הערבים יפה מאד."

אמהות אחרות, הגיבו באותה צורה. „לא שמענו, לא ראינו, עד שיצא הכרזו."

בתרשיחא, לעומת זאת, הפך הנושא לשיחת היום. טועני צעירי תרשיחא: „אולי שניים שלושה משלנו באמת יוצאים עם בנות יהודיות." קאמל נאחס, תלמיד שמינית בבית־הספר התיכון המקומי, אשר שימש כמדריך בקייטנה המושמצת באכזיב, הצהיר: „זה לא נכון שהתחילו עניינים בקייטנה. הקייטנה היתה של ילדים ולא מבוגרים שכבר יודעים משהו. אנשי מעלות רוצים להשמיץ אותנו כי המועצה המשותפת לא הוכיחה שהיא עושה משהו בשביל תרשיחא. הניציגים שלנו במועצה התחילו לגלות חוסר סבלנות, ולדרוש פעולות. זאת הסיבה. „ואפילו אם יש כאלה אצלנו שהולכים לקולנוע במעלות ומזמינים בנות יהודיות והן מצטרפות — אז מה כל הרעש? אם הן רוצות, אז למה לא?"

כמו בחוף „שרתון"

מביר מנהל בית־הספר היסודי בתרשיחא, פרימי נאחס: „התרגלנו כאן במשך השנים להיות עם אחד, אחד הבין את השני. אני הרגשתי שאחרי הקייטנה, כל אחד מרגיש שהוא אח בשביל האחרים. כל מורה ומדריך בבית־הספר היה מבקר עם הילדים שלו בבית־הספר השני. גם נתנו מתנות. היו יחסים יפים מאד. גם הרבה ביקרו בבתים פרטיים.

„אצלנו בבית־הספר אנחנו מחנכים בראש וראשונה לאזרחות טובה. יש לנו שעות מחנך, ומדברים על מדינת ישראל. אם לא תהיה קייטנה לילדינו ביחד, זה יהיה רע מאד למדינת ישראל. אנחנו צריכים להרגיל אותם להיות עם אחד, שירגישו שהם במדינת ישראל, ישראלים בראש וראשונה — לפני שהם יהודים, מוסלמים או נוצרים."

תרשיחא גאה ב־80 מורים שהוציאה במשך השנים לכל בתי־הספר באיזור. 30 מצעירי תרשיחא לומדים לתואר ראשון ושני באוניברסיטאות בארץ, ו־39 נוספים בחוץ לארץ. אחד האחראים לתוצאות המזויינות האלה הוא מנהל בית־הספר התיכון בתרשיחא, סמיח ח'טוב (38), המכהן בתפקידו מזה 9 שנים. בית־ספרו כולל גם את חט"ב־הביניים, שעליה יצאה הרעה.

„לא הגיעה אלי שום תלונה בענין המדובר," הוא טוען, „פעם ראשונה כששמעתי על הענין, היה כשיצא הכרזו. בתור צד שלישי, התחלתי לפעול, יחד עם מספר אנשים ממעלות, כמו ראובן רוברט, כדי לפשר בין הצדדים.

„תמיד היו בינינו יחסים טובים, מיפגשי כיתות, השתתפות בחגיגות, תחרויות ספורט, וכו'. אני מקווה שכל הבילבול הזה ייפתר בזמן הקצר ביותר, והכל יחזור לקדמותו."

זאת מקווים כולם בתרשיחא, וכולם — או כמעט כולם — במעלות. רוב התושבים, בשני הישובים, מעוניין בהחזרת הדו־קיום בצוותא.

השאלה היא רק — איך. התשובה המסתמנת, שכנראה תתקבל על דעת הכל: קיום קייטנה משותפת לבני שני העמים — אך נפרדת לבנים ולבנות. אולי אפילו אם קיר מבדיל לאורך החוף.

אחרי הכל, מה שטוב לחוף שרתון בעיר הגדולה, למה שלא יהיה טוב גם לעיירה הגלילית הנידחת?

במדינה

(המשך מעמוד 22)

רהם תורג'מן, סגן מפקד מחוז ירושלים, נאמר שהפנתרים חשודים בכוונות להציק את משרדי הליגה להגנה יהודית. לסגניצב תורגמן היו בקבוקי המולטוב * מוכרים היטב: בהפגנה שהתקיימה במאי 1971, השתמשו הפנתרים באותו סוג בקבוקים. גם הצתת מכוניתו של קצין המישטרה שמעון לביא, ממישטרת עזה, בשכונת תלפיות — בוצעה בעזרת בקבוק מולוטוב. בקבוק נוסף מסוג זה שרף בזמנו את מועדון המחנות העולים במיגרש הרוסים בירושלים. גם בהפגנה בכיכר־ציון — שבה דרשו הפנתרים, כי שר־האוצר פנחס ספיר יבוא בפניהם, כדי שיוכלו להציג לו את דרישותיהם — נזרק בקבוק דומה.

פנתר קוקו
התשובה — לשרשרות —

הפנתרים עצמם הכחישו כל כוונה להציק את משרדי הליגה. בהודעה שהעבירו מבית־המעצר־שבמיגרש הרוסים בירושלים, טענו העצורים שכל העניין הינו פרובוקציה, שנועדה למנוע את נסיעתם במשלחת לאירופה, בעוד שבועות מיספר. לדבריהם, לא היו דברים מעולם: אבי ביטון נעצר בעת שהלך לתומו ברחוב בן־יהודה, ואילו הצלם תמרי נעצר ליד מלון המלכים.

הסכם עם המישטרה. אם אכן יוגש כתב־אישום נגד סעדיה מרציאנו, ואם אכן יחוייב בדין — הרי שלא יוכל אמנם לצאת במשלחת לחו"ל. לפני חודש נערכה פגישה בין סגן־ניצב תורג'מן לבין עורך־דינו של סעדיה וסעדיה עצמו. בפגישה התחייב סעדיה להימנע מכל פעילות לא־חוקית — ובתמורה התחייבה המישטרה לא לדרוש, נגדו, בתיק התלוי ועומד, מאסר בפועל. בעקבות ההסכם, נערך לסעדיה איחוד תיקים — והוא נידון לשמונה חודשי מאסר על־תנאי על כולם. הרשעתו עתה בדין — תגרום בפירוש למניעת יציאתו במשלחת הפנתרים לחו"ל.

לעומת טענתם של סעדיה וחבריו, מוכנים כמה מיושבי קפה טעמון להישבע שסעדיה הכריז בפומבי, בערב יום השלישי, ש„הפעם זה סופם של אנשי הליגה להגנה יהודית," וכי צ'רלי ביטון הכריז ש„הולכים לשרוף את הליגה להגנה."

אחד העדים הללו הוא מקס אדלר, יהודי תמהוני, בגיל העמידה, מיושבי טעמון, המטיף כל הזמן לשלום. הכל נוטים לקבל את עדותו כעדות אמת, הן בגלל תמימותו של האיש, והן בגלל חוסר האינטרסים שלו בעניין זה.

נשק חם וקר. מה התרחש באמת אותו ערב בירושלים? האמנם נתפסו תמרי וביטון במכונית עם שני בקבוקי מולוטוב. ליד משרדי הליגה? ואם כן — האם זהו שלב חדש במאבקן של קבוצות פוליטיות?

* ע"ש ויאצ'סלאב מולוטוב, ראש ממשלת רוסיה בתקופת מלחמת רוסיה־פינלנד (1939), שבמהלכה השתמשו לראשונה בנשק זה, המכונה גם קוקטייל־מולוטוב.

ספורט טוטו

מינימום פרס ראשון 175 אלף ל"י (כולל העברה + חוספת מיוחדת)

*

מינימום פרסים 400 אלף ל"י (כולל העברה)

עשה לך מנהג קבוע - מלא טוטו כל שבוע!

טיות בישראל? האם נכנסת המדינה לשלב של מאבק פוליטי אלים, בו תחליף ה־פצצה את הנאום — לפחות בין קבוצות השוליים?

קבוצה אחת מבין השתיים — הליגה להגנה יהודית — מתאמנת בגלוי בנשק קר, ובסודיות בנשק חם, זה תקופה ארוכה.

התקרית האחרונה החלה בערב יום ה־שלישי שעבר. היא נפתחה בוויכוח אידי־אולוגי בין שתי הקבוצות הפוליטיות, ש־התקיים במועדון הפליפר, מיני ספורט שברחוב בן־הילל הירושלמי. ליד מכונות הפליפר התפתח דו־שיח, שהלך והחריף. אנשי הליגה טענו לאחר־מכן שהפנתרים קיללו את מנהיגם, את מאיר כהנא, ואיי־מו לפגוע בו. אנשי הפנתרים השחורים שהיו במקום סיפרו, מצידם, שאנשי הלי־גה לעגו להם על אי־יכולתם לחבר כרוז בלי שגיאות כתיב.

על טענה אחרת של חברי הליגה — כאילו הם מקבלים כסף ממצפן — יכלו הפנתרים להבליג. על הפגיעה האישית בהם — לא הצליחו: שתי הקבוצות הקטנות נפרדו, הלכו להזמין את חבריהם בעלי הקליבר הגדול יותר. לא עבר זמן רב, וקפה טעמון התמלא בפנתרים ואנשי ה־ליגה.

איסטים. כאן, ליד השולחנות הקט־נים, המשיכו שתי הקבוצות במרץ את הוויכוח הרעיוני מקודם. מספר יעקב אלבז, גזבר הפנתרים, ששיערו המקורזל מלא שיבה:

ישבנו בקפה טעמון, שם אנחנו נפגשים תמיד. לאחרונה התחילו לבוא למקום גם אנשי הליגה להגנה יהודית. מזה זמן רב הם החלו להציק לנו, ופשוט להתגרות. כל פעם שהיינו עושים משהו, הם היו אומרים שאנחנו קומוניסטים, שאנחנו מצ־פניסטים, ומה לא — העיקר שיהיה עם אי־סטים בסוף.

„אותו ערב התווכחנו על מצפן. הם אמרו לנו שזה שאנחנו יושבים בטעמון — זה מוכיח שאנחנו מצפניסטים. אמרתי להם שלא רק אנחנו יושבים בטעמון. גם הם יושבים — אז מה, הם מצפניסטים? הם אנו לי: ‚אנחנו זה משהו אחר. לנו מותר.' מה זה להם מותר? למה לרבי מותר? ככה התווכחנו, עד שהלכנו מהמקום. לפני שיצאנו, הם לא שכחו להגיד לנו שאנחנו בוגדים, בגלל מה שקרה עם יהודי סורייה.״

פופולאריות. מה שקרה עם יהודי סוריה התחיל לפני חודש. אז החלה למעשה המתיחות בין הפנתרים לבין אנשי הליגה.

באותו זמן נערכו בין הפנתרים לאנשי הליגה מגעים סודיים: אנשי הליגה ניסו לגייס את הפנתרים להפגנה משותפת למען יהדות סוריה. אנשי הליגה, רובם עולים חדשים או תושבים ארעיים, קיוו שהפגנה משותפת כזו עם יליידי הארץ תוסיף לפו־פולאריות שלהם, מאחר שהם סובלים מחר־סר שורשים בציבור הצעירים הישראלים.

גם לדעת הפנתרים היה הרעיון מוצלח בתחילה: פעילות משותפת עם אנשי הלי־גה היתה מרחיקה מהם את תווית הקירבה היתרה למצפן שדבקה בהם.

המגעים התנהלו בשקט, וכל הפרטים סוכמו: ההפגנה עמדה להיערך ליד הכו־תל המערבי.

ואז נודע הדבר לאנשי מצפן בירושלים — והם הפעילו לחץ חזק על הפנתרים שלא לקיים את הפעולה המשותפת עם הליגה.

הפנתרים נכנעו. הפנתרים נכנעו ולא באו להפגנה. רק בודדים מהם הגיעו לכו־תל לזמן קצר — באופן אישי.

עובדה זו נשמרה היטב בליבם של אנשי הליגה. מאז, לא הוחמצה שום הזדמנות בה לא נגחו הליגאים את הפנתרים.

מספר קוקו אדריה (19) שהיה בערב הגורלי עם חבריו הפנתרים בקפה טעמון: „אחרי שכל הזמן קינטרו אותנו, הוציא אחד מאנשי הליגה, משקית־עור שהיתה תלויה על חגורתו, שרשרת, ואמר לנו: ‚בטח המשטרה לא חינכה אותכם מספיק עם האלות, בזמן ההפגנות. אבל אין דבר, אנחנו נחנך אתכם'.״

הפנתרים נדרכו לקרב — והליגאים הסתלקו מהמקום. לאחר זמן קצר, הופיעו מתוגברים בקבוצה נוספת, שכללה ארבעה עולים חדשים מרוסיה ושניים מארצות־הברית. הם דרשו לדעת איפה סעדיה מר־ציאנו. כאשר נענו שאיננו, חקרו היכן צ׳רלי ביטון. גם הוא לא היה, והם הס־תלקו.

הדיווח עשה לו כנפיים במהירות, שאנ־שי הליגה מחפשים את צ׳רלי וסעדיה. השניים הופיעו בטעמון, אלא שהליגאים כבר לא היו. לדברי הנוכחים במקום, הר־דיעו השניים שגם הם הולכים לחפש את אנשי הליגה. זמן קצר לאחר מכן, עצרו אנשי המדור המרכזי את דורם תמרי ואבי ביטון — בעקבות פעולתו הזריזה של מו־דיע אלמוני.

מומחה לחכך. למחרת, בבית־משפט השלום בירושלים, נשבע התובע המשטר־תי שהשניים, יחד עם שלושת חבריהם, חשודים בכך שהתכוונו לשרוף את משרדי הליגה. התוצאה: סעדיה מרציאנו נעצר ל־15 יום, כוכבי שמש לשישה ימים, אבי ביטון לתשעה ימים. תמרי טען, בעת שנעצר, כי הגיע למקום במסגרת תפ־קידו כצלם־עיתונות. מכאן — בהתחשב בעובדה שבעבר צילם את ‚מיבצע החלב' הידוע של הפנתרים — הסיקו החוקרים שתמרי נכח במקום על־מנת לצלם את הצתת משרדי הליגה.

אם אכן זאת היתה התוכנית — קשה להאמין שיימצא מי מבין ראשי הפנתרים שיודה בכך: בעת מעצרם של החמישה, הציעו להם החוקרים השבוע להיחקר במ־כונת־האמת.

בנימוקים פורמליים מוכנים כהלכה, סיר־בו לכך כל העצורים פה אחד.

ליגאים * לפני משרד הליגה להגנה יהודית
— בקבוקי מולוטוב

* סימון לקר, שנחשד בסחיטה מסטו־דנטים, ואשתו.

איזטרנציונל

(המשך מעמוד 23)

רה את המכונית בה ישבה חלק מהחבורה. במכונית שנתפסה נהג אנדריאס באדר — בלי רשיון נהיגה כמובן.

באדר נידון לשבעה שבועות מעצר, נשלח לרצותם לפני שירצה את שלוש השנים שחיכו לו. רשויות החוק בגרמניה לא ידעו עדיין איך להתייחס למורדים החדשים, ראו בבאדר מצית קטן ותו לא.

כאן נכנסה לתמונה אולריקה מיינהוף.

בהשפעתה, כעיתונאית ידועה, פנ־תה אל רשות בתי־הסוהר, סענה כי באדר עוסק במחקר על בעיות הסטו־דנטים, ביקשה להרשות לו לבקר בספריית האוניברסיטה בברלין. היא הצליחה לשכנע את השלטונות, שבטחו בה. באדר נשלח, בליווי שוטר בודד, אל ספריית האוניבר־סיטה, ישב שם לשיחה עם אולריקה.

זה היה ב־14.5.1970. מאותו יום, זכתה הקבוצה בכינוי „באדר־מיינהוף״. הסיבה: בעת שהשניים ישבו בספרייה, פרצה לפ־תע קבוצת־קומנדו, חמושה במסיכות־גז ונשק, פתחה ביריות. כשהתפזר מסך הע־שן, גילו הסטודנטים את אחד מעובדי הספריה פצוע. באדר ואולריקה נעלמו.

כך נפרדה אולריקה מקריירה ממוסדת של עיתונאית ידועה, בעיתונות, הרדיו והטלוויזיה. האשה התרבותית והאינטלק־טואלית זנחה את בעלה, עברה לקריירה של פיצוצים ורציחות. בגרמניה, נקבע על ראשה פרס של עשרת אלפים מרק.

מצטרפים לאל־פאתח

באדר מיינהוף וחבריהם ברחו לבר־לין המזרחית, המריאו משם לאחד ה־מחנות של אל־פאתח במזרח התיכון, כדי לקבל שם אימונים צבאיים. לאחר מכן, חזרו לברלין המערבית לחיי מחתרת.

בסתיו 1970 נכנסה כנופיית באדר־מיינ־הוף, שכינתה עצמה ארגון הצבא האדום, להילוך גבוה, בסידרת פריצות בנקים ב־ברלין וברחבי הרפובליקה המערב־גרמנית.

אותו קיץ יצא לאור בגרמניה הספר ה־ראשון אודות האידיאולוגיה של המאבק המזויין באירופה. היה זה ספר שהגן על שיטותיו האלימות של השמאל החדש ב־גרמניה. הספר נכתב על־ידי סופר ידוע, גרם לסערת רוחות.

שנתיים תמימות רעמו הפצצות בפרנק־פורט, אגסבורג, מינכן, קרלסרואה, המ־בורג והיידלברג. הרוגים, עשרות פצו־עים. דרום־אמריקה הגיעה לגרמניה המע־רבית. אחדים מחברי הכנופייה נתפסו ונהרגו, אך היא המשיכה לפעול.

הסוף החל לפני שלושה שבועות, כאשר עשרות כלי רכב ומאות חיילים ושוטרים הקיפו את הבית מיספר 2/4 ברחוב הופק ווהג בפרנקפורט, שבמוסך שלו התחבאו באדר וחברי־הכנופיה הולגר מיינס. באדר ניסה להילחם, נפצע בקרב ונלכד. הולגד מיינס נכנע. המיבצע כולו שודר בטל־וויזיה, לעיני מיליוני צופים ברחבי גרמניה המערבית. הסוף הסתיים שבועיים לאחר־מכן, כאשר אולריקה מיינהוף נתפסה ה־שבוע בדירה בפרברי האנובר. איתה נעצר גרהארד מילר, בן 23.

ערפל הקרב

אולריקה הוספרה על־ידי ידיד שלה, פרופסור קרל שניידר. התנהגותו של הפרופסור הנכבד איפיינה, אולי יותר מכל, את הערפל האידיאולוגי והמחשבתי האו־פף את אינטרנציונל המטורפים: שניידר הסגיר אותה בגלל התנגדותו לשפיכות דמים. אולם מייד לאחר שנתפסה, הכריז כי את הפרס, שיקבל תמורת הסגרתה — יעמיד לצורך הגנתה המישפטית.

בילבול מעורפל זה מאפיין את כל אינ־גוני הטרוריסטים השמאלניים ברחבי העו־לם. האנרכיסטים, באשר הם, הינם אנ־טי־לאומניים קיצוניים. הפידאיון, לעומת זאת, הינם לאומניים קיצוניים. סתירה קלה זו אינה מפריעה לשני הצדדים. דוגמה: כנופיית באדר־מיינהוף פוצצה את אחד מ־בתי־הדפוס של שפרינגר, בגלל שהוא לאו־מן גרמני. הפידאיון היו בעד הרעיון — בגלל שהוא פרו־יהודי.

אלא שסתירות אלה הן הגיוניות בלבד. ואצל המטורפים, ההגיון איננו סיבה מס־פקת להפריע למטרה הקדושה: שפיכת־דמים לשמה.

פ

להסתדרות הפקידים לוחמת

הסתדרות הפקידים היא ההסתד־רות הארצית המקצועית הגדולה ביותר לפי מספר חבריה. ברית־השמאל קוראת לכל פקיד ופקיד להצביע בבחירות אלה **בעד חו־פש המאבק המקצועי, חופש השביתה, ביטול צווי רי־תוק; בעד שמירה על ערכו הריאלי של השכר ובעד ה־עלאתו במגמה של חלוקת הכנסות יותר צודקות בתוך המדינה.**

ההצבעה לבחירות אלה תשפיע לא רק על אופיה של הסתדרות הפקידים, אלא היא תאותת את דרך המאבק — לצבור הפועלים כולו, על כל חוגיו ומקצועותיו.

יש מנסים להפריד בין צבור הפקידים ובין הפועלים העוסקים באופן בלתי־אמצעי בעבודה גופ־נית. לדעתנו הפרדה זו מזיקה גם לפקידים וגם לפועלים. **יש צורך בתמיכה הדדית ובסולידא־ריות.**

צבור הפקידים יודע יותר טוב מכל צבור עובדים אחר, מה נעשה באמת בחברה הישראלית. בידיו, לא במעט, האפשרות להתקומם נגד כל גילוי של שחיתות, של פרו־טקציוניזם, של סחבת **ולהלחם למעשה למען חברה יש־ראלית מתוקנת ומתקדמת.**

כמובן שהתפקיד המעשי של נבחרי הסתדרות הפקידים ומוע־צות הסניפים, הוא קודם כל לדאוג למעשה לענייניו של צבור הפקי־דים. לפני הכל יש להאבק על שפור השכר (באופן מיוחד לגבי הדרגות הנמוכות והבינוניות); נגד שיטת הנצחת הזמניות; בעד קיום הוגן לפנסיונרים; בעד פעילות מקצועית ממשית ומתמדת מתוך מגע הדוק עם החברים במקומות העבודה.

כל אדם ההולך היום לקלפי יו־דע, עם כל חשיבותו המכריע של המאבק המקצועי, **שאלת השא־לות של חיינו, היא שאלת שלום ומלחמה.** גם צבור הפ־קידים צריך לתת את ידו למאמץ להשפיע על הממשלה שתהיה פתוח קשוחה, שתלך לוויתורים של ממש על מנת למנוע מלחמה ולקדם את השלום, **על מנת לנהל מדי־ניות של בטחון ולא בפחות אומץ לב מדיניות של שלום.**

פ

ברית השמאל הציוני־הסוציאליסטי העצמאי תא הפקידים

קולנוע

סרטים

ספורט

קולנועי

„הכישרון לא חשוב. חשוב שהאיש יהיה מפורסם, שיהיה נחמד לשני המינים, שיהיה מספיק אינטליגנטי כדי לא לעשות צחוק מעצמו. במקצוע שלנו לא משנה אם הוא לא יודע לשחק. חשוב שבגללו ילכו אנשים לבתי־הקולנוע." זוהי דעתו של מפיק הסרטים האיטלקי רוי קאסטלי, כאשר נשאל על השתתפותם של אלילי ספורט בסרטי קולנוע עלילתיים.

קאסטלי אינו המפיק היחיד החושב כך. מי שלקח את ז'אן קלוד־קילי, ונתן לו את התפקיד הראשי בסרט, שנקרא בארץ הג'וב בלבן — ידע שהוא הולך על בטוח. כי קילי (צרפתי, 27, אלוף אולימפי בסקי על קרח) הוא באמת מפורסם, באמת נח־מד, ובאמת אינטליגנטי. התעלולים המ־רתקים שלו, המוצגים השבוע בקולנוע הוד בתל־אביב, הם הוכחה מצויינת לנוס־חה המיסחרית של מפיקי הסרטים, המ־שתפים אלופים של ענפי ספורט בקולנוע.

הנה קאסיוס קליי הולך לעשות סרט בשביל ממשלת גאנה. על כושי שמתאהב בלבנה. הוא כבר הופיע פעם במחזמר בברודווי. כולם התגלגלו על הריצפה מ־רוב צחוק. לכן כנראה הוא יסע לגאנה, שם הוא מקווה, יקחו אותו ברצינות.

לפני שנתיים צילם רומאן פולאנסקי ב־שמונה מילימטר את החבר שלו ג'קי סטיוארט, כשהוא דוהר על מסלולי ה־גראנד־פרי במונאקו. זה היה כל־כך מוצלח, שלפני שנה צילם פולאנסקי סרט תיעודי, על ארבעה ימים בחייו של ה־בחור הדוהר. השנה הציעו לפולאנסקי שיביים את סטיוארט בסרט מתח.

אבל לא כולם בטוחים אם ההפקה כדאית. ג'קי סטיוארט לא יודע אם לפנות אל עולם הקולנוע או להמשיך במרוצי־מכוניות. פולאנסקי לא יודע אם כדאי לו לרדת מהרמה של מאקבט, אל תסריט שכותב לו אליסטר מקלין. המפיקים בעצ־

אלוף סקי קילי (עומד משמאל)
הולך על בטוח

מם לא יודעים אם לתת לפולאנסקי לביים, כי מאקבט שלו היה אסון־קופות.

עד שיחליטו, מכינים הבריטים פרוייקט ענק לרוכב־הסוסים הכי מפורסם שלהם, לסטר פיגוט. הם מבטיחים לו, שברגע ש־יעזוב את הסוסים, הם ישתפו אותו בסרט יוקרה.

עד היום היו לקולנוע רק רווחים מ־ספורטאים. זוכרים את ג'וני וייסמילר, אסתר ויליאמס וסטיב מקווין?

תדריך

תל־אביב

★ **השוטר בדימום** (אופיר, צרפת) — קומדיה מצחיקה, עם המצחיקן הצרפ־תי המטורף לואי דה־פינס. עושים צחוק מהקהל וזה צוחק בלי סוף.

★★★★ **החתוך** (בן־יהודה, צרפת) — משחק מרשים ומרגש של שני השחקנים הגדולים סימון סיניורה ז'אן גאבן. אין להחמיץ סרט עדין ומרטיט זה על זיקנה, בדידות ואהבה שחלפה ואיננה עוד.

★★ **השיטה ההולנדית** (חן, אר־צות־הברית) — סרט מתח מרתק שכתב אליסטר מקלין, על מבריחי סמים בהולנד. סירות־מרוץ מחליפות במירדף את מקומן את המכונית המהירה. משחק מצויין של השבדי סוון ברטל־טאובה.

★★ **היהלום הזוהם** (תל־אביב, אר־צות־הברית) — מירדפון עליז בעקבות יהלום שהלך לאיבוד באמצע שוד. ביים: פיטר ייטס (בוליט). עם רוברט ראדפורד וג'ורג' סיגל. בתפקיד משנה מופיע זירו מוסטאל, משחק בתיאטרליות מוגזמת.

★★★★ **„Z"** (קריטריון, צרפת) — סרט חובה לכל אדם בעל מצפון פוליטי. סרט חובה לכל שוחר קולנוע מעולה.

במוי: קוסטה גאוואראס. עם ז'אן לואי טרינטיניאן ואיב מונטאן. ניצול מירבי של אמצעים קולנועיים. אסור להחמיץ.

חיפה

★★★ **מיכבד 22** (אורלי, ארצות־הברית) — עיבוד משובח לספרו של ז'וזף הלר. בימוי מצויין של מייק ניקולס, על אימי מלחמת העולם־השנייה. סאטירה משעשעת ומעצבנת. מככב אלן ארקין.

★ **מדון פלאזה** (חן, ארצות־הברית) — הפגנת משחק מלבבת של ואלטר מא־טאו בשלושה תפקידים שתפר למידתו ניל סיימון. בימוי גרוע, מערכונים שדו־פים, מאטאו מצויין.

★★★★ **גם זו אהבה** (בית־רוטשילד, בריטניה) — סרט הקולנוע הראשון של קאן לוץ', במאי הטלוויזיה הגורם כאבי ראש בלתי פוסקים לאנשי המימסד ה־בריטי. עם קארול וייט. סרט הבוחן את מרכיביה של החברה האנגלית. מצויין.

ירושלים

★★★★ **בתו של ראיין** (סמדר, אר־צות־הברית) — מלודראמה רחבה ומסוג־נגת שביים דיויד לין, על רקע מלחמת האירים בבריטים. צילומים עוצרי נשימה, תסריט עשוי היטב, והנאה הנמשכת ל־מעלה משלוש שעות. עם שרה מיילס ב־תפקיד הראשי, וג'ון מילס, כשוטה־כפר בלתי נשכח.

טאטי שלי

המכונית שלי (פריז, תל־אביב, צרפת) — כל סרט של הקומי־קאי־תסריטאי־מפיק־שחקן - במאי ז'אק טאטי — הוא חג קטן. זוהי חינגה למי שאוהב בדי־חות ויזואליות משעשעות, שאינן נעזרות בדיאלוגים. למי שמוכן להתבונן בטבע האנושי, ולגלות את כל המגוחך והמצחיק בהתנהגותם המכאנית של בני האדם. למי שאו־הב את האנשתם של כלים, חפצים ובמקרה שלפנינו: מכו־ניות, הפועלות כאילו נכנסה בהן רוח־חיים. ובעיקר — מי שאוהב את גיבור סרטיו של טאטי, מסייה הולו, שתנועותיו המוזרות והמצחיקות („ראשו כאילו תקוע בעננים, אבל רגליו נטועות באדמה". הסביר פעם טאטי את הדמות), מחפות על נפש רגישה, הומאנית, מלבבת וחמה, שהגיחוך שבה נובע מהיותה אנאכרוניסטית לעולם הממו־כן והקר שטאטי מציג בסרטיו.

ב„מכונית שלי", כמו ברוב סרטיו, אין דיאלוגים שעליו־הם נבנה התסריט. האירועים החזותיים תופסים מקום ראשון במעלה, ואילו הקול האנושי הוא רק עוד קול אחד, בשלל הרעשים הטבעיים והמכאניים שבפס־קול. הפעם, ללא מלים, מספר טאטי על מסעה של מכונית מתוחכמת ומשוכללת בכל מיני חידושים מודרניים, המזכירים את הווילה האלקטרונית־אולטרה־מודרנית בסירטו „זה הדוד שלי". מסייה הולו, וקצינת־יחסי־הציבור של המיפעל בו הוא מתכנן דגמי מכוניות, יוצאים במכונית כדי להעבירה מפאריס לסאלון־מכוניות באמסטרדאם. מה שקורה להם בדרך, זה גם מה שקורה לאורך כל הסרט.

טאטי (במרכז): הראש בעננים

בגלל הצילום המסוגנן, יש לפעמים רגעים מתים, לפע־מים פרטים הולכים לאיבוד, לפעמים קשה להבין מה קורה בתמונה. אבל אלה פרטים קטנים, לא חשובים, ביחס לעו־שר ולדמיון שמציג טאטי בסירטו.

כדאי לא להחמיץ את ההתחלה, כי לפני הסרט הארוך מוצג סרט קצר של ז'אק קאטמור, על יצירותיו של יוסל ברגנר. חבל להפסיד, זה סירטון מוצלח.

העכברושים באים

וילרד (אלנבי, תל־אביב, אר־צות־הברית) — רק המחשבה על עכברושים כבר מעוררת צמרמורת.

כשרואים פרצוף של עכברוש מתנוסס מעל חזית הקולנוע, עם שפם מצחיק ושיניים של „באגס־באני", נכנסים לאולם החשוך ומתחילים לחפש עכברושים בין הכיסאות. כי עד שמופיעים עכברושים על המסך, עובר שליש מן הסרט.

בפרק זמן זה מתאר הבמאי, דניאל מאן, גבר בן 27, שנראה כמו נער בן 17 (ברוס דייויזון המעצבן) ושמו וילארד. הוא גר בבית ענק עם אמא שתלטנית וחולה (אלזה לאנ־צ'סטר המרגיזה), המתפגרת במהלך הסרט. וילארד הוא בחור מופרע הרוצה להתנקם בבוס שלו (ארנסט בורגניין, שמעצבן יותר מכולם). הבוס הוא טיפוס רע, שיורד לחייו של וילארד ועושה לו את המוות. וילארד מחליט לעשות לו את המוות בחזרה. בגינה של הבית הוא מוצא עכברושים. הוא מטפל בהם, מאמן אותם, מביא אותם למחסן הבית, הם מתרבים למאות ונשמעים לפקודותיו של וילארד.

וילארד שולח אותם לטרוף חיים את הבוס, והם מתנפ־לים עליו ומכרסמים בו עד מוות. כשסיימו את תפקידם, הם נכנסים כמו ילדים טובים לקופסאות שוילארד הכין להם. הוא סוגר עליהם, מטביע את עכברושיו הנאמנים בבריכה שבגינה. ככה עושים לחברים ותיקים! פויה וילארד, זה יעלה לך ביוקר. חמש דקות לאחר־מכן חוזרים העכברו־שים. לא ביחידים: בעשרות, במאות, באלפים! עכשיו הם הכוח הדומינאנטי, עכשיו הם שולטים בבית. וקודם לכל הם מחסלים את וילארד המיסכן, הם אוכלים אותו עד העצם (זה גם סוף הסרט, דרך אגב). אבל זה רק שלב ראשון, כי אין גבול לכוחם של העכברושים ותוך פחות

ארנסט בורגניין: טיפוס רע

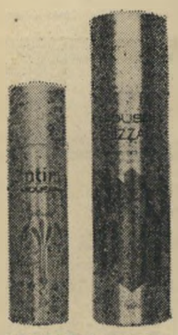
מחודש הם ישלטו בעולם כולו. את האוטופייה הזו יראו ודאי בסרט הבא.

תדבר הטוב ביותר בסרט המרגיז הזה: למרות הנושא המסמר שיער, למרות המעבר מתפישה ריאליסטית לראייה סוריאליסטית של הסיפור והדימויים הקולנועיים — דניאל מאן עושה עבודה מאופקת ואינו נתפס להלם ויזואלי או סתם להפחדה וזעזוע בתמונות אלימות. רגעי האימים שהוא מציע — כולם ניתנים בדרך סוגסטיבית. וזה עובד יותר מכל סרט אימים אחר. כי כשיוצאים החוצה יש הרגשה שהול־כים בין עכברושים ולא בין בני־אדם.

MOUSON
cosmetic

תמרוקי "מוסון" -
המפגש בין טיב ליופי

בואי גם את אל המפגש הזה
פנקי את גופך...
העניקי לו רכות ויופי
עם תמרוקי היופי של "מוסון"
קרמים, סבונים, מי קולון
ודיאודורנטים
בטיב מעולה ובאיכות שתאהבי

מבחר דיאודורנטים

תמרוקי "מוסון" - המפגש בין טיב ליופי

.פולקע" ישמח
לבב גבר...

היום כולם עוברים להודו

אני עובד קשה.
כשאני אוכל, אני אוהב .להרביץ"
פולקע רצינית, כמו של הודו למשל...

לגיוון התפריטים נא לפנות למועצה לענף הלול
ת.ד 124 ת"א - לקבלת חוברת מתכונים חינם.

הקו הבטוח בין שתי נקודות

הרשות בידיים

מאת אורי אבנרי

15 - 12 ב'יונ' 1972

ד"ר שפירא

ומיסטר ישי"ש

אין דבר קל יותר מאשר לעלות על גל של שינאה ציבורית, חגואה לפתע.

רבים תמהו מדוע לא נהגנו כך, כאשר גברה בציבור התשוקה לקרוע את יעקוב שימשון שפירא לגזרים. זה היה כדאי. יכולנו להפיק מכך הון. מכיוון שהיה ברור מן הרגע הראשון שייתכן מאוד ששפירא יצטרך להתפטר, יכולנו לדרוש את התפטרות בקולי־קולות ולטעון לאחר־מכן שניצחנו.

מדוע לא הלכנו בדרך זו?

בהתייעצויות במוסדות תנועתנו וסיעתנו, נפסלה דרך זו מסיבה מדינית ומוסרית כאחת. הסיבה המדינית: הצעקה נגד שפירא העמידה את העניין על בסיס אישי, והסיחה את הדעת מן העניין העקרוני, הנוגע ליסודות המישטר. הסיבה המוסרית: אסור היה לשכוח את מעשיו החיוביים של שפירא, בגלל שגיאותיו.

את הצד העקרוני, הסברתי מעל דוכן הכנסת (ראה מיסגרת). **אספר כאן קצת על הצד השני, האישי יותר.**

■ ■ ■

ימים מעטים אחרי שיעקב שמשון שפירא נכנס לתפקידו כשר המישפטים, קיבלתי ממנו מישאלה.

באותו שבוע היתה צריכה לעלות לדיון בכנסת הצעת־חוק של סיעתנו להנהיג בכנסת חובת קוורום. (הצענו שלא יתקיים בכנסת דיון אלא בנוכחות 30 חברי־כנסת, ולא תיערך הצבעה אלא בנוכחות 40. המטרה היתה, כמובן, לשים קץ לשערוריית ההיעדרות של חברי־הכנסת (שערורייה שעוד החריפה מאז).

שפירא הודיע שהוא עצמו מצדד ברעיון, אך הקואליציה החליטה להסירה מסדר־היום. על־כן הציע שאדחה את העלאת ההצעה, כדי לאפשר לו לנסות לשנות את עמדת סיעתו.

הסכמתי לכך ברצון. אך הדבר לא הועיל. הקואליציה הורידה את ההצעה, כשהועלתה כעבור שבועיים.

■ ■ ■

כעבור ימים מעטים צילצל אלי אחד מעוזריו של שפירא הביתה. זה היה בליל־שבת. הוא ביקש אותי לבוא אל בית השר, בשדרות הקרן הקיימת בתל־אביב, בשבת.

אני מודה שההזמנה הפיתאומית סיקרנה אותי לא מעט. מה פשעתי? איזה עניין נסתר וחשאי יובא בפני? השר הכניס אותי לחדר־עבודתו, ואז הביא בפני עניין מפתיע. מסתבר שנתקבלה תלונה נגד השופט אליעזר מלחי, כאילו קיבל שוחד. נפתחה נגדו חקירה סודית. שפירא סיפר שכינס את עורכי העיתונים היומיים, וביקש מהם לגנוז את הידיעה עד אשר תסתיים חקירה זו, כדי להימנע מהכתמת שמו של השופט, אם יימצא שאין ממש בתלונה. העורכים הנכבדים הסכימו לכך, אך העמידו תנאי אחד: שגם העולם הזה יקבל על עצמו דין זה. שאלתי מי המתלונן, ושפירא סיפר שזוהי עורכת־דין בשם יונה סופר.

הכרתי את יונה סופר. היא באה לא פעם למערכת

האם מתבזבז בר־לב?

בוויכוח על סקירתו של חיים בר־לב על פעולות מישרד המיסחר והתעשייה אמרתי:

אזרי אבנרי: הדיון הזה מתנהל בצל התפטרותו של השר יעקב שמשון שפירא ממישרד־המישפטים.

כאשר שר יצא מן הממשלה, ומחפשים שר אחר לתיק שהתפנה, כאשר מדברים על מועמדים שונים היכולים להיכנס לממשלה, ישנה ההזדמנות הנאותה להעלות מחדש את חצורך בריאורגניזציה של הממשלה.

היו"ר מרדכי ביבי: דווקא במישרד ה־מיסחר והתעשיה?

אזרי אבנרי: כן, בדיוק.

מעמדו המייוחד של מישרד המיסחר והתעשיה — מסו"ת, כפי שהשר בר־לב מבקש לקרוא לו — הוא דוגמה לאנומליות הרבות השוררות בחלוקה המיניס־טריאלית בממשלה.

זהו מישרד שקשור כל־כולו במישרד האוצר. למעשה זוהי זרוע מבצעת של מדיניות הנקבעת באוצר. אם השר רואה את עצמו כמבצע של מדיניות זו בלבד, מן הראוי לשאול אם יש צורך במיניסטריון מייוחד זה.

יש בממשלה מישרדים מיותרים. חסרים בה מישרדים אחרים. יש בה מישרדים שיכלו להיות בעלי משמעות, אילו נבנו בצורה אחרת. החלוקה כולה היא פרי המיקרה של שנים רבות.

יותר מכל חסרים בממשלה מנגנונים של חשיבה ותיכנון לטווח ארוך, המשתדלים לקדם את השינויים של מחר, לראות את הנולד, להתאים את הכלים הממלכתיים למצבים חדשים בכל השטחים.

כאשר אני חושב על המיכנה הדרוש של הממשלה, אני רואה לנגד עיני מיכנה כזה: ראש־הממשלה, ולידו (או לידה) כמה סגני־ראש־ממשלה, שכל אחד מהם יעמוד בראש צוות תיכנון ועיצוב מדיניות בשטח אחד, כגון כלכלה, חוץ וביטחון, ענייניים סוציאליים ושיי־רותים ממלכתיים.

אילו קם מיבנה כזה, וסגן ראש־הממשלה לענייני כלכלה היה ממונה על כל העניינים הכלכליים של הממ־שלה — כי אז היו צריכים לחבר יחד את כל הפונקציות הכלכליות הקיימות, ולחלקן מחדש בין מישרדים חדשים, על פי סדר והגיון.

היום אינני יודע היכן התחום, היכן הגבול בין האוצר ומסו"ת, בין מסו"ת ופיתוח, אפי־לו בין מסו"ת ועבודה. הדברים הם מיקריים לחלוטין.

שר לתיכנון מדיני

מכאן אני מגיע לשר חיים בר־לב.

שמחתי כשהוא נכנס לממשלה, כשם שאשמח אם יצטרף אליו בממשלה יצחק רבין. אני חושב שנוכחותם בממשלה הזאת, כאנשים שקולים, המצויים בענייני ביט־חון, כמישקל־נגדי למגמות אחרות הקיימות בממשלה, היא דבר חשוב ביותר.

לשר בר־לב, כאיש החשיבה השיטתית, הבדיקה ה־בלתי־אמוציונלית, היה לדעתי מקום אידיאלי בממשלה כמנצח על צוות חדש לחשיבה ולתיכנון לטווח ארוך בענייני מדיניות חוץ וביטחון.

אני חושש שהוא מתבזבז בתפקיד שקיבל עליו עצמו, תפקיד שהוא, בסופו של דבר, ניהול פעילות שיגרתית למדי.

אך מכיוון שכבוד השר לא הלך בדרך זו, וקיבל על עצמו את התפקיד הזה, הייתי משמיע מישאלה: שינצל את מעמדו כדי לבחון דברים בעיניים חדשות ולגשת לבעיות בצורה בלתי־שיגרתית, תוך נכונות לחולל שיי־נויים מפליגים.

אזכיר רק כמה נושאים, המחייבים בדיקה ומחשבה חדשה.

למשל: קביעת קריטריונים אובייקטיביים גלויים למימון ממשלתי ולהענקת זכויות מטעם המדינה.

הדבר חיוני. מזה שנים אנחנו מתריעים נגד מצב שבו מיפעל פלוני מקבל מימון בעשרות מיליונים, ואיש לא יודע למה, ואילו מיפעל אחר אינו מקבל מימין,

בר־לב מבקר בביתן מיסחרי*

ושוקע. המיפעל ששמו הוזכר כה רבות בימים האחרונים, מיפעל גיבור, הוא דוגמה טובה לצורך בגיבוש קרי־טריונים כאלה.

שבוע־עבודה של 5 ימים

נושא מסוג אחר לגמרי: אני מבקש שהשר יבדוק בחודשים הקרובים באיזו מידה ניתן להנהיג בישראל שבוע־עבודה של חמישה ימים.

לדעתי הגיע הזמן לגשת לביצוע מהפכה זו בישראל, ואין לי ספק שיש ענפים רבים במדינה הבשלים וה־כשרים לכך.

נושא שלישי: אנו נמצאים במצב של תעסוקת־יתר פנסטטית, חוסר משווע בידים עובדות, כימעט בכל השט־חים ובכל המיקצועות. ובכל זאת לא נפתרה הבעייה ששר־האוצר קרא לה „אבטלה סמוייה".

איזה אבסורד הוא זה: רכבות אנשים נמ־צאים במקומות־עבודה מיותרים, המיוקרים את כל תהליכי המשק, בעוד שאותם אנשים עצמם חפרים במקומות־עבודה חיוניים?

דרושה גישה חדשה של הממשלה. עובדים חוששים לעבור ממקום למקום, מפני שאין הדרכה והכוונה לתפ־קידים חדשים, ומפני שאין פיתרון לבעיית הזכויות הסוציאליות של עובדים העוברים ממקום למקום. גם זהו נושא ששר חדש יכול לקחת אותו לידיו.

במה מאמין בר־לב?

אולם, אדוני היושב־ראש, השאלה העיקרית היא, בכל זאת, מהי הגישה הסוציאלית של כבוד השר.

הרי זהו ההבדל בין חייל, גם חייל בדרג העליון ביותר, ובין שר בממשלה: שחייל אינו צריך לשבור לעצמו את הראש בשאלות מדיניות. הוא מקבל את המדיניות, ומבצע אותה במיטב כישרונו. ואילו שר בממ־שלה, גם שר המיסחר־והתעשיה, אינו צריך לקבל הנ־חיות מזולתו, גם כשלא הוא לבדו יכול לקבוע את המ־דיניות.

היינו רוצים לשמוע מכבוד השר יותר על גישתו הסוציאלית לבעיות היסוד של המדינה.

יש סכנה האורבת לפיתחו של כל שר־מיסחר־ותעשייה: הוא הופך באופן לא־מודע לנציג הבעלים, בעלי התעשייה ובעלי המיסחר.

הייתי רוצה להביע משאלה שהשר יגבש לעצמי גישה סוציאלית חדשה, שיברר מה הקשר בין עליית־שכר ועליית־מחירים, מה חלקו של העובד במשק משגשג ומתפתח, כשהתוצר הלאומי גדל והולך והתפוקה גוברת.

האם יהיה מיתון?

ולבסוף, אדוני היושב־ראש — ריח של מיתון נפוץ עכשיו בארץ.

יש אומרים שזהו בלוף, שנועד ללחוץ על העובדים, לבל יעלו את שכר־העבודה. יש אומרים שאלה הם סימ־נים ראשונים לסכנה מתקרבת, ושפרשות כמו פאן־לון ו־ג'יבור הן אות לבאות.

הייתי מציע שכבוד השר ימסור לנו את הערכותיו לגבי שאלה זו, שהיא השאלה העיקרית העומדת כרגע לנגד עיני כל אזרח במדינה.

■ ■ ■

את רוב דברי תשובתו הקדיש בר־לב לדברינו. בין השאר מסר, „אני מאמין" סוציאלי, שלא היה מפתיע במיוחד („שיווין הזדמנויות בחינוך ובעבודה... חינוך לערך העבודה... שיפור רמת־המחייה של השיכבות העניות...), התנגד לשבוע־עבודה של חמישה ימים, והב־טיח לטפל בחיסול האבטלה הסמוייה.

אחרי התשובה, הגשנו את הצעת־הסיכום הבאה, שלא נתקבלה:

(1) הכנסת ממילה על שר־המיסחר והתעשייה לאחוז באמצעים דראסטיים לביטי־מת התייקרות המחירים.

(2) הכנסת ממילה על שר־המיסחר והתעשייה לבחון באופן שיטתי את האפשרות להנהיג שבוע־עבודה של 5 ימים באותם ענפים שבהם הדבר אינו פוגע בתפוקה.

* בתערוכת „אדם ומעונו" ביריד המיזרח, משותפת עם ישראל גבירצמן, מנהל „פרי טעם" ועם נערת החן לשעבר דניאלה הוד.

כדי להאשים את אביה בהאשמות שונות, וגם הביאה לי מיסמכים שונים.

„לא הייתי מרשיע כיום על פי עדותה של חגברת סופר," אמרתי, והוספתי שלא היה עוזה כלל על דעתי לפרסם ידיעה המחשידה את השופט מלחי (שגם אותו הכרתי היטב) על־פי תלונה כזאת.

■ ■ ■

בפעם השלישית דיברתי עם שפירא שיחה ממושכת בלישכתו. באותה תקופה התחבט מישרד־המישפטים ב־בעיית סעיף החוק הפלילי האוסר „ספרות תועבה". היו אנשים שרצו כי המישרד ינצל סעיף זה כדי להביא לאיסור העולם הזה, בטענה שתמונות עירום מהוות עבירה על פי סעיף זה.

תוך כדי שיחה התבררה לי גישתו של שפירא, לא רק בסוגייה של חופש העיתונות, מושגי מוסר ותמו־נות־עירום, אלא גם לכל המהפכה המוסרית של ימינו, שזכתה ביניתיים בשם המטופש „המהפכה המתירנית".

הופתעתי להיווכח ששפירא, שהיה אז קרוב לגיל 65, הוא בעל גישה ליברלית למדי, גישה שהיא בדית־מקובלת בין עסקני מפלגת קשישים במימסד שלנו.

שפירא ייצג גישה זו גם בדיוני הכנסת, וכעבור זמו מה מינה את ועדת ויתקון (הראשונה, שעסקה בעירום גופני, ולא בעירום חברתי). זו הגיעה למסקנה שיש להתיר כל פירסום של עירום, תוך כמה סייגים שוליים.

דבריו של שפירא בישיבת המערך*

היחסים בינו ובין סיעתנו היו בכל אותה תקופה קו־קרטיים ואדיבים, עד שעבר בינינו חתול שחור במימדים של פנתר.

■ ■ ■

זה היה בעת הוויכוח הגדול על „מי הוא יהודי" — התיקון של שפירא לחוק השבות ולחוק מירשם התו־שבים, שקבע הגדרה דתית מובהקת להשתייכות הלאומית.

טענתי אז ששפירא עשה „קנוניה" עם שפירא השני, ראש מפד"ל המנוח משה חיים שפירא, שאם יזכה רב־סרן בנימין שליט בעתירתו, ובית־המישפט העליון יר־שום את בני אשתו הנוצריה כיהודים — ישונה החוק כדי לשים לאל את הכרעת בית־המישפט.

שפירא הכחיש זאת. הבאתי מיסמכים סודיים מסיעת המפד"ל שהצביעו בכיוון זה. הוויכוח התלהט בסידרה של הודעות אישיות, שלו ושלי.

בתקרית זו התגלה אחד מצדדי אופיו של שפירא, שהוא בעוכריו: כשרוגו הבלתי־רגיל להיעלב ולהתרגז.

היה נדמה לו שמשתמע מדברי שהוא שקו־רן. הוא נעלב, הגיב בסיגנון חריף מאין כמותו, ומאז, במשך למעלה משנתיים, לא אמר לי שלום, וגם לא הזכיר את שמי בוויכוחים בכנסת.

מכיוון שהיינו נתקלים איש ברעהו כמה פעמים כמעט בכל ישיבת הכנסת, במיזנון ובמסדרונות, זה יצר לא פעם מצבים מביכים למדי.

בעת הוויכוחים היה מבצע תימרונים מילוליים מסו־בכים כדי להימנע מאיזכור שמי, בעודו משיב בארי־כות לטענותי. כל זה בנוסח „נאמר כאן ש..." או „הוש־מעה הטענה כאילו..."

זה היה הרקע לדבריו של שפירא בדיון הנרגש בסיעת המערך, שהפתיעו ואף הדהימו רבים מן הנוכחים. שפירא התלונן אז שאף אחד בסיעתו לא אמר מילה טובה אחת על הישגיו כשר־המישפטים, ומילה כזאת באה רק מפי חבר הכנסת אבנרי, „שאני (שפירא) לא פינקתי אותו."

בעת הוויכוח, שבוע לפני ההתפטרות הופתע שפירא, כנראה, שהייתי חבר־הכנסת היחידי שציין לשבח את פעולתו כשר־מישפטים ליברלי בשטחים רבים, בצד טענותי החמורות נגדו בפרשת נתיבי־נפט.

■ ■ ■

האמת היא שיעקב שמשון שפירא הוא אדם מורכב ביותר, ואין הגדרה פשוטה לאופיו. בכנסת, שבה רבים עסקני־המפלגות האפורים, הוא בלט כאחד האנשים הבלתי־שיגרתיים.

אין הוא נואם גדול. הוא מדבר כעורך־דין, עם הפסקות ארוכות באמצע הדיבור, תוך שיפשוף עצבני של מישקפיו והזזתם על גבי אפו. רק בהשיבו למתוכחים על מעשה־חקיקה היקר לו, התלהב לפעמים וחרג משיגרת הדיבור.

נטייתו להיעלב בנקל חרגה גם היא משיגרה זו. לא פעם היו להיעלבויות אלה סיבות תמוהות למדי. למשל: באחד הדיונים אמרתי שחוק בעל חשיבות עצומה, הנוגע לכל אזרח, יכול להתקבל בכנסת ברוב של שניים נגד אחד, ונוכחים שלושה. זה נכון בתיאוריה, ואינו רחוק מן הפרקטיקה. לעיתים קרובות מתקבלים חוקים חשובים בנוכחות תריסר חברי־כנסת ופחות.

(המשך בעמוד 35)

* בעמוד הראשון של „מעריב" מיום 13.6.72.

שעיר לעזאזל

בדיון על הודעת ראש־הממשלה בדבר הת־פטרות השר יעקוב שמשון שפירא אמרנו את הדברים הבאים:

אורי אבנרי: אני יכול לאמר: לא ידי שפכו את הדם הזה.

לא חיכיתי להתפטרותו של יעקב שמשון שפירא, כדי להזכיר את מעלותיו בצד החסרונות. הופעתי על דוכן זה לפני שבוע, וניסיתי לערוך את מאזן המעלות והחסרונות, כפי שאני רואה אותם, בצורה הוגנת.

גישתי היא אובייקטיבית, כי אני לא פי־נקתי את השר שפירא במשך השנים, וכפי שהוא אמר אתמול בישיבת המערך — הוא לא פינק אותי.

שפירא מול שפירא

ראיתי את שפירא, שקם באומץ־לב נגד העוול הנורא של הסגרת ורצח סובלן. אם יכול אדם לקנות עולמו בשעה אחת, הוא עשה זאת אז.

שפירא שאמר שאין מקום לחוקי־החירום במדינתנו, הבטיח לבטלם או לשנותם ללא־היכר, וחבל שלא הספיק.

שפירא שלחם בקבוצת נערי־החצר של בן־גוריון, כאשר השתוללו ואיימו על הדמוקרטיה.

שפירא שסירב להצביע בעד הרחבת קריית־חברון.

שפירא שהביא לכנסת שלל חוקים חדשים, רובם המכריע מתקדמים.

שפירא שקם בכנסת וביטל הצעת־חוק של עצמו, כאשר נמתחה עליו ביקורת כללית.

שפירא שתמך בגלוי בביטול חוקים ברבריים ואנאכ־רוניסטיים, כגון איסור יחסים הומוסכסואליים, ודומני גם איסור הפלות.

שפירא שהתחיל להסדיר את מעמדם של הערבים בחברה הישראלית. ועוד ועוד.

ראיתי גם את שפירא שהביא את החוק שהחיל את עקרונות הכפייה הדתית על ההגדרה „מיהו יהודי" בחוק השבות.

שפירא שהביא את סיעתו לא פעם לכניעה לסחטנות הדתית בשם „שלימות האומה".

שפירא שהיו לו התפרצויות־זעם בכנסת, שהביאו להגזמות של ביטוי.

שפירא שנתן לא פעם עצות בלתי־שקולות לממשלה.

הסך־הכל של מאזן זה הוא חיובי. כשר־המישפטים וכחבר־הממשלה הוא עלה על רוב חבריו.

הליכתו מתפקידו איננה משפרת את ענייני השלום, ולא את ענייני הדמוקרטיה. פחתו הסיכויים לחולל את הרפורמות הליברליות, שעליהן שוקדת סיעתי.

„כן ירבו!"

בסיכום נאומי בשבוע שעבר שיבחתי את שר־המשפ־טים, על שקיבל על עצמו את האחריות למעשה מוטעה של מישרדו. אך בכוונה השארתי לו להסיק את המסקנה, ולא עניתי בעצמי על השאלה אם צריך הוא להתפטר.

עכשיו עשה חבר־הכנסת שפירא מעשה מכובד, מעשה שהחזיר לו הרבה מן הכבוד והאהדה של הציבור.

זהו תקדים בעל ערך ממכתבי ממדרגה ראשונה; והלוואי שיילכו רבים אחריו. כן ירבו!

(צחוק באולם).

אבל היכן האחריות הממלכתית, היכן האחריות הציבו־רית־האישית למחדלים, לטעויות ולמישגים כמו: פיתחת־רפיח, התעשיה האווירית, ורד, שלא לדבר על המסחר בעתיקות, וכיוצא באלה?

יש לי ההרגשה החמורה, שחבר־הכנסת שפירא הפך שעיר לעזאזל בפרשה זו.

הוא היה אחראי לספיח אחד של פרשת נתיבי נפט, אבל לא הוא האחראי לתהומות שנתגלו בפרשת נתיבי נפט, שהעם התחלחל כאשר הסתכל לתוכו:

הביזבוז המשווע של כספי הציבור;

ההתעשרות הפלה של פרוטקציונרים על חשבון הציבור, של המעטים על חשבון הרבים;

היוצרותו של מעמד־אדונים שתלטני ושחצני, הדורס את החוק ברגל גאווה;

הפער המשווע בין העשירים והעניים, בין הון שחור ועבודה שחורה.

כל זה נתגלה בצורה מבחילה בפרשה זו. בכל זה אין השר שפירא נושא באחריות יותר מאחרים. אם מישהו צריך להתפטר על רקע פרשת „נתיבי־נפט", אין זה השר שפירא, אלא הממשלה כולה, ובראשה — ראשה.

„מנוול! כופר! מלוכלך!"

אדוני היושב־ראש, התפטרות זו באה על רקע מלחמת הדיאדוכים* בתוך מיפלגת־השלטון.

מתפוררת הריקמה הפוליטית והאישית של צמרת המפלגה; נוצר ג'ונגל של שינאות אישיות ואינטריגות אישיות.

ההסתה הפרועה נגד השר שפירא באה מצד חלק ממפלגתו שלו עצמו. אם נקרא לילד בשמו — זוהי קבוצה שאפשר לקרוא לה „המאפיה של רס"י־לשעבר" בתוך מיפלגת־העבודה.

המיפלגה הפכה מאורת נחשים.

עכשיו באים והולכים לשבור את הראי — ולהטיל את האשמה על העיתונות, על „אמצעי־התקשורת". אלה הם תמיד אשמים.

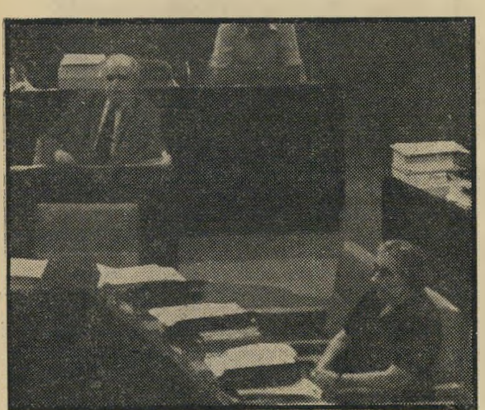
מרדכי סורקים: אם אנחנו „המאפיה", אתה עולם תחתון ומושחת. מי שמדבר על „מאפ־יה"! מנוול. תחבייש לך. אתה קבור עם קומץ שערוריות בארץ.

אורי אבנרי: אני מתקן את דברי. כאשר אמרתי „מאפיה", לא התכוונתי ל כל אנשי רפ"י־לשעבר. אני מתכוון לחוגים מסוימים מאד.

מרדכי סורקים: אתה צדיק גדול, אתה כופר! כולך מלוכלך!

היו"ר מרדכי זר: אני מבקש, ברשות שניכם, למחוק מן הפרוטוקול גם את המילה „מנוול" וגם את המילה „מאפיה". לא נאה שמעל דוכן זה ייאמרו מלים אלה.

אורי אבנרי: כל הכבוד, אדוני היושב־ראש. איני נאחז במלים. אבל כולנו יודעים: לא על הראש שלי בוער הכובע במיקרה זה. כולנו יודעים מי ניהל במשך השנים מסע של השמצה חסרת־תקדים בעיתונות ומחוץ לעיתונות, ובמפ־לגת העבודה. כולנו יודעים מניין זה בא. אין צורך לטשטש את הדברים.

שפירא וגולדה מקשיבים לנאום

האירגיה של צביעות, המשתוללת כאן מזה יומיים בתוך מפלגת־העבודה — אינני משתף את עצמי בה.

שר־מישפטים חדש - מי!

אדוני היושב־ראש, מצב זה בתוך מיפלגת־העבודה מתגלה, במלוא חומרתו באי־יכולתה של המפלגה למלא מייד את מקומו של השר המתפטר.

השמועה אומרת שיעברו חודשים עד שיתמנה שר־משפטים אמיתי, חדש וקבוע.

זהו דבר בלתי־נסבל. מי יהיה האחראי לחקיקה בתקו־פה זו? מי יביא הצעות־חוק לכנסת, ידון עליהן ויתווכח עליהן?

זוהי אומללות של מפלגה גדולה ועתירת שיבטון, שאינה יכולה לחביא מייד — תוך יו־מיים שלושה — מועמד מתאים משיחה.

בסופו של דבר, יודעים אנו שהמועמדים לתפקיד שר־המשפטים הם מועטים, כי שר־המשפטים מוכרח לה־יות משפטן. לא יכול להיות אחרת. כמה משפטנים יש לכם בסיעה הזאת?

יגאל הורוביץ: אולי (אמנון) זכרוני יהיה שר־המשפטים אם תצטרף לקואליציה?

גולדה מאיר (פונה להורוביץ): בממשלה של ע"מ, לא שלנו!

אורי אבנרי: הוא מועמד לא רע, אבל לא נצטרף בגלל זה לקואליציה.

המועמדים שלכם מעטים ואין שום צורך להסתובב מסביב לדייסה. תמנו שר־משפטים חדש!

דויד קורן: מה זה נוגע לך?

אורי אבנרי: אני מודאג, כחבר־כנסת, לתקינות הממשל הפרלמנטרי: לא ייתכן פקק בתפקיד שר־המשפטים. ייתכן שזהו השר היחידי בממשלה שחייב להיות איש־מקצוע. מי שאינו משפטן אינו יכול לבוא לכנסת ולהביא הצעות־חוקים — אחרת יתרוקן מתוכן גם הוויכוח שעוד קיים במליאה על חוקים.

אני תובע מן הממשלה להציע שר־מישפטים חדש תוך שבוע־שבועיים, לכל היותר!

* מלחמת־האחים בין האלופים של צבא אלכסנדר מוקדון, אחרי מותו, תוך חלוקת הממלכה ביניהם.

במדינה

מיעוטים

יהודי בעל כורחו

ישראל סעדון נולד בתיסבוכת, שהלכה ונעשתה גרועה יותר עם השנים.

הוא נולד לאם יהודייה במקור, שהתנצרה לכבוד נישואיה לאביו, ערבי נוצרי. אולם למרות שנולד לאב נוצרי ואם נוצריה, רשמה אותו אמו כיהודי בכל מיסמכיו ומיסמכיה. רק בתעודת־הלידה

יהודי־נוצרי סעדון
מכתבים, מעצר — והפתעה

שלו מופיע שהוא נוצרי, שנטבל בהולדתו כדת וכדין.

כתוצאה מזיקה־דינקותא זו של האם, נרשם גם בתעודת־הזהות של ישראל כי הוא יהודי — בניגוד גמור לתעודת־הלידה.

אין דבר כזה. לאחרונה, ביקש ישראל לשנות את הרישום גם בתעודת־הזהות שלו. מיהודי לנוצרי, בגלל איזו ירושה קטנה שהותיר לו אביו, סמעון סעדון. אלא שמשרד הפנים הביע התנגדות. אמו יכלה להתנצר אלף פעמים — היא נולדה יהודיה. ומשום כך בנה יישאר יהודי גם הוא, לנצח, בעל כורחו, הוטבל או לא הוטבל, ירושה או לא ירושה.

ישראל החל מרעיש עולמות, הפגיז את משרדי הממשלה השונים במכתביו, הגיע גם לכנסת. לשוא. הוא נשאר יהודי בעל כורחו.

בכל לא, חס וחלילה, כאשר אירע לפני כשנה פיצוץ של מחבלים בכפר חבד, שם התגורר ישראל — היה הוא הראשון שנעצר כחשוד. יהודי יהודי, אבל בכל זאת.

השבוע הגיע ישראל לסוף הדרך בתחום המכתבים. כל פניותיו, בכל המישורים, נענו בשלילה, אם נענו בכלל. ישראל, שאינו מתכוון לוותר על הירושה, או על זכותו לבחור את דתו — מתכנן עתה צעד שיועזע את הארץ.

מה, הוא מסרב לגלות בינתיים.

משפט

טרנזיסטור תחת דפיקה

דוד רובין, • בן ה־17, ניסה להיות חצי רובין הוד. למה רק חצי? הוא אמנם לקח רק מן העשירים והשפלים, אך את המלקוח לא חילק בין נצרכי ישראל.

כך אירע כאשר חשד בו החוק בהתפרצות וגניבת רדיו־טרנזיסטור מחנותו של יצחק לוי בבת־ים.

בבית־משפט השלום בתל־אביב, לפני השופט חיים מגורי־כהן, טען ההוד ה־ישראלי: „יצחק לוי דפק אותי פעם חזק. לא רק אותי הוא סידר, גם החברה שלי הסתדרה ממנו, אז בגלל זה עשיתי לו בחזרה, והרמתי לו טרנזיסטור."

גזר הדין אותו הפעיל רובין וביצע, עלה לו ב־7 ימי מעצר ובהוראה של ה־שופט להעמידו לדין בתוך שבעה ימים אלה.

• שמו המסווה של קטין.

ספרי תנ"ך חדשים לכם

- מדריך התנ"ך הביתי: אוסף של כל הטקסטים בתנ"ך הדנים בכל הנושאים. תוכן דברים לכל הנושאים. (באנגלית בלבד). המחיר —.5 ל"י.
- ספר דניאל וההתגלות (עברית ואנגלית בלבד) המחיר —.2,50 ל"י.
- 42 שיעורים בתנ"ך (אנגלית, עברית, צרפתית, רומנית וספרדית). הלימודים בחינם ותינתן דיפלומה לבוגרים.
- THE MOUNT ZION REPORTER: ירחון צבעוני הנשלח בחינם לכל אדם בישראל.

(בחו"ל — המנוי לשנה —.5 ל"י).

כל הרוכש 6 ספרים ויותר יזכה בהנחה של 50%.

בית־הספר הישראלי ללימוד התנ"ך בכתב, ת. ד. 10255 — ירושלים.

„העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב קרליבך 12, טלפון 260134, תא־דואר 136 • מען מברקי: עולמפרס • „הדפוס החדש" בע"מ, ת"א, רח' בן־אביגדור • הפצה: גד בע"מ • גלופות: צינקוגרפיה כספי בע"מ • העורך הראשי: אורי אבנרי • המו"ל: העולם הזה בע"מ.

שתי ישראליות חדרו לאינדונזיה כדי להביא לישראל חערוכה של אמנות באלית

שגריר אינדונזיה לא יבוא. אין שגריר כזה בישראל. לאינדונזיה, מדינת האיים הגדולה שמדרום להודו־סין, אין שום יחסים דיפלומטיים עם ישראל. ועכשיו כמעט בטוח שגם לא יהיו.

האינדונזים, מוסלמים ברובם הגדול, הם תומכיהן המושבעים של מדינות ערב. כך הם מצהירים על כל פנים. בניגוד לתומכים אחרים הם גם מלווים את הצהרותיהם במעשים. אין שום קשר עם ישראל, לא

השדים

מאחורי שתי המסיכות המפלצתיות, אותם חובשים בבאלי בני משפחת המת, במטרה להבריח את הרוחות הרעות, מסתתרות הפעם פניהן של שתי הישראליות (למטה) עמליה ארבל (מימין) ורות שמיר (משמאל), שהרחיקו עד לבאלי כדי להביא משם לישראל מוצגים של אמנות מקומית, שיוצגו בתערוכה שתיפתח בשבוע הבא.

ישיר ולא עקיף. הם בורחים מכל נציג ישראלי כמו מצרעת ואין מה לדבר בכלל על התרת ביקור של ישראלים במדינתם.

לאור כל זאת ימצאו, החל מהשבוע הבא, מאה מיליון האינדונזים את עצמם במצב קצת לא נוח. הם יצטרכו להסביר לידידיהם הערבים איך זמדוע ובאיזו צורה נפתחה פתאום בתל־אביב תערוכה של

בא להן לבאלי

אמנות אינדונזית, בה מיוצגים ציירים אינדונזים, בה מגגנים מוסיקה אינדונזית ומגישים לאורחים מאכלים נוסח אינדונזיה.

שינסו רק להסביר לשגרירי מדינות ערב בג'קרטה שימהרו להגיש מחאות רשמיות, שאין להם כל קשר עם התערוכה והם לא נתנו לה יד או אף אישור.

מי שסיבך את האינדונזים במצב לא נעים זה, שספק אם יצליחו להיחלץ ממנו, הן שתי ישראליות הרפתקניות, שיום אחד החליטו כי לא מעניין אותן שום דבר, ולא איכפת להן מה תושבת אינדונזיה על ישראל, הן מוכרחות לבקר באינדונזיה. לא בכולה, כמובן, ואף לא ברובה, אלא באחד מאייה הקטנים והבודדים, בבאלי. בא להן לבאלי וזה הוא זה.

למה דווקא באלי ולמה זה היה כל כך חשוב? זה קשה קצת להסביר. אם למשל, היו עוצרים אותן שוטרי המשטרה החשאית האינדונזית בנמל התעופה של ג'אקרטה וחוקרים אותן מדוע הן מוכרחות להגיע לבאלי, הם היו שומעים ודאי את הגרסה הבאה: „ראינו ציורי באטיק נפלאים של ציירים באליים, ששיגעו אותנו. החלטנו שאנחנו מוכרחות להגיע לאבלי, לראות אם זה באמת שם מציירים את זה ולקנות הרבה ציורים כאלה." אף מרגל בינלאומי לא יכול היה לבחור לעצמו כיסוי גרוע מזה.

למזלן הן לא היו צריכות לספר סיפור זה, שהוא אשר הביא אותן באמת לבאלי, לאף שוטר או חוקר אינדונזי. איש לא עצר אותן. מסתבר שאפילו בשביל ישראלי, להגיע כיום לבאלי, זה הרבה יותר פשוט ממה שזה נראה. צריך רק להעיז ולנסות.

מתחת להררי הגעש

שתי הישראליות הן בעלת הגלריה עמליה ארבל ועורכת־הדין רותי שמיר. הן ערכו בחורף האחרון מסע על פני מדינת המזרח הרחוק. באיזה שהוא מקום בדרך נפרדו דרכיהן. הם קבעו למפגש בבאלי. איך, אפוא ומתי, זה לא היה ברור. מה שהיה ברור שהן תפגשנה.

עמליה למשל, לקחה מטוס מתאילנד לאוסטרליה, כזה שעושה חנית ביניים בג'אקרטה. כיוון שהגיעה לג'אקרטה היה ברור לה שאותה כבר לא יוציאו משם. היא הסתתרה בחדר הנוחיות של נמל התעופה עד שהמטוס שלה המריא. ואז בכתה בפני פקידי נמל התעופה כי איחרה את המטוס שלה. באדיבותם הם היו מוכנים להעניק לה אשרת מעבר זמנית ל־48 שעות, עד שיבוא המטוס הבא. אבל בשביל זה היתה עמליה צריכה להציג את דרכונה הישראלי. היא סיפרה שהוא נשאר עם חפציה במטוס שיצא, ואז נתנו לה רשות להשאר בנמל התעופה עד שיגיע המטוס הבא לאוסטרליה. את אשרת הטרנזיט הטביעו על כרטיס הטיסה שלה.

שחור ולבנה

עמליה ארבל, בעלת הגלריה התל־אביבית, רוקדת עם יליד פיג'י, במסעה במזרח הרחוק, ממנו הביאה את תערוכת ציירי באלי.

באותו נמל־תעופה רכשה עמליה כרטיס טיסה בקו־אינדונזי פנים־ארצי, עד לדנפאסר, נמל התעופה היחיד שבאי באלי. שלוש וחצי שעות טיסה, קצת פחד מפני שוטרי חרש מקומיים, והיא כבר במלון הבינלאומי הגדול שבאי, אינטרקונטיננטאל. ואת מי היא מוצאת שם אם לא את רותי.

כך יכלו שתי הישראליות להגשים חלום שאורחים ישראליים רבים חלמו עליו אבל לא הצליחו לממשו. מה המיוחד שבאי קטן זה, שרובו הוא הרריי געש פרט לכמה רצועות חוף צרות ובלתי רצופות? מה הקסם האופף את שמו, מאז הוצג בפני העולם לראשונה בגירסה הקולנועית של המחזמר הסאכריני דרום־פאסיפיק?

יש לכך כמה סיבות, העושות אי קטן זה, שמדי כמה שנים מחים בו אלפים בהתפרצות הרי געש פעילים, לשונה מכל שאר איי הרפובליקה של אינדונזיה. תושבי האי הקדומים היגרו אליו מיאווה הסמוכה, בהביאם עימם את התרבות הייאווית הקדומה. מתישבים הודים שהחלו להתיישב באי בתחילת הספירה הנוצרית, הביאו לשם את תרבותם ואת הדת הברהמינית. כאשר ניצח האיסלאם את הינדואיזים במאה ה־16, הפכה משום מה דווקא באלי למקום מקלט לפליטי התרבות ההודית והיאווית. האיסלאם לא הגיע אליה. גם הכובשים ההולנדים של יאווה, לא התעניינו בגלל סיבות בלתי מוסברות בבאלי עד לתחילת המאה ה־20. גם אז

(המשך בעמוד 34)

עונשן של הפרוצות

זהו אחד הציורים שהובאו מבאלי, שם צוירו בידי אחד מציירי כפר האמנים המקומי. הציור מתאר את העונשים המצפים לפרוצות מבנות האי: תלייה על עצים עם הראשים למטה (למעלה משמאל), הסבעה במים (במרכז) ואונס בידי חיות טרף.

חגיגה למת

קבוצה של גברים צעירים מחוללת באחד משלושת ימי המשתה שעורכים למת בבאלי לפני שריפתו. זהו מעין ריקוד חרבות, כשהגברים המחוללים, לצרכי פולחן ולא למען תיירים שמבקרים במקום, לבושים בסארונגים משובצים. בבדים דומים מכוסים גם פסלי החיות של באלי.

תהלוכת הזוללים

שיירה של צעירות צועדת בבאלי אל מקום שריפת המת, כשעל ראשיהן קערות מלאות מאכלים, שנועדו להזין את קרוביו של המת במשך שלושת ימי המשתה שהם עורכים לו. בנות באלי, תמירות וזקופות, מצטיינות בעדינותן ובחינניותן.

(המשך מעמוד 33)

הם לא התערבו בחיי הילידים ולא שינו את אורחות התנהגותם.

כך נשארה באלי עד היום, שריד בלעדי של התרבות היאווית־הינדונזית הקדומה, אוצר בלום של טקסים, מנהגים, תרבויות, אמנויות ואמונות, שאינן קיימים בשום מקום אחר בעולם. לרבים מבני המערב המבקרים במקום נראית באלי כגן־עדן עלי אדמות, עם כל השיעמום הכרוך בחיים בגן־עדן כזה.

חגיגה למת

מספרת רותי שמיר: „קשה להסביר את התמימות והחינניות שבתושבים המקומיים. הם חיים בתוך נוף משגע בסגנון חיים פשוט, חסר מתחים, חיים שאין בהם אף מאחת הבעיות של האדם המודרני. זה מקום שלא מוכרים שם המבורגר או קוקה־קולה. מאות קופים מסתובבים שם באופן חופשי על העצים ובדרכים. אם יש לך בוטן ביד בטעות, זאת ממש סכנת חיים. מאות קופים עלולים להסתער עליו.“

רוב חייהם של הבאלינזים סובבים סביב ציר הדת. זוהי דת מיוחדת במינה, שאין לה שני בעולם, המורכבת מיסודות מאלזיים, הינדואים, ובודהיסטים. היסוד המרכזי בדת זאת, כמו בדתות אחרות בעולם הרחוק, הוא שהחיים אינם אלא הכנה והקדמה לחיים האמיתיים המתחילים עם המוות.

מספרת עמליה: „זה ממש לא יאומן. כשמישהו מת, כפר שלם מפסיק לחיות למשך שלושה ימים. כל מה שמתעסקים בו זה רק בפולחן המת.“

„הסתובבנו בכפרים בחיפוש אחרי ציירים מקומיים,“ נזכרת רותי, „הביאו אותנו למקום מקושט בדגלים. מורה הדרך שאל את המתאבלים, שעסקו בהכנות לחגיגה, אם איכפת להם שנצטרף אליהם. הם לא התנגדו. במשך יום שלם אחד הם עסקו בהכנת האוכל למשתה הגדול.

„זה התחיל בשירה כללית ובהצגות של תיאטרון בובות אינדונזי. זה נמשך בריקודים ובהצגות פולחן, כשהכל נעשה באווירה מרשימה של שימחה ועליצות. רק בסוף הטקס, ביום השלישי, מכניסים את גווית המת שהיתה מונחת בצד, במקום מיוחד, אל תוך פר מחוטב מעץ, רותמים את פר־העץ לעגלת־עץ ואז צועדים למקום השריפה שם שורפים את הגופה. את האפר מפזרים אחר־כך בים.“

עין־הוד באינדונזיה

לבאלינזים יש תחושה טבעית מופלאה לאמנות. ריקודי באלי מוכרים על פני העולם כולו. באותה מידה נפוצה ומתפרסמת גם מלאכת המחשבת המקומית. כפרים שלימים עוסקים בה. יש למשל, כפר, שכל תושביו מתמחים ביצירת תחריטי עץ. היום הם כבר חיים מזה. משווקים את התוצרת לג'אקרטה, משם היא נשלחת לכל קצוות העולם. אבל אין זה משום שבני הכפר התמסחרו. האמנות טבועה בחייהם מילדותם. חצרות הבתים בכפרים גדושים בפסלים מחוטבים להפליא.

במסעותיהם על פני הכפרים בבאלי הגיעו שתי הישראליות גם אל אובוד, כפר הציירים המפורסם של באלי. „זה עין־הוד המקומי,“ נזכרת עמליה. „התקבצו לשם ציירים מכל רחבי האי, שכל אחד מהם הקים שם בית־מלאכה ובית־ספר לציור.

„כל צייר משתה לעצמו אסכולה וחוג מעריצים ותלמידים משלו. אפשר לראות שם במשך היום גברים יושבים על הריצפה, לבושים בסארונג — החצאית האינדונזית — ומציירים. ילדים ונערים, יושבים אף הם ברגליים שלובות, ומציירים כשהמאסטר עובר ומשגיח על ציוריהם.“

אומרת רותי: „אספנו ציורים מכל מיני ציירים, מסגנונות שונים ותקופות שונות. מה שהבאנו איתנו זה תערוכה מייצגת של אמני באלי. זה דבר שחובבי אמנות אף פעם לא ראו ואין להם סיכוי לראות במקום אחר, אלא אם יצליחו, כמונו, להגיע לבאלי.“

בתוספת מוסיקה באלינזית שהביאו עימן ואוכל עשוי במתכונת באלינזית, מקוות עמליה ורותי לעורר את האהבה לבאלי בישראלים. אולי זה עוד יתפתח לאופנה. וכמו שפעם סיכנו את עצמם צעירים ישראליים כדי ללכת ולהגיע לפסגה, הם יתחרו עוד זה בזה כדי להגיע לבאלי.

במדינה

משטרה

עיסקות משטרה

תת־קרקעיות

יוסף כנעני חזר על טילונו מהצגה שניה בתל־אביב. בדרכו לביתו ברחוב ראש־פינה בעיר, עבר בדרך פתח־תקווה, עצר ליד רמזור ולפתע התנפל עליו מישהו מאחור, הפילו מן הטילון והחל דש בו באגרופיו.

כנעני בן ה־17 היה המום לרגע מחבטת הנפילה שספג בראשו, וכשהתאושש הבחין לתדהמתו כי החובט בו הינו שוטר.

הנער ראה את מיספרו של השוטר — 19336, ומאוחר יותר אף בירר את שמו — ציון כתר.

כמה עשרות סקרנים שנאספו במקום החלו צועקים לשוטר להרפות מן הנער. איש החוק הירפה ממנו, אחז במכשיר האלחוט והזעיק תיגבורת. הגיעה ניידת וכנעני הוכנס לתוכה.

„בניידת התברר לי סוף־סוף על מה היה הכל,“ מספר כנעני, „השוטר אמר לי שלא

צעיר מוכה כנעני
בלי עניינים בלי רפורט

צייתתי להוראתו לעצור. אני עד עכשיו לא יודע על מה הוא דיבר.“

כשביקש הנער לרדת מן הניידת ולהשיג לעצמו כמה עדים מבין קהל הסקרנים אמרו לו השוטרים לדבריו: אם תפתח את הדלת נשבור לך את כל העצמות.

זעזוע מוח. לתמהונו של הצעיר לא נלקח לתחנת המישטרה. הניידת נסעה לבניין כל־בו שלום, שם נכנסה לחניון התת־קרקעי ונעצרה. לאחר חקירה קצרה, בה חזר כנעני והדגיש, כי לא ראה כלל את השוטר שהכהו עד לרגע בו הופל מן הטילון, אמרו לו השוטרים לדבריו: אנחנו מוכנים לוותר לך על כל העניין. אם אתה לא תעשה עניינים מהמכות, אנחנו מבטלים לך את הרפורט.

כנעני לא הסכים, ובו במקום גרשם נגדו דו״ח על אי־ציות לשוטר. „אחרי זה הם שיחררו אותי,“ מספר כנעני, „והלכתי הביתה.“

בבית גילה האב, נכה צה״ל, ראיית נולד, ולקח את הבן מייד לבדיקה רפואית. ד״ר ברגר קרונין שבדקו גילה חבטות בחלקי גוף שונים וזעזוע־מוח.

עתה ממתינים האב ובנו כשתוצאות הבדיקה בידיהם, להזמנת בית־המשפט לדיון בתלונה המישטרתית.

חדש!
HAIR-UP
מחזק ומבריא את השער
היר-אפ HAIR-UP
* עיצר נשירת שערות
* מרענן ומשחרר מחדש את שורשי השיער
* מספק ויטמינים חיוניים לשורשי השיער
* מונע קשקשים, מחליק ומבריק השיער
HAIR-UP אינו תכשיר קוסמטי
HAIR-UP הינו תכשיר מדעי
להשיג בכל בתי המרקחת
מפיצים: מדיקט בע״מ, תל־אביב, טל. 286402

פרסום אתגר בע״מ

NATIONAL בירושלים:
כתיבה כמכונה — חודש!
קורספודנציה, קצרנות, פנקסנות,
(בפיקוח משרד העבודה):
ביה״ס „הפקיד״, י. פורמן, בצלאל 18.

מרכז עדשות מגע
„גרוזובסקי — אישון לנם״
CONTACT LENS CENTER
תל־אביב, רח׳ שניאור 7,
טל: 50220 — 58046
שעות קבלה 17—9
נשמח לשלוח חוברת הסברה לפי בקשה.

ביטוח שנתי לטלוויזיה
—.30 ל״י
כולל מנורת המסך, כולל מיסים
סיגנל
אלקטרוניקה
רח׳ החשמל 4, תל־אביב,
טל. 625459, 615362

דנון
SCHAUB-LORENZ
מקלט הטלויזיה הטוב בעולם!
מחלקה מיוחדת לשרות ולמכירה לעולים חדשים פטורים ממס.
הסוכן הבלעדי לישראל:
כנורי בע״מ
ת.א. רח. פרץ 4

היעדת?
שאצל שורץ הסיטונאי
תוכל לקנות הלבשה במחיר סיטוני
רח׳ החכמת 4—2 ירושלים
לרשותך
מחלקות: לנשים שמלות, מכנסיים, חולצות.
לילדים הכל
ולגברים חולצות ומכנסיים.

ד"ר שפירא ומר ישיש

(המשך מעמוד 31)

אך משום מה בערה בו חמתו של שפירא להשחית למשמע דברים אלה. הוא עלה על הדוכן והכריז בזעם שיש צורך בחוק להענשת המבזים את כבוד הכנסת, ושאותו קטע של דברי היה ביזוי כזה.

מובן שאחרי שנרגע, נוכח לדעת שזוהי שטות גמורה. אבל תופעה זו חזרה פעמים רבות, ולאו דווקא בקשר עימי.

שפירא מסוגל להתרגז ולזא פי־כה פשוט, להתלהט תוך רגע, ובמצב זה להשמיע דברים ולהשיא עצות הגורמות לשערוריות. רוב עצותיו הגרועות לממשלה צמחו על רקע זה.

הדבר מוזר שבעתיים מפני ששפירא הוא בלי ספק אדם נבון בהרבה מן הממוצע. איש חכם, ולפעמים גם איש פיקח.

נסיבות נפיתתו היום סופה של עזילה, שיכלה לשמש חומר למחזאי.

מקורה בעסק־הביש הגדול — אותו מאורע טראומאטי, שכמעט כל בעיות המדינה מאז קשורות בו, איכשהו. כאשר התלקחה פרשת־לבון, דרש בן־גוריון למנות "ועדת־חקירה מישפטית", שתקבע "מי נתן את ההוראה".

בן־גוריון אינו מישפטן, ודרישתו היתה מבולבלת. לא היה קיים במדינה מוסד שאפשר היה לקרוא לו "ועדת־חקירה מישפטית". לפי החוק, אפשר היה למנות סתם ועדת־חקירה, אך זו לא היתה "מישפטית", אלא חלק של הרשות המבצעת. לא יכול היה להיות לה מעמד שיפוטי.

בן־גוריון לא קיבל הגיון זה. הוא פוצץ את הממשלה ב־1961, וכעבור שנתיים פרש בכלל מן הממשלה, כדי לפוצץ גם את מפא"י. בשיא הדראמה, נתבע לדין מיפ־לגתי.

נגדו, כנציג התביעה, הופיע יעקב שימשון שפירא.

שפירא היה נתון במצב של מילחמה עם בן־גוריון מאז 1955, כשהכריח אותו בן־גוריון להתפטר מן הכנסת, על רקע עיסקה פרטית. (שפירא גבה שכר־טירחה מ־חברת נפט בצורת מניות, ואלה עלו בערכן בצורה מסחררת כאשר נתגלה שם נפט. זה היה שכר־הטירחה העצום הראשון שנודע ברבים, וגרם להלם.) לאחר־מכן תקף שפירא את בן־גוריון בצורה חריפה בפרשת גירוש המרגל היהודי־האמריקאי סובלן, ש־התאבד אחרי שהוסגר לאמריקאים בצורה בלתי־חוקית. כשפרצה הפרישה, הסביר שפירא שבן־גוריון אינו יודע על מה הוא שת, בדברו על "ועדת־חקירה מישפטית."

מישפט־החברים של בן־גוריון היה סוער. בשיאו נעלב והתפרץ שפירא, וקרא לאנשי בן־גוריון בשם "גיאו־פאשיסטים".

היה זה אחד הביטויים הרבים שנפלטו מפיו של שפירא ברגע של התרגשות, ושעליהם התחרט בוודאי למחרת היום. אולם לפסוק זה היו שתי תוצאות הרות־אסון בשבילו.

■ ■ ■

התוצאה האחת היתה "חוק ועדות־החקירה".

אחרי בחירות 1965, סולק במפתיע שר־המישפטים דוב יוסף, בצורה מעליבה ביותר. ברגע האחרון ממש הוקפץ ממקומו, בעילית רשימת המערך, לסוף הרשימה. זה היה רצח פוליטי בדם קר.

הדבר נעשה כדי למנות כשר־המישפטים את שפירא, שלא נכלל ברשימה לכנסת. לדעת רבים, היה זה פרעון של שטר מצד אשכול וגולדה, על חלקו ב־מישפטי־החברים נגד בן־גוריון.

כשנכנס שפירא לתפקידו, עמדה לנגד עיניו משימה שהוא התמסר לה בלהט. הוא רצה ליצור מיסגרת חוקית ל"ועדת־חקירה מישפטית", מתכונת שהיתה מאפשרת את סיפוק דרישתו של בן־גוריון, אילו היתה קיימת בימי הפרשה.

היתה זאת מעין הצטדקות, או

שפירא נושא את נאום־ההתפטרות שלו
"גיאו־פאשיסטים" — פסוק ונקמה

בקשת מחילה, או פיפוק צורך פסי־כולוגי מסוכך אחר.

כך נולדה יצירתו העיקרית של שפירא בתפקידו כשר־המישפטים: "חוק ועדות־החקירה", כשהציג אותה בפני הכנסת, היה ברור שזה ה"בייבי" שלו, עניין שהקדיש לו את כל כוח אישיותו. הוא נאם עליו שעות.

אחרי דיונים ותיקונים, נתקבל חוק זה. הוא יצר מוסד של ועדת־חקירה, שהיה בעיקרו חלק של הרשות השיפוטית. הממשלה היא הקובעת אם יש צורך בוועדת־חקירה בעניין מסויים, אך הרכבת הוועדה עצמה מסורה בידי נשיא בית־המישפט העליון, ובראשה — עומד שופט בכיר. (סיעתנו דרשה שהכנסת או בית־המישפט יקבעו גם אם יש צורך בוועדת־חקירה על נושא מסויים.)

חוק זה קבר את שפירא. לזא היה קיים החוק, לא היתה קמה הדרישה למנות ועדה בעניין "נתי־בי־נפט", ולא היתה קמה ועדת־ויתקון. איכשהו, בצורה עקיפה מאוד, גרף אותו בן־גוריון לחורבנו.

■ ■ ■

התוצאה השנייה של אותו פסוק ("גיאו־פאשיסטים") היתה ישירה יותר.

אמנם, כעבור שנים השלימו שפירא ובן־גוריון ביניהם. אחרי הכל, הם היו שייכים לאותו דור, לאותו הווי, לאותו רקע מיזרח־אירופי.

אולם נערי בן־גוריון, והנעזרים אליהם, לא סלחו ולא שכחו. הם ארבו לאיש.

כשפרצה שערוריית נתיבי נפט, באה ההזדמנות. רוב הטענות נגד שפירא היו נכונות. אולם הן לא היו מגיעות למימדים כה קיצוניים של השמצה אישית, לולא היו עשרות אנשי־ציבור ועיתונאים, חסידי־רפ"י־לשעבר, צמאים לדמו של שפירא.

הם התנפלו עליו כשם שחבורת זאבים מתנפלת על אייל זקן, וקרעת אותו לגזרים.

יכולנו להצטרף לחבורה וללקק את הדם. לא היה לנו שום עניין בכך. איננו שייכים לקבוצות של נוקמים, על רקע השינאות האישיות שבתוך המימסד.

התפטרותו של שפירא אינה משנה דבר. כי המימסד נשאר במלוא אי־הדרו.

צרור ברכות! הישגת את מטרתך, אפילו אם בדרך הקשה. אך הבט אחורה: הדרך בה עברת רצופה גוויות רמוסות על־ידך, ופגרים בחם התעללת ללא־רחם. לא תמיד הקשיחות במקומה, טלה! מעט אנושיות בכל מעשיך, תגדיל את חוג מכריך, ובעיקר את המיספר הזעום של אלה אותם אתה מכנה "חברים". הנערה בלבן, אותה פגשת בשפת־הים, או בבית־הקפה, היא נערה כלבבך.

* * *

שבוע מצויין — אם תדעי לנצל אותו ואם לא תנטרלי את עצמך, מתוך דווקאיזם. הכוכבים מבשרים על פגישות־לב ופגישות־כיס, ובשני המישורים — על הצלחות קטנות וגדולות. אתה יכול למצוא עצמך, לפתע, במצב חדש בו לא רצית. בדוק אותו מחדש. אתה עלול לגלות משהו חדש.

* * *

חודש חזק ומלא התנגשויות המתחיל ב־שבוע אלים, ממש. אל תריב, למען השם: אתה יכול לגרום לאדם לא שלילי ביותר נזק רציני מאוד. ואל תיכנס לתאונות: אתה עשוי לגרום לאסונות, מבלי להתכוון לכך. אבל אין ספק שלא תוכל להימנע מכל מיני סיכסוכים אי־שיים, במישור הכלכלי, האישי והאינטימי. ייתכן גם משפט לא סימפאטי, שאפשר לפתור רק בעזרת הבנה והתחשבות. גלה השבוע הבנה והתחשבות! זה כדאי.

* * *

לא השבוע! שום טירלים! לא לנסוע! מעבר לזה — הכאב עדיין לא פג וקשה לך לשכוח: נסה לפחות ללמוד לקח. ואם יצאת בשלום מן הסבך הקודם — זכור שנכונו לך עדיין פיתולים רבים, עד שתראה את האור. פרנסה חדשה, או מקום עבודה חדש, עשויים להרים את המוראל. קניות קטנות מוכיחות את עצמן — בתנאי שלא תעשי חובות. לבשי תכלת ולבן והיי סבלנית, אם כי גם לסבלנות יש גבול. אבל זה ישתלם.

* * *

כוכוח־התרגל — כן כוח־האהבה: שניהם מושכים אותך לפסים בהם התרגלת ללכת, בעבר, גם שעה ששברת את הראש בנתיבות הללו עצמם. במילים אחרות: אתה עלול להיכנס לאהבה בלתי־נוחה, בלתי פוריה, מתסכלת — ולהיכנס אליה עם הראש והרגליים. זכור שהאיש שנפגש בדרכך אינו כפי שאתה רואה אותו בעבר — זאת אומרת, אם אתה בכלל מסוגל לראות ולחשוב. מעט דיאטה והרבה שינה יעזרו להתגבר על בעיותיך.

* * *

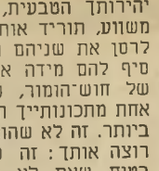
לא אגיד לך להשוויץ, אבל קצת פירסומת עצמית צנועה לא תזיק בכלל למעמדך. ואומנם, השבוע הוא המתאים ביותר לעסוק בעמדתך הציבורית או בייחסיך עם הסביבה, בן בתולה. פרשה נשכחת עלולה להתעורר אותך, בת בתולה, בצורת מיכתב, מיסמך או רכילות המגיעה מהרחוב. אי־אפשר להימנע מזה וכן אין להתעלם מזה. אבל מאידך־גיסא מסולן להגיב בזעם. היי שקולה ונדיבת־לב. אל תצאי ביחידות.

התחזקי בת גדי, — לפניך שבוע קשה במיוחד. אל תנסי להתמקד מהאתגרים שיהיה עליך להתגבר עליהם. מעט שכל־ישר, הרבה אומץ־לב ועוזרות, יעזרו לך לדלג על פני המשוכות, ויגרמו לך, בסופו של דבר, המון נחת־רוח על הישגיך, שלא יהיו מבוטלים כלל. אל תוותר!

הקסם האישי שלך יסייע לך להיחזק ממצב מביך. הדימיון הפורה בו חנן אותך מזלך עשוי להיראות השבוע בעיני אנשים מסויימים כהפרזה בת־פיסת המציאות. עליך להישמר מלהיות אכזר כלפי אחד האנשים הקרובים אליך ביותר. אכזבה ריגשית תימוג ותיראה באור שונה. בת דלי — לבשי צבעים כחול בהיר.

* * *

אם הסתבכת בבעיות משפחתיות, בת דגים, לא תמצאי את הפיתרון לצרות, השבוע. להיפך: עד ליום ה' בסוף השבוע, תיכנסי יותר ויותר עמוק להתחייבויות ולסידורים משפחתיים. מצד שני — כל מה שנוגע לאירגון עיסקי או מיקצועי עולה יפה. בת דגים — לבשי ורוד ואל תגזימי באכילה.

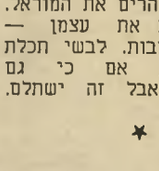

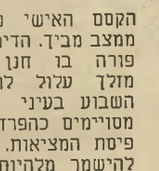

KISS ME
מעתה גם בישראל

מפעלי "עץ הזית" גאים להגיש את ההישג המהפכני החדש בתחום משחות השיניים KISS ME. משחת השיניים הרב־תכליתית. השונה מכולן.

KISS ME זוכה להצלחת שיא בארה"ב. בגרמניה המערבית ובשבדיה!

KISS ME משחת השיניים החדשה – האדומה – השקופה.

KISS ME משחת השיניים שטעמה קל ועדין ויעילותה מירבית.

KISS ME משחת השיניים השונה מכל האחרות בטעמה ובתחושה שהיא מעניקה לך.

KISS ME משחת השיניים היקרה יותר והשווה הרבה יותר!

עץ הזית

כשר

כרסום כלד/צלום איתמר

רחל מרחלת על כל העולם

הלך הסרסור אצל הזונות

„בחיים שלי לא הייתי אצל שארמוטה, ולא אהיה. זה לא בשבילי.״

כשגבר רגיל מכריז הכרזה כזו, זה יכול עוד להיראות נורמלי, גם אם תמוה. וכי בשביל מי נוצרו השארמוטות — פרוצות בלע״ז — אם לא בשביל הגבר?

אבל כשסרסור זונות מצהיר כנ״ל — זה כבר סתם לא מובן. אם לא הוא — אז מי? ובכלל, מה יש לו נגד השארמוטות? וכי לא עליהן פרנסתו?

מאליו מובן שהסרסור המכריז הכרזה כזו, איננו יכול להיות רציני.

ואכן, הוא באמת לא. זהו בסך־הכל שיק כיצד באמת צריך סרסור לנהוג בבתולותיו. והיו אפילו קומץ שסתם השתכנעו ממישחקו, הציעו לו להיות סרסור גם אחרי הסרט. אושיק הודה באדיבות, הבטיח לחשוב על זה.

הסרסורים האמיתיים, זאת אומרת — היו דווקא פחות ביקורתיים, טענו שאושיק בסדר גמור, ואם היה רוצה, היה יכול לב־נות לו עתיד במקצוע. רק פעם אחת נח־רדה נפשם המקצועית: היה זה כאשר או־

אושיק לוי

אושיק לוי, שנכנס לתפקיד הסרסור ל־צורך הסרט ז׳אקו והיצאניות. ואם להס־תמך על הצהרת הבתולין שלו, הוא לא נכנס לתפקידו ברצינות. איך אפשר אפילו לשחק סרסור — בלי להיות אצל שארמו־טות? או לפחות אצל שארמוטה אחת? או הכי לפחות — אצל סתם זונה?

טוב, אבל מי אני שאלמד שחקן גודע כיצד לעשות אינ־טרפרטציה של תפ־קידו?

אושיק, כדי להי־כנס לתפקיד, ירד לשטח גמל תל־אביב ז״ל, שם הוס־רטו כמה סצינות־חוץ. השארמוטות האמיתיות הפועלות בשטח מתו מצחוק, כאשר ראו את ה־סרסור הזה ואת ה־זונות שלו. ובייחוד כאשר שמעו את ה־דיאלוגים. זה כבר הרג אותן בכלל, והן התנדבו מייד ללמד את השחקנים פרק בהילכות סלנג מיקצועי.

השיעור היה קצר וחריף. מישפטים לדוגמה: „אל תח־טט לי את השכל.״ „וואלה, חרא, תז־דיין מפה.״ „אפוצץ לך את הפרצוף ואוציא לך את ה־עיניים.״ וכן הלאה.

מיספר יצאניות, קנאיות יותר לכבוד המקצוע, אפילו הת־נדבו ללמד את או־שיק כיצד באמת צריך סרסור לנהוג בבתולותיו. והיו אפילו קומץ שסתם השתכנעו ממישחקו, הציעו לו להיות סר־סורן גם אחרי הסרט. אושיק הודה באדי־בות, הבטיח לחשוב על זה.

הסרסורים האמיתיים, זאת אומרת — היו דווקא פחות ביקורתיים, טענו שאושיק בסדר גמור, ואם היה רוצה, היה יכול לב־

שיק, לצרכי התפקיד, שלח ידו לכיסו, הו־ציא משם ערימת שטרות קטנה, כדי להע־ניק קצת לאחת מבנות עדרו.

אחד הסרסורים, העובד בשעות היום כ־מלצר, ומשתכר 30 ל״י ביום, קרב אליו בהתנצלות, והסביר לו שסרסור לא יכול לשלוף ערימה כזו דקה — זה בושה למק־צוע. כהדגמה, שלף המלצר הסרסור את הערימה האישית שלו. היו בה 100 הרצלים.

מי ינחם את נחמה!

זוכרים את **נחמה הנדי** המפורסמת? כוכבת **בצל ירוק**, הזמרת הישראלית הפו־פולארית — נו? זאת שהחליפה את שמה פתאום ל**הילנה**, במקום נחמה — או, זוכ־רים. יופי.

אם כן, החדשות האחרונות ממנה אינן דווקא הכי מעודדות. הלנה, לריענון זיכ־רונכם, עזבה את הארץ לגרמניה חודשים ספורים אחרי מלחמת ששת הימים. שם, היא התאהבה בבחור גרמני. הבחור היה צעיר ממנה די הרבה, אולם לעומת זאת היה כנראה אחד מהלמד־ווניקים. הוא נימ־נה על כת דתית שדוגלת בצדק, בחיי צנע, בפשטות הלבוש, האכילה, וההתנה־גות. במיעוט נכסים, וכדומה. בקיצור, לא בדיוק הטיפוס שהיה מצליח לקבל ג׳וב בנתיבי נפט, או בכלל להצליח ולרכוש ידידים בחברה הישראלית.

עד כאן, עוד לא כל כך נורא. מה שיותר חמור, זה שהלנה נדבקה ממנו, והחלה מאמינה באותם עקרונות.

התוצאה: היא חדלה להופיע, לרדוף אחרי הכסף והתהילה. במקום זה, החלה רודפת אחרי הצניעות והפשטות.

אלא שזה התגלה כלא כל־כך פשוט. כי מפשטות לבד קשה קצת לחיות, אפילו בפשטות, ולאכול, אפילו בצימצום. מה גם, שבינתיים הפכה הלנה לאם לשני ילדים קטנים. (על זה כנראה אין איסור בצווי הדת הזאת). והדיווחים הם, שכולם פחות או יותר רעבים ללחם.

הלנה הנדי

אם זה נכון — אז חבל. כי בשביל מה יש לה את הארץ, אם לא כדי לחזור אליה — ולהתקבל בה בזרועות פתוחות?

הדיווחים הם גם שנשבר לה מכל העסק, והיא היתה רוצה מאוד לחזור לארץ, אבל לא מעיזה, במצבה.

סתם משמיצים

במשך שנים, חיכו אפילו ידידיהם הטו־בים ביותר של הדוגמנית **זיוה שמרת** ובעלה הארכיטקט, **שמריהו**, לגירושיהם של השניים. אפילו הולדת בנם, כיום בן חמש, לא עזר. כאשר התגרשו לפני כשבועיים, לאחר 10 שנות נישואין, קיבלו הכל עובדה זאת כמובנת מאליה.

אין זה סוד שמזה כשנתיים מנהלת

גירושי הארכיטקט והדוגמנית

זיוה, אחת מדוגמניות־הצמרת הוותיקות, שזכתה בתואר סגנית מיס־עולם לפני כ־עשר שנים, רומן עם **בעל סוכנות יבוא** מפורסם, שדאג למלא את אצבעו־תיה בטבעות־יהלומים, וקנה לה אוסטין לבנה עם גג אדום.

מובן שהיבואן העשיר הוא גם נשוי, ומובן שאשתו לא ממהרת לתת לו את הגט המיוחל. מה שעוזר לזוג לעבור ב־ימים קשים אלה, היא דירת שלושת החד־דרים בשיכון בבלי בצפון תל־אביב, אר־תה השאיר לה בעלה של זיוה כמתנת־גירושין.

עכשיו כבר מותר לגלות. כל זמן שהיא היתה בארץ, לא היה נעים. עכשיו, ש־היא כבר מזמן שכחה שהיא היתה כאן, אפשר לספר את האמת: **מיה פארו**, הנוראית בבנות־הכלבה, איננה אלא כבש בעור של נמר.

כאשר היא הגיעה לארץ, עשה כל מי שרק יכל שמיניות באוויר, כדי להגיע לחברתה של פארו. השמועות עליה היו חד־

מיה פארו ובעלה

משמעיות: למרות שכבר התגרשה מ**פרנק סינט־רה**, היא נשארה איומה כמו בתקופת נישואיה לו — וכמו לפני כן, למען האמת. בניגוד להופעתה הבתולית, יש לה לקסיקון שלא היה מבייש זונה בשוק הפישפשים.

ולא רק כשהיא מקללת, אלא גם סתם תוך כדי שיחה. צורות ההתבטאות המגעילות והמאוסות שלה הן פרח נדיר בלשון השוק — ושבעתיים כך כאשר הן יוצאות מפיה של דמות קדושה כזו.

לזה בדיוק ציפו גם כ־15 ברי־המזל, שנאספו ביום השני לפני שבועיים בביתם של הפסנתרנית **רותי מנזה** ובעלה, השחקן **אלברט כהן**. רותי ערכה למיה פארו ולבעלה ארוחת־ערב חגיגית. הקשר: בעלה הנוכחי של מיה ואבי תאומיה, המנצח **אנדרה פרבין**, הגיע לישראל כדי לנצח על ה־פילהרמונית — שרותי מנגנת בה. המנצח קיבל את הזמנת הפסנתרנית, והגיע עם אשתו המפורסמת לארוחה.

והעסק היה אכזבה אחת גדולה. אירוע יותר תר־בותי, מנומס ונורמלי — לא יכול היה להתארע. כולם ישבו בצורה מסודרת על כיסאות ופיטפטו בחביבות, כשהם נהנים מחומוס, גבינות, ושאר נפ־לאות המטבח הישראלי הנודע. רק זוג אחד התעקש לשבת על הריצפה — המנצח ואשתו. הם הסבירו שהם תמיד יושבים על הריצפה.

גרושתו המפורסמת של פרנק סינטרה הגדול נר־אתה כמו סתם בחורה. לבושה בשימלה לבנה פשו־טה, מאופרת קלילות, ורחוקה מאוד מלהיות זו־הרת. פרבין היה סתם בחור סימפטי, ושניהם הח־זיקו יד ביד כמו כל זוג רומנטי רגיל. וכשהחלה השי־חה קולחת, מה הם עשו? שלפו את צילומי התאו־מים שלהם.

אבל כל זה עוד לא היה כל־כך נורא. הגרוע מכל היה, שבמשך חמש שעות תמימות, לא נשמעה מפיה של הנערה האיומה אפילו קללה אחת לרפואה.

סיכמה את האכזבה רותי מנזה: „אם הייתי רו־אה אותה ברחוב, לא הייתי מסובבת את הראש. וכל השמועות האלה עליה — הכל בלוף.״

למרבית המזל, היא לא הוסיפה את המישפט המפורסם: „מה פרנקי מצא בה, בעצם?״

„היא דומה לי ממש כמו שתי טיפות מים," אמר בעל

הבת נולדה האהבה מתה

אילנה דיין

ירח־הדבש של אילנה נמשך גם כשגברת ואז־דיאס החוקית, אביבה בת העדה התימנית, אשתו של יהודה מזה 7 שנים ואם לשני ילדיו, הצטרפה אל בעלה בהולנד. יהודה מימן טיסה של אילנה אל אחותה בלונדון. לאחר הביקור בלונדון, שיכן אותה בבית ידידים הולנדים, היה בא לבקרה כל יום, כשהוא משאיר את אשתו החוקית עם משפחתו.

„הוא היה פשוט נפלא," נזכרת אילנה, „ואני התרגלתי למצב שהוא נשוי. התחלנו לתכנן את החיים כשנחזור ארצה. ואני הלכתי ללא פחד לקראת חיים של אם בלתי־נשואה. יהודה נתן לי אהבה ויחס נהדר. ידעתי אמנם שמשפחתי והחברה יחרימו אותי, אבל לא היה איכפת לי כלום. החיים שהיו לי עם התינוק שיוולד, ועם יהודה, נראו לי מעל ומעבר לכל

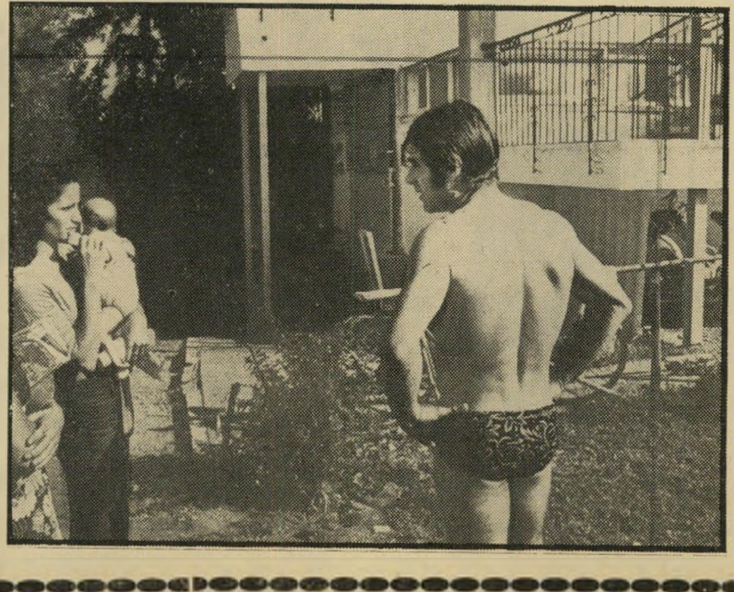
האשה החוקית

אביבה ואז־דיאס, אשתו של בעל המכון איימה במכות על הצלם, שהצליח לצלמה בהחבא תמונה זו.

ראשית הרומן וסופו

הזוג הסתרי דיין — ואז־דיאס בתחילת הרומן הלוהט (למעלה). הצילום נעשה בעת הטיול המשותף באירופה. למטה: אילנה דיין ובתה התינוקת, בבואם לבית המאהב לשעבר (בבגד־ים) לדרוש את 50 הלירות השבועיות שעליו היה להכניס לחשבון הבנק.

יהודה ואז־דיאס הוא מומחה לקרבות־מגע: ג'ודו, ג'יו־ג'יטסו וקראטה.

אילנה דיין היא צעירה דקת גוף, וכל קרב מגע בין השניים אחריתו נחרצה מראש.

היא: צברית יפהפיה בת 23. הוא: יפהפה. יליד הולנד, בן 32.

מספרת אילנה: „הכרנו באביב שנה שעברה בכפר־המכביה, שם עבדתי, ראיתי אותו והוקסמתי ממנו. היופי שלו הוא שהקסים אותי. הוא היה עם בחורה, אך העיניים שלנו נצמדו ואני ידעתי שהתאהבתי. לא ידעתי אז שהבחורה שהיה איתה היא אשתו. ראיתי מהצורה שהסתכל עלי, שהוא נורא התרשם ממני. לא טעיתי. הוא עזב את המקום עם הבחורה, חזר לבד וניגש אלי. כבר באותו הערב יצאנו יחד למסעדה וככה זה התחיל."

זה נמשך בששה שבועות סוערים של פגישות קבועות יומיומיות. היא לא חשדה שהוא נשוי והוא לא סיפר לה על כך. כשסיפר, „כבר הייתי מטורפת אחריו ולא היה איכפת לי כלום. העיקר שנהיה יחד," מעלה אילנה זכרונות ופניה מתחיירכות לפתע.

ואז סיפר לה אהובה בעל השרירים, שהוא נוסע למספר חודשים לחוץ־לארץ. „זה היה נורא, הכל החשיך פתאום. עד אז הכל היה ורוד. היינו כל הזמן יחד. לא יכולתי לסבול את המחשבה להיות בלעדיו.

„אבל הוא תיכף אמר," ממשיכה אילנה, „אל תתרגשי, אני לוקח אותך איתי." הפחד הרגעי פינה מקום לגל של שמחה.

התחלה נהדרת וסוף נורא

זוג המאוהב יצא יחד לקניות שלפני הנסיעה. יהודה ואז־דיאס, שהמכון לג'ודו שלו הוא מן הידועים בארץ, הכין לאהובתו בגדי נסיעה לתפארת.

הם נסעו להולנד, לבקר את משפחת ואז־דיאס. בדרך התעכבו בכל ערי הבירה של אירופה. יהודה היה רחב־לב. הוציא על אילנה ממון ברכישת בגדים, תכשיטים וקישוטים שונים. אילנה גילתה בינתיים שהיא בהריון.

„מההתחלה לא התכוונתי לעשות הפלה," היא קובעת, „אני עקרונית נגד הפלות ואמרתי לו את זה. בהתחלה הוא בכה עם דמעות בעיניים. אך בסוף התגבר וקיבל את העובדה שיוולד לי ממנו תינוק. קבענו אפילו שאם תהיה זו תינוקת, נקרא לה על שם אמו זכרונה לברכה — פלורה.

דבר אחר. כמובן שאז לא תיארתי לעצמי שהסוף יהיה נורא כל־כך."

יהודה היה באמת נהדר. כשחזרו מאירופה, שכר לאילנה דירה בת שני חדרים, בגבעתיים. החוזה נעשה בינו לבעל־הבית והוא ששילם, באופן סדיר וקבוע, 350 ל"י שכר דירה חודשי. הוא גם שריהט את הדירה והכין חדר עליו, כולל ארון מלא לבנים ובגדים לרך שיוולד.

סצינת האשה והפילגש

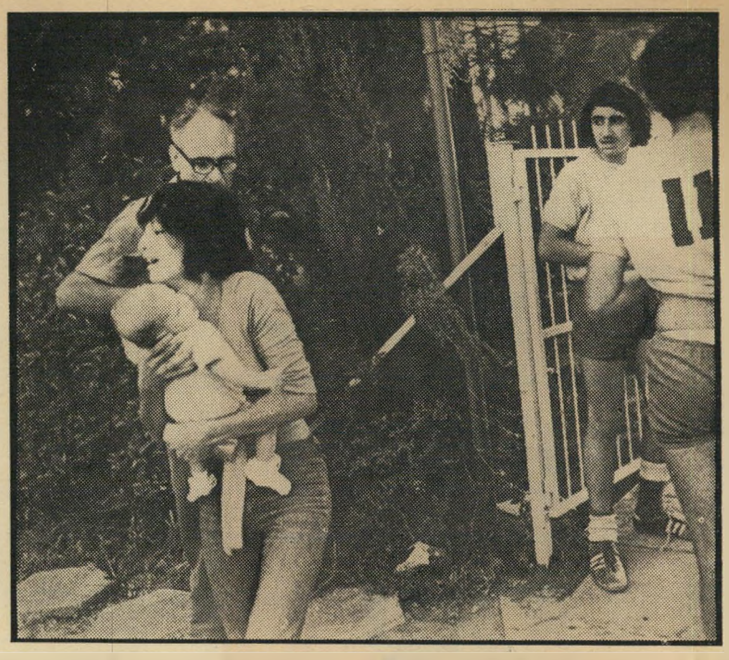
היא המשיך לבוא באופן סדיר וקבוע כל עת ההריון. בחשבון הבנק שפתח עבור אילנה, אהובה הנשוי, היה תמיד כסף. גם בביקוריו הסדירים היה משאיר לה מזומנים. „שיהיה בבית," אמר.

„אני חייתי כמו נסיכה" מספרת אילנה. „יהודה הוציא עלי בחודש בסביבות אלף לירות. הוא קנה לי בגדי הריון יפים, והיה נותן לי אפילו את מכונית הספורט שלו."

החיים הנסיכיים של אילנה דיין נמשכו עד שבועיים לפני הלידה. אז נכנסה בסערה האשה החוקית, אביבה. „זה היה ממש כמו ברומנים," מחייכת אילנה במרירות. „היא ערכה לי את כל הסצינה הבאנאלית של אשה לפילגש של בעלה. היא צעקה עלי וקיללה אותי והוציאה לי את צילומי הילדים שלהם."

אך הקללה הממשית ירדה על אילנה, מצד הגבר. שבוע לפני הלידה, נעלם לחלוטין. גם חשבון הבנק שלה החל להתרוקן. משפחתה החרימה אותה מרגע בו ידעו על הריונה. וכך, בודדה ונעזבת אחזוה צירי הלידה. ללא ליווי הגיעה לבית־החולים בקריה, ילדה את התינוקת עדית. היא זכרה אמנם שהשם שיועד

השרירים, וזנח את האם ואת בתו ה"לא־חוקית"

"זאת הילדה שלנו!"

צעקה אילנה דיין בפתח הווילה של יהודה ואז־דיאס. מאוכזבת וסובלת חרפת רעב, הגיעה בסוף השבוע לבית מאהבה־לשעבר, בבקשה כסף לכלכלת התינוקת ולעצמה. היא נתקלה בחומה של אדישות ונתקפה בהיסטריה בכניסה לבית.

בת ללא־נשואין

"הדבר היחידי שנשאר לי זאת הילדה שלי, עידית," אומרת אילנה דיין בחבקה את בתה בת שלושת החודשים, אשר אביה, למרות שהכיר באבהותו, מנסה לצאת מהעניין בזול.

המאהבת

אילנה דיין באחת משמלות הערב ש־קנה לה מאהבה הנשוי. מאז הלידה נאלצה למכור שמלות וקישוטי דירה כדי להתקיים.

לתינוקת היה פלורה, אך החלה להבין כי הכל נגמר עם יהודה.

אדישות לא מובנת

חברה אחת באה לבקרה בבית־החו־לים, אותה חברה טלפנה לאחר מכן לבית ואז־דיאס, הודיעה לאביבה האשה החוקית על הלידה. תגובתה של אביבה: "אל תבלבלי את המוח."

האחיות בבית־החולים ניסו לשכנע את האם הטריה למסור את ילדתה לאימוץ. אילנה התנגדה. יהודה הופיע לביקור קצרצר בבית־החולים "והיה קר כמו קרח, פשוט אדיש." אילנה שקעה בדכאון. שבו־עיים אחרי הלידה, משלא שמעה מיהודה דבר, ניסתה לשים קץ לחייה.

אחותה, המתגוררת בערד, הגיעה לבי־קור, ראתה את המצב ולקחה את אילנה והתינוקת לערד. ששה שבועות הסתו־ببה אילנה כרוח רפאים. דמות יהודה, כפי שהיה בעת הביקור בבית־החולים, ריחפה מעליה כסיוט. "לא יכולתי לתפוס את האדישות שלו."

אחותה וגיסה התקשרו למכון הג'ודו, שכנעו את יהודה לנסות ולישר את ההדו־רים. הפגישה בין אילנה ליהודה התקיימה באשדוד בנוכחות הגיס. יהודה חתם על הכרה באבהות והציע הסכם, לפיו ישלם לאילנה 150 ל"י לחודש שכר דירה ועוד 200 ל"י לתינוקת, עד מלאת לה שנה.

אילנה לא הסכימה, שכר דירתה בלבד הגיע ל־350 ל"י. "האדישות שלו הרגה אותי, הוא אפילו לא רצה לראות את בתו," מתכעסת.

נערך נסיון התפשרות שני, בבית אביה בקרית־אונו. הפעם ראה ואז־דיאס את בתו, לקחה בידיו ואפילו אמר "היא דומה לי שתי טיפות מים," אך מהצעתו הקודמת לא זז.

אילנה החלה להזדקק לתרופות הרגעה. מחוסר כסף למחיה הוציאה למכירה את בגדיה היפים וקישוטים שונים בדירתה. יהודה הבטיח וקיים דבר אחד: 50 ל"י לשבוע שהכניס לחשבון הבנק שלה. בעל הבית פנה אל אילנה בדרישה לצאת מה־דירה בסוף יוני. החווה של עשרת החו־דשים יגמר אז, וואז־דיאס הודיע כי לא יחדש אותו.

תמיכה תמורת חסדי־מיטה

כל פניותיה הטלפוניות של אילנה ליהודה נענו לדבריה: "פני לעוה"ד שלי: צבי לידסקי." אילנה פנתה אף היא לעורך־דין וזה השיב שנגד צבי לידסקי הוא לא יתחיל דבר ללא מיקדמה על חשבון שכר־טירחה. אילנה פנתה לליישכת הסעד, שם ענו לה כי אין זה עניינם להתערב.

המשפחה המשיכה להחרים את הבת המורדת, השכנים החלו לרכל. רק שכנה אחת הראתה יחס אנושי, עזרה בכסף קטן ושמירה על התינוקת כשיצאה מן הבית.

המאהבת הזוהרת בעבר החלה לסבול חרפת־רעב. ידיד אחד, הציע לה תמיכה תמורת חסדי־מיטה. אילנה דיין, אשר מניקה עדיין את ילדתה בת שלושת החו־דשים, הצהירה השבוע מזועזעת: "יהודה גורם לי למכור את גופי. אף אחד אינו מוכן לעזור ללא תמורה. גם העורך־דין שפניתי אליו, רצה את אותו הדבר." לע־בודה אין ביכולתה לצאת בשל התינוקת הרכה.

לא מבינה מה קרה לו

"אני ככר לא יודעת מה לעשות, הראש שלי מתפוצץ מרוב יאוש!" בכתה אילנה השבוע. "אף פעם לא תיאר־תי לעצמי שרומן כל כך יפה יכול להס־תיים בצורה איומה כזו. הצרה היא שאני עדיין אוהבת אותו, ולמעשה הייתי צריכה לשנוא אותו על כל מה שעשה לי."

היא מצביעה על חבילת ספרי ג'ודו ו־קראטה בהולנדית: "הוא השאיר אצלי את כל הספרים שלו. אהב לתפוס שלווה אצלי. המון פעמים היה שוכב שעות על המיטה וקורא."

"עכשיו זה כל מה שנשאר לי," ממשי־כה אילנה. "הבגדים הבודדים שעוד נשארו לי, לאחר שמכרתי בזיל־הזול את רובם, הרדיו־טראנזיסטור שהוא קנה לי, הספ־רים, וכמובן, התינוקת שלנו. אני מסתו־בת בדירה שכל פינה שלה מזכירה לי את יהודה, מסתובבת כאן וחושבת שכל רגע אתמוטט מרוב דאגות לעתיד. כשלפעמים אני נתקלת בראי, איני מכירה את עצמי. איזה פרצוף! איזה צורה יש לי עכשיו!"

היא מעבירה את ידיה על שערותיה הסתורות, כולה אחוזת עצבנות. עתה היא חוזרת אל תקופה אחרת, תקו־פה של זוהר, לפני שהתאהבה ביהודה. איל־נה היתה אז דוגמנית צילום מצליחה, עזבה את המקצוע כשהתרבו ההצעות לצילומי עירום להם לא הסכימה.

"אני לא רוצה למכור את הגוף שלי," היא אומרת במרירות. "יש לי מזל שאני נראית טוב אולם אין לי כוונה לנצל את זה. אולי יש כאלה שיאמרו שלהצטלם ב־עירום זה יותר מכובד מללכת עם גבר נשוי, אבל אני לא משווה בכלל. אני אהבתי את יהודה והוא אהב אותי. כש־אוהבים, לא מתחשבים במוסכמות חברה."

היא מצביעה על צילומים שלה מהתקו־פה שלה עם יהודה, מתחייכת מפעם ל־פעם בלאות, כמו חוזרת במחשבותיה אל האהבה הגדולה שנעלמה עם הולדת הבת. "הוא היה כל־כך, כל־כך טוב." היא לוח־שת ברוך. "אני פשוט לא מבינה מה קרה לו. ההסבר היחידי שאני מוצאת לאדישות שלו, זה אשתו. הוא הרי הפסיק להופיע מיד לאחר שהיא באה אלי וערכה לי את הסצינה! בטח עשתה גם לו סצינה בבית ומי יודע איזה קלפים, הוריאה לו שהוא מפחד ממנה."

בתחילת שבוע זה נחלץ לעזרת אילנה דיין עורך־הדין מרדכי שורר, אשר לקח על עצמו לפתוח בפעילות משפטית. ללא דמי־קדימה. ענייני האהבה ופירותיה יעב־רו מעתה לערכאות משפטיות.

הרגע הזה

סיפורה האישי של

אם בלתי-נשואה

„הוא עשה לי ילדה-ונעלם!"

אילנה דיין
ובתה עידית